

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ സപ്തമഃ സ്കന്ധഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

വിഷയസൂചി

1	പ്രഥമോദ്യായഃ	2
2	ദ്വിതീയോദ്യായഃ	8
3	തൃതീയോദ്യായഃ	17
4	ചതുർഥോദ്യായഃ	22
5	പഞ്ചമോദ്യായഃ	28
6	ഷഷ്ഠോദ്യായഃ	36
7	സപ്തമോദ്യായഃ	41
8	അഷ്ടമോദ്യായഃ	49
9	നവമോദ്യായഃ	59
10	ദശമോദ്യായഃ	69
11	ഏകാദശോദ്യായഃ	78
12	ദ്വാദശോദ്യായഃ	83
13	ത്രയോദശോദ്യായഃ	87
14	ചതുർദശോദ്യായഃ	93
15	പഞ്ചദശോദ്യായഃ	99

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

രാജോവാച

സമഃ പ്രിയഃ സുഹൃദ്ബ്രഹ്മൻ ഭൂതാനാം ഭഗവാൻ സ്വയം |
 ഇന്ദ്രസ്യാർഥേ കഥം ദൈത്യാനവധീദ്വിഷമോ യഥാ || 1 ||

ന ഹ്യസ്യാർഥഃ സുരഗണൈഃ സാക്ഷാന്നിഃശ്രേയസാത്മനഃ |
 നൈവാസുരേഭ്യോ വിദ്വേഷോ നോദ്യോഗശ്ചാഗുണസ്യ ഹി || 2 ||

ഇതി നഃ സുമഹാഭാഗ നാരായണഗുണാൻ പ്രതി |
 സംശയഃ സുമഹാജാതസ്തദ്ഭവാംശ്ചേരത്തുമർഹതി || 3 ||

ശ്രീശുക ഉവാച
 സാധു പുഷ്ടം മഹാരാജ ഹരേശ്ചരിതമദ്ഭൂതം |
 യദ് ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം ഭഗവദ്ഭക്തിവർധനം || 4 ||

ഗീയതേ പരമം പുണ്യമൃഷിഭിർനാരദാദിഭിഃ |
 നത്യാ കൃഷ്ണായ മൂനയേ കഥയിഷ്യേ ഹരേഃ കഥാം || 5 ||

നിർഗുണോഽപി ഹൃജോഽവ്യക്തോ ഭഗവാൻ പ്രകൃതേഃ പരഃ |
 സ്വമായാഗുണമാവിശ്യ ബാധ്യബാധകതാം ഗതഃ || 6 ||

സത്ത്വം രജസ്തമ ഇതി പ്രകൃതേർനാത്മനോ ഗുണാഃ |
 ന തേഷാം യുഗപദ്രാജൻ ഹ്രാസ ഉൽലാസ ഏവ വാ || 7 ||

ജയകാലേ തു സത്തുസ്യ ദേവർഷീൻ രജസോഽസുരാൻ |
തമസോ യക്ഷരക്ഷാംസി തത്കാലാനുഗുണോഽഭജത് || 8 || 8

ജ്യോതിരാദിരിവാഭാതി സംഘാതാന വിവിചൃതേ |
വിദന്ത്യാത്മാനമാത്മസ്ഥം മമിത്യാ കവയോഽന്തതഃ || 9 || 9

യദാ സിന്ധുക്ഷുഃ പുര ആത്മനഃ പരോ
രജഃ സൃജത്യേഷ പുഥക് സ്വമായയാ |
സത്തും വിചിത്രാസു രിരംസുരീശ്വരഃ
ശയിഷ്യമാണസ്തമ ഈരയത്യസൗ || 10 || 10

കാലം ചരന്തം സൃജതീശ ആശ്രയം
പ്രധാനപുംഭ്യം നരദേവ സത്യകൃത് |
യ ഏഷ രാജന്നപി കാല ഈശിതാ
സത്തും സുരാനീകമിവൈധയത്യതഃ |
തത്പ്രത്യനീകാനസുരാൻ സുരപ്രിയോ
രജസ്തമസ്കാൻ പ്രമിണോത്യുരുശ്രവാഃ || 11 || 11

അത്രൈവോദാഹൃതഃ പൂർവമിതിഹാസഃ സുരർഷിണാ |
പ്രീത്യാ മഹാക്രതൗ രാജൻ പുച്ഛതേജാതശത്രവേ || 12 || 12

ദൃഷ്ട്വാ മഹാദ്ഭുതം രാജാ രാജസൂയേ മഹാക്രതൗ |
വാസുദേവേ ഭഗവതി സായുജ്യം ചേദിഭുഭുജഃ || 13 || 13

തത്രാസീനം സുരജ്ജിം രാജാ പാണ്ഡുസുതഃ ക്രതൗ |
പപ്രച്ഛ വിസ്ഥിതമനാ മൂനീനാം ശൃൺവതാമിദം || 14 || 14

യുധിഷ്ഠിര ഉവാച
അഹോ അത്യദ്ഭുതം ഹ്യേതദുർലഭൈകാന്തിനാമപി |
വാസുദേവേ പരേ തത്തേ പ്രാപ്തിശ്ചൈദ്യസ്യ വിദ്വിഷഃ || 15 || 15

- ഏതദ്വേദിതുമിച്ഛാമഃ സർവ ഏവ വയം മൂനേ |
ഭഗവന്നിന്ദയാ വേനോ ദ്വിജൈസ്തമസി പാതിതഃ || 16 || 16
- ദമഘോഷസുതഃ പാപ ആരഭ്യ കലഭാഷണാത് |
സമ്പ്രത്യമർഷീ ഗോവിന്ദേ ദന്തവക്ത്രശ്ച ദുർമതിഃ || 17 || 17
- ശപതോരസകൃദിഷ്ണും
യദ്ബ്രഹ്മ പരമവ്യയം |
ശ്വിത്രോ ന ജാതോ ജിഹ്വായാം
നാസ്യം വിവിശതുസ്തമഃ || 18 || 18
- കഥം തസ്മിൻ ഭഗവതി ദുരവഗ്രാഹധാമനി |
പശ്യതാം സർവലോകാനാം ലയമീയതുരഞ്ജസാ || 19 || 19
- ഏതദ് ഭ്രാമ്യതി മേ ബുദ്ധിർഭീപാർചിരിവ വായുനാ |
ബ്രൂഹ്യേതദഭ്യുതതമം ഭഗവാംസ്തത്ര കാരണം || 20 || 20
- ശ്രീശുക ഉവാച
രാജന്തെസ്തദ്വച ആകർണ്യ നാരദോ ഭഗവാനൃഷിഃ |
തുഷ്ടഃ പ്രാഹ തമാഭാഷ്യ ശൃൺവത്യാസ്തത്സദഃ കഥാഃ || 21 || 21
- നാരദ ഉവാച
നിന്ദനസ്തവസത്കാരൻയക്കാരാർഥം കലേവരം |
പ്രധാനപരയോ രാജന്നവിവേകേന കൽപിതം || 22 || 22
- ഹിംസാ തദഭിമാനേന ദണ്ഡപാരുഷ്യയോർയഥാ |
വൈഷമ്യമിഹ ഭൂതാനാം മമാഹമിതി പാർഥിവ || 23 || 23
- യന്നിബദ്ധോഽഭിമാനോഽയം തദ്വധാത്പ്രാണിനാം വധഃ |
തഥാ ന യസ്യ കൈവൽയാദഭിമാനോഽഖിലാത്മനഃ |
പരസ്യ ദമകർതൂർഹി ഹിംസാ കേനാസ്യ കൽപ്യതേ || 24 || 24

തസ്മാദ്വൈരാഗ്യമനുബന്ധേന

നിർവൈരേണ ഭയേന വാ ।

സ്നേഹാത്കാമേന വാ യുഞ്ജ്യാത്

കഥഞ്ചിന്നേക്ഷതേ പൃഥക് ॥ 25 ॥

25

യഥാ വൈരാഗ്യമനുബന്ധേന മർത്യസ്തന്മയതാമിയാത് ।

ന തഥാ ഭക്തിയോഗേന ഇതി മേ നിശ്ചിതാ മതിഃ ॥ 26 ॥

26

കീടഃ പേശസ്കൃതാ രുദ്ധഃ കുഡ്യായാം തമനുസ്മരൻ ।

സംരംഭഭയയോഗേന വിനതേ തത്സരൂപതാം ॥ 27 ॥

27

ഏവം കൃഷ്ണേ ഭഗവതി മായാമനുജ ഹുശ്വരേ ।

വൈരേണ പുതപാപ്മാനസ്തമാപുരനുചിന്തയാ ॥ 28 ॥

28

കാമാദ് ദ്വേഷാദ്ഭയാത്സ്നേഹാദ്യഥാ ഭക്ത്യേശ്വരേ മനഃ ।

ആവേശ്യ തദഘ്രം ഹിത്വാ ബഹവസ്തദ്ഗതിം ഗതാഃ ॥ 29 ॥

29

ഗോപ്യഃ കാമാദ്ഭയാത്കംസോ

ദ്വേഷാച്ചൈദ്യാദയോ നൃപാഃ ।

സംബന്ധാദ് വൃഷ്ണയഃ സ്നേഹാദ് -

യൂയം ഭക്ത്യാ വയം വിഭോ ॥ 30 ॥

30

കതമോഽപി ന വേനഃ സ്യാത് -

പഞ്ചാനാം പുരുഷം പ്രതി ।

തസ്മാത് കേനാപ്യുപായേന

മനഃ കൃഷ്ണേ നിവേശയേത് ॥ 31 ॥

31

മാതൃഷ്വസേയോ വശൈശ്വര്യോ ദന്തവക്ത്രശ്ച പാണ്ഡവ ।

പാർഷദപ്രവരൗ വിഷ്ണോർവിപ്രശാപാത്പദാച്ചുഗ്തൗ ॥ 32 ॥

32

യുധിഷ്ഠിര ഉവാച

കീദൃശഃ കസ്യ വാ ശാപോ ഹരിദാസാഭിമർശനഃ |

അശ്രദ്ധേയ ഇവാഭാതി ഹരേരേകാന്തിനാം ഭവഃ || 33 ||

33

ദേഹേന്ദ്രിയാസുഹീനാനാം വൈകുണ്ഠപുരവാസിനാം |

ദേഹസംബന്ധസംബദ്ധമേതദാഖ്യാതുമർഹസി || 34 ||

34

നാരദ ഉവാച

ഏകദാ ബ്രഹ്മണഃ പുത്രോ വിഷ്ണോർലോകം യദൃച്ഛയാ |

സന്നന്ദനാദയോ ജഗ്മുശ്ചരന്തോ ഭുവനത്രയം || 35 ||

35

പഞ്ചഷസ്ത്വായനാർഭാഭാഃ

പൂർവേഷാമപി പൂർവജാഃ |

ദിഗ്വാസസഃ ശിശൂൻ മത്വാ

ദ്വാഃസ്ഥൗ താൻ പ്രത്യഷേധതാം || 36 ||

36

അശപൻ കുപിതാ ഏവം യുവാം വാസം ന ചാർഹഥഃ |

രജസ്തമോഭ്യാം രഹിതേ പാദമൂലേ മധുദ്വിഷഃ |

പാപിഷ്ഠാമാസുരീം യോനിം ബാലിശൗ യാതമാശ്വതഃ || 37 ||

37

ഏവം ശപ്തൗ സ്വഭവനാത്

പതന്തൗ തൈഃ കൃപാലുഭിഃ |

പ്രോക്തൗ പുനർജൻമഭിർവാം

ത്രിഭിർലോകായ കൽപതാം || 38 ||

38

ജജ്ഞാതേ തൗ ദിതേഃ പുത്രൗ

ദൈത്യദാനവവന്ദിതൗ |

ഹിരൺയകശിപുർജ്യേഷ്ഠോ

ഹിരൺയാക്ഷോഽനുജസ്തതഃ || 39 ||

39

- ഹതോ ഹിരൺയകശിപുർഹരിണാ സിംഹരൂപിണാ |
ഹിരൺയാക്ഷോ ധരോദ്ധാരേ ബിഭ്രതാ സൗകരം വപുഃ || 40 || 40
- ഹിരൺയകശിപുഃ പുത്രം പ്രഹ്ലാദം കേശവപ്രിയം |
ജീഘാംസുരകരോന്നാനാ യാതനാ മൃത്യുഹേതവേ || 41 || 41
- സർവഭൂതാത്മഭൂതം തം പ്രശാന്തം സമദർശനം |
ഭഗവത്തേജസാ സ്പൃഷ്ടം നാശകുനോദ്ധന്തുമുദ്യമൈഃ || 42 || 42
- തതസ്തൗ രാക്ഷസൗ ജാതൗ കേശിൻയാം വിശ്രവഃസുതൗ |
രാവണഃ കുന്ദകർണശ്ച സർവലോകോപതാപനൗ || 43 || 43
- തത്രാപി രാഘവോ ഭൂത്വാ
നൃയഹനച്ഛാപമുക്തയേ |
രാമവീര്യം ശ്രോഷ്യസി ത്വം
മാർകണ്ഡേയമുഖാത് പ്രഭോ || 44 || 44
- താവേവ ക്ഷത്രിയൗ ജാതൗ മാതൃഷ്ട്രസാത്മജൗ തവ |
അധുനാ ശാപനിർമുക്തൗ കൃഷ്ണചക്രഹതാംഹസൗ || 45 || 45
- വൈരാഗ്യബന്ധതീവ്രേണ
ധ്യാനേനാച്യുതസാത്മതാം |
നീതൗ പുനർഹരേഃ പാർശ്വം
ജഗ്മതുർവിഷ്ണുപാർഷദൗ || 46 || 46
- യുധിഷ്ഠിര ഉവാച
വിദ്വേഷോ ദധിതേ പുത്രേ കഥമാസീൻമഹാത്മനി |
ബ്രൂഹി മേ ഭഗവൻയേന പ്രഹ്ലാദസ്യാച്യുതാത്മതാ || 47 || 47
- || ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഹ്ലാദചരിതോപക്രമേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോഽധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

ഭ്രാതര്യേവം വിനിഹതേ ഹരിണാ ക്രോഡമൂർതിനാ |
 ഹിരണ്യകശിപു രാജൻ പര്യതപ്യദ്രുഷാ ശുചാ || 1 || 48

ആഹ ചേദം രുഷാ ഘൂർണഃ

സന്ദർശനശ്ചക്ഷുഃ |

കോപോജ്ജ്വലദ്ഭയാം ചക്ഷുർഭയാം
 നിരീക്ഷൻ ധൂമ്രമംബരം || 2 || 49

കരാലദംഷ്ട്രോഗ്രദ്ദൃഷ്ട്വാ ദുഷ്പ്രേക്ഷ്യഭൂകുടീമുഖഃ |

ശൂലമുദ്യമ്യ സദസി ദാനവാനിദമബ്രവീത് || 3 || 50

ഭോ ഭോ ദാനവദൈതേയാ ദ്വിമൂർധംസ്തർയക്ഷ ശംബര |

ശതബാഹോ ഹയഗ്രീവ നമുചേ പാക ഇൽവല || 4 || 51

വിപ്രചിന്തേ മമ വചഃ പുലോമൻ ശകുനാദയഃ |

ശൃണുതാനന്തരം സർവേ ക്രിയതാമാശു മാ ചിരം || 5 || 52

സപന്തൈർഘാതിതഃ ക്ഷുദ്രൈർഭ -

രാതാ മേ ദധിതഃ സുഹൃത് |

പാർഷ്ണിഗ്രാഹേണ ഹരിണാ

സമേനാപ്യുപധാവന്തഃ || 6 || 53

- തസ്യ തൃക്തസ്വഭാവസ്യ ഘൃണേർമായാവനൗകസഃ |
ഭജന്തം ഭജമാനസ്യ ബാലസ്യേവാസ്ഥിരാത്മനഃ || 7 || 54
- മച്ഛൂലഭിന്നഗ്രീവസ്യ ഭൂരിണാ രുധിരേണ വൈ |
രുധിരപ്രിയം തർപയിഷ്യേ ഭ്രാതരം മേ ഗതവൃഥഃ || 8 || 55
- തസ്മിൻ കൂടേഹിതേ നഷ്ടേ കൃത്തമൂലേ വനസ്പതൗ |
വിടപാ ഇവ ശുഷ്യന്തി വിഷ്ണുപ്രാണാ ദിവൗകസഃ || 9 || 56
- താവദ്യാത ഭുവം യുയം വിപ്രക്ഷത്രസമേധിതാം |
സുദയധ്വം തപോയജ്ഞസ്യാധ്വായവ്രതദാനിനഃ || 10 || 57
- വിഷ്ണുർദ്വിജക്രിയാമൂലോ യജ്ഞോ ധർമ്മയഃ പുമാൻ |
ദേവർഷിപിത്യഭൂതാനാം ധർമസ്യ ച പരായണം || 11 || 58
- യത്ര യത്ര ദ്വിജാ ഗാവോ വേദാ വർണാശ്രമാഃ ക്രിയാഃ |
തം തം ജനപദം യാത സന്ദീപയത വൃശ്ചത || 12 || 59
- ഇതി തേ ഭർതൃനിർദേശമാദായ ശിരസാഽഭ്യുതാഃ |
തഥാ പ്രജാനാം കദനം വിദധുഃ കദനപ്രിയാഃ || 13 || 60
- പുരഗ്രാമവ്രജോദ്യാനക്ഷേത്രാരാമാശ്രമാകരാൻ |
ഖേടഖർവടഘോഷാംശ്ച ദദഹുഃ പത്തനാനി ച || 14 || 61
- കേചിത്ഖനിത്രൈർബിഭിദുഃ
സേതുപ്രാകാരഗോപുരാൻ |
ആജീവ്യാംശ്ചിച്ഛിദുർവൃക്ഷാൻ
കേചിത്പരശുപാണയഃ |
പ്രാദഹഞ് ശരണാൻയന്യേ
പ്രജാനാം ജ്വലിതോൽമുകൈഃ || 15 || 62

- ഏവം വിപ്രകൃതേ ലോകേ ദൈത്യേന്ദ്രാനുചരൈർമുഹുഃ |
ദിവം ദേവാഃ പരിത്യജ്യ ഭൂവി ചേരുരലക്ഷിതാഃ || 16 || 63
- ഹിരണ്യകശിപുർഭ്രാതൃഃ സമ്പരേതസ്യ ദുഃഖിതഃ |
കൃത്വാ കടോദകാദീനി ഭ്രാതൃപുത്രാനസാന്ത്വയത് || 17 || 64
- ശകുനിം ശംബരം ധൃഷ്ടം ഭൂതസന്താപനം വൃകം |
കാലനാഭം മഹാനാഭം ഹരിശ്ചമശ്രുമഥോത്കചം || 18 || 65
- തന്മാതരം രുഷാഭാനും ദിതിം ച ജനനീം ഗിരാ |
ശ്ലോഷ്ണയാ ദേശകാലജ്ഞ ഇദമാഹ ജനേശ്വര || 19 || 66
- ഹിരണ്യകശിപുരുവാച
അംബാംബ ഹേ വധുഃ പുത്രാ വീരം മാർഹഥ ശോചിതും |
രിപോരഭിമുഖേ ശ്ലാഘ്യഃ ശൂരാണാം വധ ഈപ്സിതഃ || 20 || 67
- ഭൂതാനാമിഹ സംവാസഃ പ്രപായാമിവ സുവ്രതേ |
ദൈവേനൈകത്ര നീതാനാമുനീതാനാം സ്വകർമ്മഭിഃ || 21 || 68
- നിത്യ ആത്മാവ്യയഃ ശുദ്ധഃ
സർവഗഃ സർവവിത്പരഃ |
ധത്തേത്സാവാത്മനോ ലിംഗം
മായയാ വിസൃജൻഗുണാൻ || 22 || 69
- യഥാഭസാ പ്രചലതാ തരവോഽപി ചലാ ഇവ |
ചക്ഷുഷാ ഭ്രാമ്യമാണേന ദൃശ്യതേ ചലതീവ ഭൂഃ || 23 || 70
- ഏവം ഗുണൈർഭ്രാമ്യമാണേ
മനസ്യവികലഃ പുമാൻ |
യാതി തത്സാമ്യതാം ഭദ്രേ
ഹൃലിംഗോ ലിംഗവാനിവ || 24 || 71

- ഏഷ ആത്മവിപർയാസോ
 ഹൃലിംഗേ ലിംഗഭാവനാ |
 ഏഷ പ്രിയാപ്രിയൈർയോഗോ
 വിയോഗഃ കർമസംസൃതിഃ || 25 || 72
- സംഭവശ്ച വിനാശശ്ച ശോകശ്ച വിവിധഃ സ്മൃതഃ |
 അവിവേകശ്ച ചിന്താ ച വിവേകാസ്മൃതിരേവ ച || 26 || 73
- അത്രാപ്യുദാഹരണീമമിതിഹാസം പുരാതനം |
 യമസ്യ പ്രേതബന്ധൂനാം സംവാദം തം നിബോധത || 27 || 74
- ഉശീനരേഷ്വഭ്യുദാജാ സുയജ്ഞ ഇതി വിശ്രുതഃ |
 സപത്തൈർനിഹതോ യുദ്ധേ ജ്ഞാതായസ്തമുപാസത || 28 || 75
- വിശീർണ്ണരത്നകവചം വിഭ്രഷ്ടാഭരണസ്രജം |
 ശരനിർഭിന്നഹൃദയം ശയാനമസ്യഗാവിലം || 29 || 76
- പ്രകീർണ്ണകേശം ധ്വസ്താക്ഷം രഭസാ ദഷ്ടദൃച്ഛദം |
 രജഃകുംഭമുഖാംഭോജം ചരിന്നായുധഭുജം മൃധേ || 30 || 77
- ഉശീനരേന്ദ്രം വിധിനാ തഥാ കൃതം
 പതിം മഹിഷ്യഃ പ്രസമീക്ഷ്യ ദുഃഖിതാഃ |
 ഹതാഃ സ്മ നാഥേതി കരൈരരുരോ ഭൃശം
 ഘ്നന്ത്യോ മുഹുസ്തത്പദയോരുപാപതൻ || 31 || 78
- രുദത്യ ഉച്ചൈർദധിതാംഘ്രിപങ്കജം
 സിഞ്ചന്ത്യ അസ്രൈഃ കുചകുങ്കുമാരുണൈഃ |
 വിസ്രസ്തകേശാഭരണാഃ ശുചം നൃണാം
 സൃജന്ത്യ ആക്രന്ദനയാ വിലേപിരേ || 32 || 79

- അഹോ വിധാത്രാകരുണേന നഃ പ്രഭോ
 ഭവാൻ പ്രണീതോ ദൃഗഗോചരാം ദശാം |
 ഉശീനരാണാമസി വൃത്തിഭഃ പുരാ
 കൃതോഽധുനാ യേന ശുചാം വിവർധനഃ || 33 || 80
- ത്വയാ കൃതജ്ഞേന വയം മഹീപതേ
 കഥം വിനാ സ്യാമ സുഹൃത്തമേന തേ |
 തത്രാനുയാനം തവ വീര പാദയോഃ
 ശുശ്രൂഷതീനാം ദിശ യത്ര യാസ്യസി || 34 || 81
- ഏവം വിലപതീനാം വൈ പരിഗൃഹ്യ മൃതം പതിം |
 അനിച്ഛതീനാം നിർഹാരമർക്കോഽസ്തം സന്നുവർത്ത || 35 || 82
- തത്ര ഹ പ്രേതബന്ധുനാമാശ്രുത്യ പരിഭേദവിതം |
 ആഹ താൻ ബാലകോ ഭൂത്വാ യമഃ സ്വയമുപാഗതഃ || 36 || 83
- യമ ഉവാച
 അഹോ അമീഷാം വയസാധികാനാം
 വിപശ്യതാം ലോകവിധിം വിമോഹഃ |
 യത്രാഗതസ്തത്ര ഗതം മനുഷ്യം
 സ്വയം സധർമാ അപി ശോചന്ത്യുപാർഥം || 37 || 84
- അഹോ വയം ധന്യതമാ യദത്ര
 ത്യക്താഃ പിതൃഭ്യാം ന വിചിന്തയാമഃ |
 അഭക്ഷ്യമാണാ അബലാ വൃകാദിഭിഃ
 സ രക്ഷിതാ രക്ഷതി യോ ഹി ഗർഭേ || 38 || 85
- യ ഇച്ഛയേശഃ സുജതീദമവ്യയോ
 യ ഏവ രക്ഷത്യവലുമ്പതേ ച യഃ |

തസ്യാബലാഃ ക്രീഡനമാഹുരീശിതു -

ശ്ചരാചരം നിഗ്രഹസംഗ്രഹേ പ്രഭുഃ || 39 ||

86

പഥി ചുതം തിഷ്ഠതി ദിഷ്ടരക്ഷിതം

ഗൃഹേ സ്ഥിതം തദ്വിഹതം വിനശ്യതി |

ജീവത്യനാമോപി തദീക്ഷിതോ വനേ

ഗൃഹേപി ഗുപ്തോന്യസ്യ ഹതോ ന ജീവതി || 40 ||

87

ഭൂതാനി തൈസ്തൈർനിജയോനികർമ്മഭി -

ർഭവന്തി കാലേ ന ഭവന്തി സർവശഃ |

ന തത്ര ഹാത്മാ പ്രകൃതാവപി സ്ഥിത -

സ്തസ്യ ഗുണൈരന്യതമോ നിബധ്യതേ || 41 ||

88

ഇദം ശരീരം പുരുഷസ്യ മോഹജം

യഥാ പൃഥഗ്ഭൗതികമീയതേ ഗൃഹം |

യഥാദൈകഃ പാർഥിവതൈജസൈർജനഃ

കാലേന ജാതോ വികൃതോ വിനശ്യതി || 42 ||

89

യഥാനലോ ദാരുഷു ഭിന്ന ഈയതേ

യഥാനിലോ ദേഹഗതഃ പൃഥക് സ്ഥിതഃ |

യഥാ നഭഃ സർവഗതം ന സജ്ജതേ

തഥാ പുമാൻ സർവഗുണാശ്രയഃ പരഃ || 43 ||

90

സുയജ്ഞോ നന്വയം ശേതേ

മൃഗാ യമനുശോചഥ |

യഃ ശ്രോതാ യോന്യവക്തേഹ

സ ന ദൃശ്യേത കർഹിച്ചിത് || 44 ||

91

ന ശ്രോതാ നാനുവക്തായം

മുഖ്യോപ്യത്ര മഹാനസുഃ |

യസ്ത്രിഹേന്ദ്രിയവാനാത്മാ

സ ചാൻയഃ പ്രാണദേഹയോഃ || 45 ||

92

ഭൂതേന്ദ്രിയമനോലിംഗാൻ ദേഹാനുച്ചാവചാൻ വിഭുഃ |

ഭജത്യുത്സൃജതി ഹൃന്യസ്തച്ചാപി സ്വേന തേജസാ || 46 ||

93

യാവൽലിംഗാൻവിതോ ഹ്യാത്മാ

താവത് കർമ നിബന്ധനം |

തതോ വിപർയയഃ ക്ലേശോ

മായായോഗോനൂവർത്തതേ || 47 ||

94

വിതമാഭിനിവേശോഽയം യദ് ഗുണേഷ്വർമദ്യഗ്വചഃ |

യഥാ മനോരമഃ സ്വപ്നഃ സർവമൈന്ദ്രിയകം മൃഷാ || 48 ||

95

അഥ നിത്യമനിത്യം വാ നേഹ ശോചന്തി തദ്വിദഃ |

നാൻയഥാ ശക്യതേ കർതും സ്വഭാവഃ ശോചതാമിതി || 49 ||

96

ലുബ്ധകോ വിപിനേ കശ്ചിത്പക്ഷിണാം നിർമിതോഽന്തകഃ |

വിതത്യ ജാലം വിദധേ തത്ര തത്ര പ്രലോഭയൻ || 50 ||

97

കുലിംഗമിമുനം തത്ര വിചരത്സമദ്യശൃത |

തയോഃ കുലിംഗീ സഹസാ ലുബ്ധകേന പ്രലോഭിതാ || 51 ||

98

സാസജ്ജത ശ്ചിചസ്തന്ത്യാം

മഹിഷീ കാലയന്ത്രിതാ |

കുലിംഗസ്താം തമാഽപ്നാ

നിരീക്ഷ്യ ഭൃശദുഃഖിതഃ |

സ്നേഹാദകൽപഃ കൃപണഃ

കൃപണാം പര്യദേവയത് || 52 ||

99

- അഹോ അകരുണോ ദേവഃ സ്ത്രീയാഽകരുണയാ വിഭുഃ |
കൃപണം മാനുശോചന്ത്യാ ദീനയാ കിം കരിഷ്യതി || 53 || 100
- കാമം നയതു മാം ദേവഃ കിമർധേനാത്മനോ ഹി മേ |
ദീനേന ജീവതാ ദുഃഖമനേന വിധുരായുഷാ || 54 || 101
- കഥം ത്വജാതപക്ഷാംസ്താൻ മാതൃഹീനാൻ ബിഭർദ്യഹം |
മന്ദാഗ്യാഃ പ്രതീക്ഷന്തേ നീഡേ മേ മാതരം പ്രജാഃ || 55 || 102
- ഏവം കുലിംഗം വിലപന്തമാരാത്
പ്രിയാവിയോഗാതുരമശ്രുകംഠം |
സ ഏവ തം ശാകുനികഃ ശരേണ
വിവ്യാധ കാലപ്രഹിതോ വിലീനഃ || 56 || 103
- ഏവം യുയമപശ്യന്ത്യ ആത്മാപായമബുദ്ധയഃ |
നൈനം പ്രാപ്സ്യഥ ശോചന്ത്യഃ പതിം വർഷശതൈരപി || 57 || 104
- ഹിരണ്യകശിപുരുവാച
ബാല ഏവം പ്രവദതി സർവേ വിസ്ഥിതചേതസഃ |
ജ്ഞാതയോ മേനിരേ സർവമനിത്യമയഥോത്ഥിതം || 58 || 105
- യഥ ഏതദുപാഖ്യായ തത്രൈവാനന്തരധീയത |
ജ്ഞാതയോഽപി സുയജ്ഞസ്യ ചക്രൂർയത്സാമ്പരായികം || 59 || 106
- തതഃ ശോചത മാ യുയം പരം ചാത്മാനമേവ ച |
ക ആത്മാ കഃ പരോ വാത്ര സ്വീയഃ പാരക്യ ഏവ വാ |
സ്വപരാഭിനിവേശേന വിനാജ്ഞാനേന ദേഹിനാം || 60 || 107
- ശ്രീനാരദ ഉവാച
ഇതി ദൈത്യപതേർവാക്യം
ദിതിരാകർണ്യ സസ്സനുഷാ |

പുത്രശോകം ക്ഷണാന്ത്യകൃത്വാ
തത്തേ ചിത്തമധാരയത് || 61 ||

108

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം
സപ്തമസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോദ്യായോഃ നാമ ദ്വിതീയോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ തൃതീയോഽധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

ഹിരണ്യകശിപു രാജന്നജേയമജരാമരം |
 ആത്മാനമപ്രതിദ്വന്ദ്വമേകരാജം വ്യധിത്വത || 1 || 109

സ തേപേ മന്ദരദ്വാരാണയാം തപഃ പരമദാരുണം |
 ഊർധ്വബാഹുർനഭോദ്യുഷ്ടിഃ പാദാംഗുഷ്ഠാശ്രിതാവനിഃ || 2 || 110

ജടാദീധിതിഭീ രേജേ സംവർതാർക ഇവാംശുഭിഃ |
 തസ്മിംസ്തപസ്തപ്യമാനേ ദേവാഃ സ്ഥാനാനി ഭേജിരേ || 3 || 111

തസ്യ മുർധ്നഃ സമുദ്ഭൂതഃ സധുമോഽഗ്നിസ്തപോമയഃ |
 തിര്യഗുർധ്വമധോലോകാനതപദ്വിഷ്വഗീരിതഃ || 4 || 112

ചുക്ഷുഭുർനദ്യുദൻവന്തഃ സദ്വീപാദ്രിശ്ചചാല ഭൂഃ |
 നിപേതൂഃ സഗ്രഹാസ്താരാ ജജ്ജലുശ്ച ദിശോ ദശ || 5 || 113

തേന തപ്താ ദിവം ത്യക്ത്വാ ബ്രഹ്മലോകം യയുഃ സുരാഃ |
 ധാത്രേ വിജ്ഞാപയാമാസുർദേവദേവ ജഗത്പതേ || 6 || 114

ദൈത്യേന്ദ്രതപസാ തപ്താ ദിവി സ്ഥാതും ന ശക്തുമഃ |
 തസ്യ ചോപശമം ഭൂമൻ വിധേഹി യദി മന്യസേ |
 ലോകാ ന യാവന്നഷ്ഠന്തി ബലിഹാരാസ്തവാഭിഭൂഃ || 7 || 115

- തസ്യായം കില സങ്കൽപശ്ചരതോ ദുശ്ചരം തപഃ |
ശ്രൂയതാം കിം ന വിദിതസ്തവാമാപി നിവേദിതഃ || 8 || 116
- സൃഷ്ട്വാ ചരാചരമിദം തപോയോഗസമാധിനാ |
അധ്യാസ്തേ സർവധിഷ്ഠേദ്യുഃ പരമേഷ്വരീ നിജാസനം || 9 || 117
- തദഹം വർധമാനേന തപോയോഗസമാധിനാ |
കാലാത്മനോശ്ച നിത്യത്വാത്സാധയിഷ്യേ തമാസ്ത്മനഃ || 10 || 118
- അന്യഥേദം വിധാസ്യേഹ -
മയമാപൂർവമോജസാ |
കിമന്യൈഃ കാലനിർധൂതൈഃ
കൽപാന്തേ വൈഷ്ണവാദിഭിഃ || 11 || 119
- ഇതി ശുശ്രൂമ നിർബന്ധം തപഃ പരമമാസ്ഥിതഃ |
വിധത്വാനന്തരം യുക്തം സ്വയം ത്രിഭുവനേശ്വര || 12 || 120
- തവാസനം ദ്വിജഗവാം പാരമേഷ്വര്യം ജഗത്പതേ |
ഭവായ ശ്രേയസേ ഭൂതൈര്യേ ക്ഷേമായ വിജയായ ച || 13 || 121
- ഇതി വിജ്ഞാപിതോ ദേവൈർഭഗവാനാത്മഭൂർന്യപ |
പരീതോ ഭൃഗുദക്ഷാദ്യൈര്യയൗ ദൈത്യേശ്വരാശ്രമം || 14 || 122
- ന ദദർശ പ്രതിച്ഛന്നം വൽമീകത്യുണകീചകൈഃ |
പിപീലികാഭിരാചീർണമേദസ്ത്വങ്മാംസശോണിതം || 15 || 123
- തപന്തം തപസാ ലോകാൻ യഥാഭ്രാപിഹിതം രവിം |
വിലക്ഷ്യ വിസ്ഥിതഃ പ്രാഹ പ്രഹസൻ ഹംസവാഹനഃ || 16 || 124

ബ്രഹ്മോവാച

ഉത്തിഷ്ഠോത്തിഷ്ഠ ഭദ്രം തേ തപഃസിദ്ധോഽസി കാശ്യപ |
വരദോഽഹമനുപ്രാപ്തോ വ്രിയതാമീപ്സിതോ വരഃ || 17 || 125

അദ്രാക്ഷമഹമേതത്തേ ഹൃത്സാരം മഹദ്ഭൂതം |
ദംശഭക്ഷിതദേഹസ്യ പ്രാണാ ഹൃസ്വമിഷു ശേരതേ || 18 || 126

നൈതത്പൂർവർഷയശ്ചക്രൂർ -
ന കരിഷ്യന്തി ചാപരേ |
നിരംബുർധാരയേത്പ്രാണാൻ
കോ വൈ ദിവ്യസമാഃ ശതം || 19 || 127

വ്യവസായേന ത്വേനേന ദുഷ്കരേണ മനസ്വിനാം |
തപോനിഷ്ഠേന ഭവതാ ജിതോഽഹം ദിതിനന്ദന || 20 || 128

തതസ്ത ആശിഷഃ സർവാ ദദാമ്യസുരപുംഗവ |
മർത്യസ്യ തേ അമർത്യസ്യ ദർശനം നാഹലം മമ || 21 || 129

നാരദ ഉവാച
ഇത്യുക്തോഽഭിഭവോ ദേവോ ഭക്ഷിതാംഗം പിപീലികൈഃ |
കമണ്ഡലുജലേനൗക്ഷത്രിവ്യേനാമോഘരാധസാ || 22 || 130

സ തത്കീചകവൽമീകാത് സഹ ഓജോബലാൻവിതഃ |
സർവാവയവസമ്പന്നോ വജ്രസംഹനനോ യുവാ |
ഉത്ഥിതസ്തപ്തഹേമാഭോ വിഭാവസുരിവൈധസഃ || 23 || 131

സ നിരീക്ഷ്യാംബരേ ദേവം ഹംസവാഹമവസ്ഥിതം |
നനാമ ശിരസാ ഭൂമൗ തദ്ര്ശനമഹോത്സവഃ || 24 || 132

ഉത്ഥായ പ്രാഞ്ജലിഃ പ്രഹൃ ഈക്ഷമാണോ ദൃശാ വിഭും |
ഹർഷാശ്രൂപുലകോദ്ഭേദോ ഗിരാ ഗദ്ഗദയാഗൃണാത് || 25 || 133

ഹിരണ്യകശിപുരുവാച

കൽപാന്തേ കാലസൃഷ്ടേന യോന്ധന തമസാഽവൃതം |

അഭിവൃന്ധ്വ ജഗദിദം സ്വയജ്ഞോതിഃ സ്വരോചിഷാ || 26 ||

134

ആത്മനാ ത്രിവൃതാ ചേദം സൃജത്യവതി ലുബതി |

രജഃസത്തൃതമോധാമ്നേ പരായ മഹതേ നമഃ || 27 ||

135

നമ ആദ്യായ ബീജായ ജ്ഞാനവിജ്ഞാനമൂർത്തയേ |

പ്രാണേന്ദ്രിയമനോബുദ്ധിവികാരൈർവൃക്തിമീയുഷേ || 28 ||

136

ത്വമീശിഷേ ജഗതസ്തത്സമുഷശ്ച

പ്രാണേന മുഖ്യേന പതിഃ പ്രജാനാം |

ചിത്തസ്യ ചിത്തേർത്ഥന -ഇന്ദ്രിയാണാം

പതിർമഹാൻ ഭൂതഗുണാശയേശഃ || 29 ||

137

ത്വം സപ്തതന്തുൻ വിതനോഷി തൻവാ

ത്രയോ ചാതുർഹോത്രകവിദ്യയാ ച |

ത്വമേക ആത്മാഽത്മവതാമനാദി -

രനന്തപാരഃ കവിരന്തരാത്മാ || 30 ||

138

ത്വമേവ കാലോഽനിമിഷോ ജനാനാ -

മായൂർലവാദ്യാവയവൈഃ ക്ഷിണോഷി |

കൂടസ്ഥ ആത്മാ പരമേഷ്വരജോ മഹാം -

സ്ത്വം ജീവലോകസ്യ ച ജീവ ആത്മാ || 31 ||

139

ത്വത്തഃ പരം നാപരമപ്യനേജ -

ദേജച്ച കിഞ്ചിദ് വൃതിരികൃതമസ്തി |

വിദ്യാഃ കലാസ്തേ തനവശ്ച സർവാ

ഹിരണ്യഗർഭോഽസി ബൃഹത്തൃപൃഷ്ഠഃ || 32 ||

140

വ്യക്തം വിഭോ സ്ഥൂലമിദം ശരീരം

യേനേന്ദ്രിയപ്രാണമനോഗുണാംസ്ത്വം |

ഭുങ്ക്ഷേ സ്ഥിതോ ധാമനി പാരമേഷ്വ

അവ്യക്ത ആത്മാ പുരുഷഃ പുരാണഃ || 33 ||

141

അനന്താവ്യക്തരൂപേണ യേനേദമഖിലം തതം |

ചിദചിച്ഛക്തിയുക്തായ തസ്മൈ ഭഗവതേ നമഃ || 34 ||

142

യദി ദാസ്യസ്യഭിമതാൻ വരാൻമേ വരദോത്തമ |

ഭൂതേഭ്യസ്ത്വദ്വിസൃഷ്ടേഭ്യോ മുത്യൂർമാ ഭൂൻമമ പ്രഭോ || 35 ||

143

നാന്തർബഹിർഭിവാ നക്തമന്യസ്മാദപി ചായുധൈഃ |

ന ഭൂമൗ നാംബരേ മുത്യൂർന നരൈർന മുഗൈരപി || 36 ||

144

വ്യസുഭിർവാസുമദ്ഭിർവാ സുരാസുരമഹോരഗൈഃ |

അപ്രതിദ്വന്ദ്വതാം യുദ്ധേ ഐകപത്യം ച ദേഹിനാം || 37 ||

145

സർവേഷാം ലോകപാലാനാം മഹിമാനം യഥാർത്ഥനഃ |

തപോയോഗപ്രഭാവാനാം യന്ന രിഷ്യതി കർഹിച്ചിത് || 38 ||

146

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

സപ്തമസ്കന്ധേ ഹിരണ്യകശിപോർവരയാചനം നാമ തൃതീയോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ചതുർഥോഽധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

ഏവം വൃതഃ ശതധൃതിർഹിരൺയകശിപോരഥ |
 പ്രാദാത്തത്തപസാ പ്രീതോ വരാംസ്തസ്യ സുദുർലഭാൻ || 1 || 147

ബ്രഹ്മോവാച

താതേമേ ദുർലഭാഃ പുംസാം യാൻ വൃണീഷേ വരാൻ മമ |
 തഥാപി വിതരാമ്യംഗ വരാൻ യദപി ദുർലഭാൻ || 2 || 148

തതോ ജഗാമ ഭഗവാനമോഘാനുഗ്രഹോ വിഭുഃ |
 പുജിതോഽസുരവർയേണ സ്തുതമാനഃ പ്രജേഷ്വരൈഃ || 3 || 149

ഏവം ലബ്ധവരോ ദൈത്യോ ബിഭ്രദ്ധേമമയം വപുഃ |
 ഭഗവത്യുക്തരോദ്ദ്വേഷം ഭ്രാതൂർവധമനുസ്മരൻ || 4 || 150

സ വിജിത്യ ദിശഃ സർവാ ലോകാംശ്ച ത്രീൻ മഹാസുരഃ |
 ദേവാസുരമനുഷ്യന്ദ്രാൻ ഗന്ധർവഗരുഡോരഗാൻ || 5 || 151

സിദ്ധചാരണവിദ്യാധ്രാന്നൃഷീൻ പിതൃപതീൻ മനുൻ |
 യക്ഷരക്ഷഃപിശാചേശാൻ പ്രേതഭൂതപതീനഥ || 6 || 152

സർവസത്തുപതീഞ്ജിത്വാ വശമാനീയ വിശ്വജിത് |
 ജഹാര ലോകപാലാനാം സ്ഥാനാനി സഹ തേജസാ || 7 || 153

- ദേവോദ്യാനശ്രിയാ ജുഷ്ടമധ്യാസ്തേ സ്മ ത്രിവിഷ്ടപം |
 മഹേന്ദ്രഭവനം സാക്ഷാന്നിർമിതം വിശ്വകർമ്മണാ |
 ത്രൈലോക്യലക്ഷ്മ്യായതനമധ്യാവാസാഖിലർദ്ധിമത് || 8 || 154
- യത്ര വിദ്രുമസോപാനാ മഹാമാരകതാ ഭുവഃ |
 യത്ര സ്മാടികകുഡ്യാനി വൈദൂർയസ്തംഭപങ്ക്തയഃ || 9 || 155
- യത്ര ചിത്രവിതാനാനി പദ്മരാഗാസനാനി ച |
 പയഃഫേനനിഭാഃ ശയ്യാ മുക്താദാമപരിച്ഛദാഃ || 10 || 156
- കുജദ്ഭിർനൂപുരൈർദേവ്യഃ ശബ്ദയന്ത്യ ഇതസ്തതഃ |
 രത്നസ്ഥലീഷു പശ്യന്തി സുദതീഃ സുന്ദരം മുഖം || 11 || 157
- തസ്മിൻമഹേന്ദ്രഭവനേ മഹാബലോ
 മഹാമനാ നിർജിതലോക ഏകരാട് |
 രേമേഭിവന്ദ്യാംഘ്രിയുഗഃ സുരാദിഭിഃ
 പ്രതാപിതൈരൂർജിതചണ്ഡശാസനഃ || 12 || 158
- തമംഗ മത്തം മധുനോരുഗന്ധിനാ
 വിവൃത്തതാമ്രാക്ഷമശേഷധിഷ്ണുപാഃ |
 ഉപാസതോപായനപാണിഭിർവിനാ
 ത്രിഭിസ്തപോയോഗബലൗജസാം പദം || 13 || 159
- ജഗൂർമഹേന്ദ്രാസനമോജസാ സ്ഥിതം
 വിശ്വാവസുസ്തുംബുരുരസ്ഥദാദയഃ |
 ഗന്ധർവസിദ്ധാ ഋഷയോഽസ്തുവൻമുഹു -
 ര്വിദ്യാധരാ അപ്സരസശ്ച പാണ്ഡവ || 14 || 160
- സ ഏവ വർണാശ്രമിഭിഃ ക്രതുഭിർഭൂരിദക്ഷിണൈഃ |
 ഇജ്യമാനോ ഹവിർഭാഗാനഗ്രഹീത് സ്വേന തേജസാ || 15 || 161

- അകൃഷ്ടപചയാ തന്യാസീത് സപ്തദ്വീപവതീ മഹീ |
തഥാ കാമദുഃഖാ ദൃൗസ്തു നാനാശ്ചര്യപദം നഭഃ || 16 || 162
- രത്നാകരാശ്ച രത്നൗഘാംസ്തത്പത്യാശ്ചോഹുരൂർമിഭിഃ |
ക്ഷാരസീധുഘൃതക്ഷൗദ്രദധിക്ഷീരാമൃതോദകാഃ || 17 || 163
- ശൈലാ ഭ്രോണീഭിരാക്രീഡം സർവർതുഷു ഗുണാൻ ദ്രുമാഃ |
ദധാര ലോകപാലാനാമേക ഏവ പൃഥഗ്ഗുണാൻ || 18 || 164
- സ ഇത്ഥം നിർജിതകകുബ്ധകരാഡ് വിഷയാൻ പ്രിയാൻ |
യഥോപജോഷം ഭുജ്ജാനോ നാത്യുപദജിതേന്ദ്രിയഃ || 19 || 165
- ഏവമൈശ്വര്യമത്തസ്യ ദൃപ്തസ്യോച്ഛാസ്ത്രവർതിനഃ |
കാലോ മഹാൻ വൃതീയായ ബ്രഹ്മശാപമുപേയുഷഃ || 20 || 166
- തന്യാഗ്രദണ്ഡസംവിഗ്നാഃ സർവേ ലോകാഃ സപാലകാഃ |
അന്യത്രാലബ്ധശരണാഃ ശരണം യയുരച്യുതം || 21 || 167
- തസ്യൈ നമോസ്തു കാഷ്ഠായൈ യത്രാത്ഥാ ഹരിരീശ്വരഃ |
യദഗത്യാ ന നിവർതന്തേ ശാന്താഃ സന്യാസിനോഽമലാഃ || 22 || 168
- ഇതി തേ സംയതാത്ഥാനഃ സമാഹിതധിയോഽമലാഃ |
ഉപതസ്ഥൂർഹൃഷീകേശം വിനിദ്രാ വായുഭോജനാഃ || 23 || 169
- തേഷാമാവിരഭുദ്വാണീ അരൂപാ മേഘനിഃസ്വനാ |
സന്നാദയന്തീ കകുഭഃ സാധുനാമഭയങ്കരീ || 24 || 170
- മാ ഭൈഷ്ട വിബുധശ്രേഷ്ഠാഃ സർവേഷാം ഭദ്രമസ്തു വഃ |
മദ്ദർശനം ഹി ഭൂതാനാം സർവശ്രേയോപപത്തയേ || 25 || 171
- ജ്ഞാതമേതസ്യ ദൗരാത്ഥ്യം ദൈതേയാപസദസ്യ ച |
തസ്യ ശാന്തിം കരിഷ്യാമി കാലം താവത്പ്രതീക്ഷത || 26 || 172

- യദാ ദേവേഷു വേദേഷു ഗോഷു വിപ്രേഷു സാധുഷു |
ധർമ്മേ മയി ച വിദ്വേഷഃ സ വാ ആശു വിനശ്യതി || 27 || 173
- നിർവൈരായ പ്രശാന്തായ സ്വസ്തായ മഹാത്മനേ |
പ്രഹ്ലാദായ യദാ ദ്രുഹ്യേദ്ധനിഷ്യേപി വരോർജിതം || 28 || 174
- നാരദ ഉവാച
ഇത്യുക്താ ലോകഗുരുണാ തം പ്രണമ്യ ദിവൗകസഃ |
ന്യവർത്ത ഗതോദ്യോഗ മേനിരേ ചാസുരം ഹതം || 29 || 175
- തസ്യ ദൈത്യപതേഃ പുത്രാശ് -
ചത്വാരഃ പരമാദ്ഭുതാഃ |
പ്രഹ്ലാദോഽഭൂന്മഹാംസ്തേഷാം
ഗുണൈർമഹദ്ഗുപാസകഃ || 30 || 176
- ബ്രഹ്മണയഃ ശീലസമ്പന്നഃ സത്യസന്ധോ ജിതേന്ദ്രിയഃ |
ആത്മവത്സർവഭൂതാനാമേകഃ പ്രിയസുഹൃത്തമഃ || 31 || 177
- ദാസവത്സന്നതാർത്ഥാംഘ്രിഃ പിതൃവദ്ദീനവത്സലഃ |
ഭ്രാതൃവത്സദ്യശേ സ്നിഗ്ധോ ഗുരുഷ്ഠീശ്വരഭാവനഃ |
വിദ്യാർഥരൂപജന്മാവേഷ്ടാ മാനസ്തന്ദവിവർജിതഃ || 32 || 178
- നോദ്വിഗ്നചിത്തോ വ്യസനേഷു നിഃസ്വപ്നഃ
ശ്രുതേഷു ദൃഷ്ടേഷു ഗുണേഷ്ചവസ്തുദ്യുക് |
ദാന്തേന്ദ്രിയപ്രാണശരീരധീഃ സദാ
പ്രശാന്തകാമോ രഹിതാസുരോഽസുരഃ || 33 || 179
- യസ്മിൻമഹദ്ഗുണാ രാജൻ ഗൃഹ്യന്തേ കവിഭിർമുഹൂഃ |
ന ത്വേധുനാപിധീയന്തേ യഥാ ഭഗവതീശ്വരേ || 34 || 180

- യം സാധുഗാമാസദസി രിപവോഽപി സുരാ നൃപ |
പ്രതിമാനം പ്രകുർവന്തി കിമുതാൻയേ ഭവാദ്യശാഃ || 35 || 181
- ഗുണൈരലമസംഖ്യേയൈർമാഹാത്മ്യം തസ്യ സൂച്യതേ |
വാസുദേവേ ഭഗവതി യസ്യ നൈസർഗികീ രതിഃ || 36 || 182
- ന്യസ്തക്രിഡനകോ ബാലോ ജഡവത്തൻമനസ്തയാ |
കൃഷ്ണഗ്രഹഗൃഹീതാത്മാ ന വേദ ജഗദീദൃശം || 37 || 183
- ആസീനഃ പര്യടന്നശ്നൻ ശയാനഃ പ്രപിബൻ ബ്രുവൻ |
നാനുസന്ധത്ത ഏതാനി ഗോവിന്ദപരിരംഭിതഃ || 38 || 184
- കുചിദ്രുദതി വൈകുണ്ഠചിന്താശബലചേതനഃ |
കുചിദ്ധസതി തച്ചിന്താഘോദ ഉദ്ഗായതി കുചിത് || 39 || 185
- നദതി കുചിദുത്കുന്ദോ വിലജ്ജോ നൃത്യതി കുചിത് |
കുചിത്തദ്ഭാവനായുക്തസ്തൻമയോഽനുചകാര ഹ || 40 || 186
- കുചിദുത്പുലകസ്തൂഷ്ണീമാസ്തേ സംസ്पर्ശനിർവൃതഃ |
അസ്പന്ദപ്രണയാനന്ദസലിലാമീലിതേക്ഷണം || 41 || 187
- സ ഉത്തമശ്ലോകപദാരവിന്ദയോ -
രനിഷേവയാകിഞ്ചനസംഗലബ്ധയാ |
തൻവൻ പരാം നിർവൃതിമാത്മനോ മുഹു -
ർദുഃസംഗദീനാൻയമനഃശമം വ്യധാത് || 42 || 188
- തസ്മിൻമഹാഭാഗവതേ മഹാഭാഗേ മഹാത്മനി |
ഹിരണ്യകശിപു രാജന്നകരോഽലമാത്മജേ || 43 || 189

യുധിഷ്ഠിര ഉവാച

ദേവർഷ ഏതദിച്ഛാമോ വേദിതും തവ സുബ്രത |

യദാത്മജായ ശുദ്ധായ പിതാദാത് സാധവേ ഹൃഘം || 44 ||

190

പുത്രാൻ വിപ്രതികൂലാൻ സ്വാൻ പിതരഃ പുത്രവത്സലാഃ |

ഉപാലഭന്തേ ശിക്ഷാർഥം നൈവാഘമപരോ യഥാ || 45 ||

191

കിമുതാനുവശാൻ സാധൂംസ്താദൃശാൻ ഗുരുദേവതാൻ |

ഏതത് കൗതുഹലം ബ്രഹ്മന്നസ്മാകം വിധമ പ്രഭോ |

പിതുഃ പുത്രായ യദ് ദ്വേഷോ മരണായ പ്രയോജിതഃ || 46 ||

192

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം
സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഹ്ലാദചരിതേ ചതുർഥോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ സപ്തമസ്കന്ധേ പഞ്ചമോദ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

പൗരോഹിത്യായ ഭഗവാൻ വൃതഃ കാവ്യഃ കിലാസുരൈഃ |
ശണ്ഡാമർകൗ സുതൗ തസ്യ ദൈത്യരാജഗൃഹാന്തികേ || 1 || 193

തൗ രാജന്താ പ്രാപിതം ബാലം പ്രഹ്ലാദം നയകോവിദം |
പാഠയാമാസതുഃ പാഠ്യാനന്യാംശ്ചാസുരബാലകാൻ || 2 || 194

യത്തത്ര ഗുരുണാ പ്രോക്തം ശുശ്രൂവേനൃപപാഠ ച |
ന സാധു മനസാ മേനേ സ്വപരാസദ്ഗ്രഹാശ്രയം || 3 || 195

ഏകദാസുരരാട് പുത്രമങ്കമാരോപ്യ പാണ്ഡവ |
പപ്രച്ഛ കഥ്യതാം വത്സ മന്യതേ സാധു യദ്ഭവാൻ || 4 || 196

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

തത്സാധു മന്യേത്സുരവർയ ദേഹിനാം
സദാ സമുദ്വിഗ്നധിയാമസദ്ഗ്രഹാത് |
ഹിത്വാത്മപാതം ഗൃഹമന്ധകൂപം
വനം ഗതോ യദ്ധരിമാശ്രയേത || 5 || 197

നാരദ ഉവാച

ശ്രുത്വാ പുത്രഗിരോ ദൈത്യഃ പരപക്ഷസമാഹിതാഃ |
ജഹാസ ബുദ്ധിർബാലാനാം ഭിദ്യതേ പരബുദ്ധിഭിഃ || 6 || 198

സമ്യഗ്വിധാർയതാം ബാലോ

ഗുരുഗേഹേ ദ്വിജാതിഭിഃ |

വിഷ്ണുപക്ഷൈഃ പ്രതിച്ഛന്നൈർ -

ന ഭിദ്യേതാസ്യ ധീര്യമാ || 7 ||

199

ഗൃഹമാനീതമാഹൂയ പ്രഹ്ലാദം ദൈത്യയാജകാഃ |

പ്രശസ്യ ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ സമപൃച്ഛന്ത സാമഭിഃ || 8 ||

200

വത്സ പ്രഹ്ലാദ ഭദ്രം തേ സത്യം കഥയ മാ മൃഷാ |

ബാലാനതി കുതസ്തുഭ്യമേഷ ബുദ്ധിവിപർയയഃ || 9 ||

201

ബുദ്ധിഭേദഃ പരകൃത ഉതാഹോ തേ സ്വതോഭവത് |

ഭൺയതാം ശ്രോതുകാമാനാം ഗുരുണാം കുലനന്ദന || 10 ||

202

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

സ്വഃ പരശ്ചേത്യസദ്ഗ്രാഹഃ പുംസാം യന്മായയാ കൃതഃ |

വിമോഹിതധിയാം ദൃഷ്ടസ്തസ്മൈ ഭഗവതേ നമഃ || 11 ||

203

സ യദാനുവ്രതഃ പുംസാം പശുബുദ്ധിർവിഭിദ്യതേ |

അന്യ ഏഷ തഥാൻയോഹമിതി ഭേദഗതാസതീ || 12 ||

204

സ ഏഷ ആത്മാ സ്വപരേത്യബുദ്ധിഭി -

ർഭൂരത്യയാനുക്രമണോ നിരൂപ്യതേ |

മുഹ്യന്തി യദ്വർത്ഥനി വേദവാദിനോ

ബ്രഹ്മാദയോ ഹ്യേഷ ഭിനന്തി മേ മതിം || 13 ||

205

യഥാ ഭ്രാമ്യത്യയോ ബ്രഹ്മൻ സ്വയമാകർഷസന്നിധൗ |

തഥാ മേ ഭിദ്യതേ ചേതശ്ചക്രപാണേര്യദ്യച്ഛയാ || 14 ||

206

നാരദ ഉവാച

ഏതാവദ്ബ്രാഹ്മണായോക്ത്വാ വിരരാമ മഹാമതിഃ |

തം നിർഭർത്യാഥ കുപിതഃ സ ദീനോ രാജസേവകഃ || 15 ||

207

ആനീയതാമരേ വേത്ര -

മസ്മാകമയശസ്കരഃ |

കുലാംഗാരസ്യ ദുർബുദ്ധേശ് -

ചതുർമോഽസ്യോദിതോ ദമഃ || 16 ||

208

ദൈതേയചന്ദനവനേ

ജാതോഽയം കണ്ടകദ്രുമഃ |

യൻമൂലോൻമൂലപരശോർ -

വിഷ്ണോർനാലായിതോദ്രകഃ || 17 ||

209

ഇതി തം വിവിധോപായൈർഭീഷയംസ്തർജ്ജനാദിഭിഃ |

പ്രഹ്ലാദം ഗ്രാഹയാമാസ ത്രിവർഗസ്യോപപാദനം || 18 ||

210

തത ഏനം ഗുരുർജ്ഞാത്വാ ജ്ഞാതജ്ഞൈചതുഷ്ടയം |

ദൈത്യേന്ദ്രം ദർശയാമാസ മാതൃമൃഷ്ടമലങ്കൃതം || 19 ||

211

പാദയോഃ പതിതം ബാലം പ്രതിനന്യാശിഷാസുരഃ |

പരിഷ്ചജ്യ ചിരം ദോർഭ്യം പരമാമാപ നിർവൃതിം || 20 ||

212

ആരോപ്യാങ്കമവഘ്രായ മുർധന്യശ്രുകലാംബുഭിഃ |

ആസിഞ്ചൻ വികസദ്വക്ത്രമിദമാഹ യുധിഷ്ഠിര || 21 ||

213

ഹിരണ്യകശിപുരുവാച

പ്രഹ്ലാദാനുചൃതാം താത

സ്വധീതം കിഞ്ചിദുത്തമം |

കാലേനൈതാവതാദ്യയുഷ്മൻ

യദശിക്ഷദ് ഗുരോർഭവാൻ || 22 ||

214

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

ശ്രവണം കീർതനം വിഷ്ണോഃ സ്മരണം പാദസേവനം |

അർചനം വന്ദനം ദാസ്യം സഖ്യമാത്മനിവേദനം || 23 ||

215

ഇതി പുംസാർപിതാ വിഷ്ണൗ ഭക്തിശ്ചെന്നവലക്ഷണാ |

ക്രിയതേ ഭഗവത്യധാ തൻമന്യേധീതമുത്തമം || 24 ||

216

നിശമ്യേതത്സുതവചോ ഹിരണ്യകശിപുസ്തദാ |

ഗുരുപുത്രമുവാചേദം രുഷാ പ്രസ്ഫുരിതാധരഃ || 25 ||

217

ബ്രഹ്മബന്ധോ കിമേതത്തേ വിപക്ഷം ശ്രയതാസതാ |

അസാരം ഗ്രാഹിതോ ബാലോ മാമനാദ്യത്യ ദുർമതേ || 26 ||

218

സന്തി ഹ്യസാധവോ ലോകേ ദുർമൈത്രാശ്ചരദ്മവേഷിണഃ |

തേഷാമുദേത്യേലം കാലേ രോഗഃ പാതകിനാമിവ || 27 ||

219

ഗുരുപുത്ര ഉവാച

ന മത്പ്രണീതം ന പരപ്രണീതം

സുതോ വദത്യേഷ തവേന്ദ്രശരത്രോ |

നൈസർഗികീയം മതിരസ്യ രാജൻ

നിയച്ഛ മന്യും കദദാഃ സ്മ മാ നഃ || 28 ||

220

നാരദ ഉവാച

ഗുരുണൈവം പ്രതിപ്രോക്തോ ഭൂയ ആഹാസുരഃ സുതം |

ന ചേദ്ഗുരുമുഖീയം തേ കുതോദ്ഭദ്രാസതീ മതിഃ || 29 ||

221

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

മതിർന കൃഷ്ണേ പരതഃ സ്വതോ വാ

- മിഥോഽഭിപദ്യേത ഗൃഹവ്രതാനാം |
അദാന്തഗോഭിർവിശതാം തമിസ്രം
പുനഃ പുനശ്ചർവിതചർവണാനാം || 30 || 222
- ന തേ വിദുഃ സ്വാർഥഗതിം ഹി വിഷ്ണും
ദുരാശയാ യേ ബഹിരർഥമാനീനഃ |
അന്ധാ യഥാസൈരുപനീയമാനാ
വാചീശതന്ത്യാമുരുദാമ്നി ബദ്ധാഃ || 31 || 223
- നൈഷാം മതിസ്താവദുരുക്രമാംഘ്രിം
സ്വപൃശത്യനർഥാപഗമോ യദർഥഃ |
മഹീയസാം പാദരജോഽഭിഷേകം
നിഷ്കിഞ്ചനാനാം ന വൃണീത യാവത് || 32 || 224
- ഇത്യുക്തോപരതം പുത്രം ഹിരണ്യകശിപു രുഷാ |
അന്ധീകൃതാത്മാ സ്വോത്സംഗാന്നിരസ്യത മഹീതലേ || 33 || 225
- ആഹാമർഷരുഷാവിഷ്ടഃ കഷായീഭൂതലോചനഃ |
വധ്യതാമാശ്വയം വധ്യോ നിഃസാരയത നൈര്യതാഃ || 34 || 226
- അയം മേ ഭ്രാതൃഹാ സോഽയം
ഹിത്വാ സ്വാൻ സുഹൃദോഽധമഃ |
പിതൃവൃഹന്തുരയഃ പാദൗ
വിഷ്ണോർദാസവദർചതി || 35 || 227
- വിഷ്ണോർവാ സാധുസൗ കിം നു കരിഷ്യത്യസമഞ്ജസഃ |
സൗഹൃദം ദുസ്ത്യജം പിത്രോരഹാദൃഃ പഞ്ചഹായനഃ || 36 || 228
- പരോഽപ്യപത്യം ഹിതകൃദ്യഥൗഷധം
സ്വദേഹജോഽപ്യാമയവത്സുതോഽഹിതഃ |

ഛിന്യാത്തദംഗം യദുതാത്മനോഽഹിതം

ശേഷം സുഖം ജീവതി യദിവർജ്ജനാത് || 37 ||

229

സർവൈരുപായൈർഹന്തവ്യഃ സംഭോജശയനാസനൈഃ |

സുഹൃൽലിംഗധരഃ ശത്രുർമൂനേർദുഷ്ടമിവേന്ദ്രിയം || 38 ||

230

നൈര്യുതാസ്തേ സമാദിഷ്ടാ ഭർത്വാ വൈ ശൂലപാണ്യഃ |

തിഗ്മദംഷ്ട്രകരാലാസ്യാസ്താമ്രശ്മശ്രുശിരോരുഹാഃ || 39 ||

231

നദന്തോ ഭൈരവാനാദാംശ്ചരിന്ധി ഭിന്ധീതി വാദിനഃ |

ആസീനം ചാഹനഞ് ശൂലൈഃ പ്രഹ്ലാദം സർവമർമസു || 40 ||

232

പരേ ബ്രഹ്മൺയനിർഭേദശ്വേ

ഭഗവത്യുഖിലാത്മനി |

യുക്താത്മന്യഹലാ ആസൻ -

നപുൺയസ്യേവ സത്ക്രിയാഃ || 41 ||

233

പ്രയാസ്യേപഹതേ തസ്മിൻ ദൈത്യേന്ദ്രഃ പരിശങ്കിതഃ |

ചകാര തദ്യഥോപായാന്നിർബന്ധേന യുധിഷ്ഠിര || 42 ||

234

ദിഗ്ഗജൈർദന്ദശൂകൈശ്ച അഭിചാരാവപാതനൈഃ |

മായാഭിഃ സന്നിരോധൈശ്ച ഗദാണൈരഭോജനൈഃ || 43 ||

235

ഹിമവായുഗ്നിസലിലൈഃ പർവതാക്രമണൈരപി |

ന ശശാക യദാ ഹന്തുമപാപമസുരഃ സുതം |

ചിന്താം ദീർഘതമാം പ്രാപ്തസ്തത്കർതും നാഭ്യപദ്യത || 44 ||

236

ഏഷ മേ ബഹുസാധുക്തോ

വധോപായാശ്ച നിർമിതാഃ |

തൈസ്തൈർഭദ്രാഹൈരസദ്ധർമൈ -

ർമുക്തഃ സ്വേനൈവ തേജസാ || 45 ||

237

- വർത്തമാനോഽവിദുരേ വൈ ബാലോഽപ്യജഡധീരയം |
ന വിസ്മരതി മേഢ്നാർയം ശൂനഃശേപ ഇവ പ്രഭുഃ || 46 || 238
- അപ്രമേയാനുഭാവോഽയമകുതശ്ചിദ്ഭയോഽമരഃ |
നൂനമേതദ്വിരോധേന മൃത്യുർമേ ഭവിതാ ന വാ || 47 || 239
- ഇതി തച്ചിന്തയാ കിഞ്ചിൻമ്നാനശ്രിയമധോമുഖം |
ശണ്ഡാമർകാവൗശനസൗ വിവിക്ത ഇതി ഹോചതുഃ || 48 || 240
- ജിതം ത്വയൈകേന ജഗത്രതയം ഭൂവോ -
ർവിജ്യംഭണത്രസ്തസമസ്തധിഷ്ഠ്യപം |
ന തസ്യ ചിന്ത്യം തവ നാഥ ചക്ഷ്മഹേ
ന വൈ ശിശൂനാം ഗുണദോഷയോഃ പദം || 49 || 241
- ഇമം തു പാശൈർവരുണസ്യ ബദ്ധ്വാ
നിയേഹി ഭീതോ ന പലായതേ യഥാ |
ബുദ്ധിശ്ച പുംസോ വയസാഽഽർയസേവയാ
യാവദ് ഗുരുർഭാർഗവ ആഗമിഷ്യതി || 50 || 242
- തഥേതി ഗുരുപുത്രോക്ത -
മനുജ്ഞായേദമബ്രവീത് |
ധർമാ ഹ്യസ്യോപദേഷ്ടവ്യാ
രാജ്ഞാം യേ ഗൃഹമേധിനാം || 51 || 243
- ധർമമർഥം ച കാമം ച നിതരാം ചാനുപൂർവശഃ |
പ്രഹ്ലാദായോചതു രാജൻ പ്രശ്രിതാവനതായ ച || 52 || 244
- യഥാ ത്രിവർഗം ഗുരുഭിരാത്മനേ ഉപശിക്ഷിതം |
ന സാധു മേനേ തച്ഛിക്ഷാം ദ്വന്ദ്വാരാമോപവർണിതാം || 53 || 245

യദാദ്വിചാർയഃ പരാവൃത്തോ

ഗൃഹമേധീയകർമസു |

വയസ്യേർബാലകൈസ്തത്ര

സോപഹൃതഃ കൃതക്ഷണൈഃ || 54 ||

246

അഥ താത് ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ പ്രത്യാഹുയ മഹാബുധഃ |

ഉവാച വിദ്വാംസ്തന്നിഷ്ഠാം കൃപയാ പ്രഹസന്നിവ || 55 ||

247

തേ തു തദ്ഗൗരവാത്സർവേ തൃക്തക്രീഡാപരിച്ഛദാഃ |

ബാലാ ന ദുഷിതധിയോ ദ്വന്ദ്വാരാമേരിതേഹിതൈഃ || 56 ||

248

പര്യുപാസത രാജേന്ദ്ര തന്യസ്തഹൃദയേക്ഷണാഃ |

താനാഹ കരുണോ മൈത്രോ മഹാഭാഗവതോഽസുരഃ || 57 ||

249

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഹ്ലാദാനുചരിതേ പഞ്ചമോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ഷഷ്ഠോഽധ്യായഃ ॥

പ്രശ്നാദ ഉവാച

കൗമാര ആചരേത്പ്രാജ്ഞാ ധർമാൻ ഭാഗവതാനിഹ |
 ദുർലഭം മാനുഷം ജൻമ തദപ്യധ്രുവമർഥദം || 1 || 250

യഥാ ഹി പുരുഷസ്യേഹ വിഷ്ണോഃ പാദോപസർപണം |
 യദേഷ സർവഭൂതാനാം പ്രിയ ആത്മേശ്വരഃ സുഹൃത് || 2 || 251

സുഖമൈന്ദ്രിയകം ദൈത്യാ ദേഹയോഗേന ദേഹിനാം |
 സർവത്ര ലഭ്യതേ ദൈവാദ്യഥാ ദുഃഖമയത്തതഃ || 3 || 252

തത്പ്രയാസോ ന കർതവ്യോ യത ആയുർവ്യയഃ പരം |
 ന തഥാ വിനതേ ക്ഷേമം മുകുന്ദചരണാംബുജം || 4 || 253

തതോ യതേത കുശലഃ ക്ഷേമായ ഭയമാശ്രിതഃ |
 ശരീരം പൗരുഷം യാവന്ന വിപദ്യേത പുഷ്കലം || 5 || 254

പുംസോ വർഷശതം ഹ്യായുസ്തദർധം ചാജിതാത്മനഃ |
 നിഷ്ഫലം യദസൗ രാത്ര്യാം ശേതേന്ധം പ്രാപിതസ്തമഃ || 6 || 255

മുഗ്ധസ്യ ബാൽയേ കൗമാരേ ക്രീഡതോ യാതി വിംശതിഃ |
 ജരയാ ഗ്രസ്തദേഹസ്യ യാത്യകൽപസ്യ വിംശതിഃ || 7 || 256

ദുരാപുരേണ കാമേന മോഹേന ച ബലീയസാ |
ശേഷം ഗൃഹേഷു സകുതസ്യ പ്രമത്തസ്യാപയാതി ഹി || 8 || 257

കോ ഗൃഹേഷു പുമാൻസകുത -
മാത്മാനമജിതേന്ദ്രിയഃ |
സ്നേഹപാശൈർദ്യവൈർബദ്ധ -
മുത്സഹേത വിമോചിതും || 9 || 258

കോ ന്വർഥത്യുഷ്ണാം വിസൃജേത്
പ്രാണേഭ്യോഽപി യ ഈപ്സിതഃ |
യം ക്രീണാത്യസുഭിഃ പ്രേഷ്ഠൈസ് -
തസ്കരഃ സേവകോ വണിക് || 10 || 259

കഥം പ്രിയായാ അനുകമ്പിതായാഃ
സംഗം രഹസ്യം രൂപിരാംശു മന്ത്രാൻ |
സുഹൃത്സു ച സ്നേഹസിതഃ ശിശൂനാം
കലാക്ഷരാണാമനുരക്തചിത്തഃ || 11 || 260

പുത്രാൻസ്മരംസ്താ ദുഹിത്യർഹുദയ്യാ
ഭ്രാതൃൻ സ്വസ്തുർവാ പിതരൗ ച ദീനൗ |
ഗൃഹാൻ മനോജ്ഞൊരുപരിച്ഛദാംശു
വൃത്തീശു കുൽയാഃ പശുഭൃത്യവർഗാൻ || 12 || 261

ത്യജേത കോശസ്കൃദിവേഹമാനഃ
കർമാണി ലോഭാദവിത്യുപ്തകാമഃ |
ഔപസ്ഥ്യജ്ഞേഹ്യം ബഹു മന്യമാനഃ
കഥം വിരജ്യേത ദുരന്തമോഹഃ || 13 || 262

കുടുംബപോഷായ വിയൻ നിജായു -
ർന ബുധ്യതേദ്രിമം വിഹതം പ്രമത്തഃ |

സർവത്ര താപത്രയദുഃഖിതാത്മാ

നിർവിദ്യതേ ന സ്വകുടുംബരാമഃ || 14 ||

263

വിത്തേഷു നിത്യാഭിനിവിഷ്ടചേതാ

വിദ്വാംശു ദോഷം പരവിത്തഹർതുഃ |

പ്രേത്യേഹ ചാമാപ്യജിതേന്ദ്രിയസ്ത -

ദശാന്തകാമോ ഹരതേ കുടുംബീ || 15 ||

264

വിദ്വാനപീതമം ദനുജാഃ കുടുംബം

പുഷ്ണൻസ്വലോകായ ന കൽപതേ വൈ |

യഃ സ്ത്രീയപാരക്യവിഭിന്നഭാവ -

സ്തമഃ പ്രപദ്യേത യഥാ വിമുഢഃ || 16 ||

265

യതോ ന കശ്ചിത് ക്വ ച കുത്രചിദ് വാ

ദീനഃ സ്വമാത്മാനമലം സമർഥഃ |

വിമോചിതും കാമദ്യശാം വിഹാര -

ക്രീഡാമൃഗോ യന്നിഗധോ വിസർഗഃ || 17 ||

266

തതോ വിദൂരാത് പരിഹൃത്യ ദൈത്യാ

ദൈത്യേഷു സംഗം വിഷയാത്മകേഷു |

ഉപേത നാരായണമാദിദേവം

സ മുക്തസംഗൈരിഷിതോഽപവർഗഃ || 18 ||

267

ന ഹൃച്ഛതം പ്രീണയതോ ബഹ്വായാസോഽസുരാത്മജാഃ |

ആത്മത്വാത് സർവഭൂതാനാം സിദ്ധത്വാദിഹ സർവതഃ || 19 ||

268

പരാവരേഷു ഭൂതേഷു ബ്രഹ്മാന്തസ്ഥാവരാദിഷു |

ഭൗതികേഷു വികാരേഷു ഭൂതേഷ്വഥ മഹത്സു ച || 20 ||

269

- ഗുണേഷു ഗുണസാമ്യേ ച ഗുണവൃതികരേ തഥാ |
ഏക ഏവ പരോ ഹ്യാത്ഥാ ഭഗവാനീശ്വരോഽവ്യയഃ || 21 || 270
- പ്രത്യഗാത്മസ്വരൂപേണ ദൃശ്യരൂപേണ ച സ്വയം |
വ്യാപ്യവ്യാപകനിർഭേദശ്യാ ഹ്യനിർഭേദശ്യാഽവികൽപിതഃ || 22 || 271
- കേവലാനുഭവാനന്ദസ്വരൂപഃ പരമേശ്വരഃ |
മായയാന്തർഹിതൈശ്ചര്യേ ഈയതേ ഗുണസർഗയാ || 23 || 272
- തസ്മാത് സർവേഷു ഭൂതേഷു ദയാം കുരുത സൗഹൃദം |
ആസുരം ഭാവമുന്മൂഢ്യ യയാ തുഷ്യത്യധോക്ഷജഃ || 24 || 273
- തുഷ്ടേ ച തത്ര കിമലഭ്യമനന്ത ആദ്യേ
കിം തൈർഗുണവൃതികരാദിഹ യേ സ്വസിദ്ധാഃ |
ധർമാദയഃ കിമഗുണേന ച കാങ്ക്ഷിതേന
സാരഞ്ജുഷാം ചരണയോരുപഗായതാം നഃ || 25 || 274
- ധർമാർഥകാമ ഇതി യോഽഭിഹിതസ്ത്രിവർഗ
ഈക്ഷാ ത്രയീ നയദമൗ വിവിധാ ച വാർതാ |
മന്യേ തദേതദഖിലം നിഗമസ്യ സത്യം
സ്വാത്മാർപണം സ്വസുഹൃദഃ പരമസ്യ പുംസഃ || 26 || 275
- ജ്ഞാനം തദേതദമലം ദുരവാപമാഹ
നാരായണോ നരസഖഃ കില നാരദായ |
ഏകാന്തിനാം ഭഗവതസ്തദകിഞ്ചനാനാം
പാദാരവിന്ദരജസാഽപ്സുതദേഹിനാം സ്യാത് || 27 || 276
- ശ്രുതമേതൻമയാ പൂർവം ജ്ഞാനം വിജ്ഞാനസംയുതം |
ധർമം ഭാഗവതം ശുദ്ധം നാരദാദ് ദേവദർശനാത് || 28 || 277

ദൈത്യപുത്രാ ഊചുഃ

പ്രഹ്ലാദ ത്വം വയം ചാപി നർത്യേന്ധ്രം വിദ്മഹേ ഗുരും ।

ഏതാഭ്യം ഗുരുപുത്രാഭ്യം ബാലാനാമപി ഹീശ്വരൗ ॥ 29 ॥

278

ബാലസ്യാന്തഃപുരസ്ഥസ്യ മഹത്സംഗോ ദുരൻവയഃ ।

ചരിന്ധി നഃ സംശയം സൗമ്യ സ്യാച്ഛ്വദിശ്രംഭകാരണം ॥ 30 ॥

279

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം

സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഹ്ലാദാനുചരിതേ ഷഷ്ഠോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ സപ്തമോദ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

ഏവം ദൈത്യസുതൈഃ പൃഷ്ടോ മഹാഭാഗവതോദ്യസുരഃ |
 ഉവാച സ്മയമാനസ്താൻസ്മരൻ മദനുഭാഷിതം || 1 || 280

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

പിതരി പ്രസ്ഥിത്യേസ്മാകം തപസേ മന്ദരാചലം |
 യുദ്ധോദ്യമം പരം ചക്രൂർവിബുധാ ദാനവാൻപ്രതി || 2 || 281

പിപീലികൈരഹിരിവ ദിഷ്ട്യാ ലോകോപതാപനഃ |
 പാപേന പാപോദ്ഭക്ഷീതി വാദിനോ വാസവാദയഃ || 3 || 282

തേഷാമതിബലോദ്യോഗം നിശമ്യാസുരയുമപാഃ |
 വധ്യമാനാഃ സുരൈർഭീതാ ദുദ്രുവുഃ സർവതോദിശം || 4 || 283

കലത്രപുത്രമിത്രാപ്താൻഗൃഹാൻപശുപരിച്ഛദാൻ |
 നാവേക്ഷ്യമാണാസ്ത്വരിതാഃ സർവേ പ്രാണപരീപ്സവഃ || 5 || 284

വ്യലുമ്പൻ രാജശിബിരമമരാ ജയകാങ്ക്ഷിണഃ |
 ഇന്ദ്രസ്തു രാജമഹിഷീം മാതരം മമ ചാഗ്രഹീത് || 6 || 285

നീയമാനാം ഭയോദ്വിഗ്നാം രുദതീം കുരരീമിവ |
 യദ്യച്ഛയാദ്വിഗതസ്തത്ര ദേവർഷിർദദ്യശേ പഥി || 7 || 286

പ്രാഹ മൈനാം സുരപതേ നേതുമർഹസ്യനാഗസം |
മുഞ്ച മുഞ്ച മഹാഭാഗ സതീം പരപരിഗ്രഹം || 8 || 287

ഇന്ദ്ര ഉവാച
ആസ്ത്യേന്ത്യാ ജന്മേ വീര്യമവിഷഹ്യം സുരദിഷഃ |
ആസ്യതാം യാവത്പ്രസവം മോക്ഷേച്ഛിർഥപദവീം ഗതഃ || 9 || 288

നാരദ ഉവാച
അയം നിഷ്കീർത്തിഷഃ സാക്ഷാൻമഹാഭാഗവതോ മഹാൻ |
ത്വയാ ന പ്രാപ്സ്യതേ സംസ്ഥാമനന്താനുചരോ ബലീ || 10 || 289

ഇത്യുക്തസ്താം വിഹായേന്ദ്രോ ദേവർഷേർമാനയൻവചഃ |
അനന്തപ്രിയഭക്തൈനാം പരിക്രമ്യ ദിവം യയൗ || 11 || 290

തതോ നോ മാതരമൃഷിഃ
സമാനീയ നിജാശ്രമം |
ആശ്വാസ്യേഹോഷ്യതാം വത്സേ
യാവത് തേ ഭർതൃരാഗമഃ || 12 || 291

തഥേത്യവാത്സീദ് ദേവർഷേ -
രന്തി സാപ്യകുതോഭയാ |
യാവദ് ദൈത്യപതിർഘോരാത്
തപസോ ന ന്യവർത്ത || 13 || 292

ഋഷിം പര്യചരത് തത്ര ഭക്ത്യാ പരമയാ സതീ |
അന്തർവതീ സ്വഗർഭസ്യ ക്ഷേമായേച്ഛാപ്രസൂതയേ || 14 || 293

ഋഷിഃ കാരുണികസ്തന്ത്യാഃ പ്രാദാദുഭയമീശ്വരഃ |
ധർമസ്യ തത്ത്വം ജ്ഞാനം ച മാമപ്യുദീശ്യ നിർമലം || 15 || 294

തത്തു കാലസ്യ ദീർഘത്വാത്

സ്ത്രീത്യാൻമാതുസ്തിരോദധേ |

ഋഷിണാനുഗൃഹീതം മാം

നാധുനാപൃജഹാത് സ്മൃതിഃ || 16 ||

295

ഭവതാമപി ഭൂയാൻമേ

യദി ശ്രദ്ധതേ വചഃ |

വൈശാരദീ ധീഃ ശ്രദ്ധാതഃ

സ്ത്രീബാലാനാം ച മേ യഥാ || 17 ||

296

ജൻമാദ്യാഃ ഷഡിമേ ഭാവാ ദൃഷ്ടാ ദേഹസ്യ നാത്മനഃ |

ഫലാനാമിവ വൃക്ഷസ്യ കാലേനേശ്വരമൂർതിനാ || 18 ||

297

ആത്മാ നിത്യോഽവ്യയഃ ശുദ്ധ ഏകഃ ക്ഷേത്രജ്ഞ ആശ്രയഃ |

അവിക്രിയഃ സ്വദൃഗ് ഹേതുർവ്യാപകോഽസംഗ്യനാവൃതഃ || 19 ||

298

ഏതൈർദ്വാദശഭിർവിദ്യാനാത്മനോ ലക്ഷണൈഃ പരൈഃ |

അഹം മമേത്യസദ്ഭാവം ദേഹാദൗ മോഹജം ത്യജേത് || 20 ||

299

സ്വർണം യഥാ ഗ്രാവസു ഹേമകാരഃ

ക്ഷേത്രേഷു യോഗൈസ്തദഭിജ്ഞ ആപ്നുയാത് |

ക്ഷേത്രേഷു ദേഹേഷു തഥാഽത്മയോഗൈ -

രധ്യാത്മവിദ് ബ്രഹ്മഗതിം ലഭേത || 21 ||

300

അഷ്ടൗ പ്രകൃതയഃ പ്രോക്താസ്ത് -

രയ ഏവ ഹി തദ് ഗുണാഃ |

വികാരാഃ ഷോഡശാചാർയൈഃ

പുമാനേകഃ സമൻവയാത് || 22 ||

301

- ദേഹസ്തു സർവസംഘാതോ ജഗത് തസ്ഥൂരിതി ദ്വിധാ |
അത്രൈവ മൃഗ്യഃ പുരുഷോ നേതി നേതീത്യതത്ത്വജൻ || 23 || 302
- അൻവയവൃതിരേകേണ വിവേകേനോശതാഽത്മനാ |
സർഗസ്ഥാനസമാമ്നായൈർവിമൃശദ്ഭിരസത്യരൈഃ || 24 || 303
- ബുദ്ധേർജാഗരണം സ്വപ്നഃ സുഷുപ്തിരിതി വൃത്തയഃ |
താ യേനൈവാനുഭൂയന്തേ സോഽധ്യക്ഷഃ പുരുഷഃ പരഃ || 25 || 304
- ഏഭിസ്ത്രിവർണൈഃ പര്യസ്തൈർ -
ബുദ്ധിഭേദൈഃ ക്രിയോദ്ഭവൈഃ |
സ്വരൂപമാത്മനോ ബുധ്യേദ്
ഗന്ധൈർവായുമിവാൻവയാത് || 26 || 305
- ഏതദ്വാരോ ഹി സംസാരോ
ഗുണകർമ്മനിബന്ധനഃ |
അജ്ഞാനമൂലോഽപാർഥോഽപി
പുംസഃ സ്വപ്ന ഇവേഷ്യതേ || 27 || 306
- തസ്മാദ്ഭവദ്ഭിഃ കർതവ്യം കർമണാം ത്രിഗുണാത്മനാം |
ബീജനിർഹരണം യോഗഃ പ്രവാഹോപരമോ ധിയഃ || 28 || 307
- തത്രോപായസഹസ്രാണാമയം ഭഗവതോദിതഃ |
യദീശ്വരേ ഭഗവതി യഥാ യൈരഞ്ജസാ രതിഃ || 29 || 308
- ഗുരുശുശ്രൂഷയാ ഭക്ത്യാ സർവലബ്ധാർപണേന ച |
സംഗേന സാധുഭക്താനാമീശ്വരാരാധനേന ച || 30 || 309
- ശ്രദ്ധയാ തത്കഥായാം ച
കീർത്തനൈർഗുണകർമണാം |

തത്പാദാംബുരുഹധ്യാനാത്

തൽലിംഗേക്ഷാർഹണാദിഭിഃ || 31 ||

310

ഹരിഃ സർവേഷു ഭൂതേഷു

ഭഗവാനാസ്മിത് ഇൗശ്വരഃ |

ഇതി ഭൂതാനി മനസാ

കാമൈസ്തൈഃ സാധു മാനയേത് || 32 ||

311

ഏവം നിർജിതഃ പൃഥ്വീഗൈഃ ക്രിയതേ ഭക്തിരീശ്വരേ |

വാസുദേവേ ഭഗവതി യയാ സംലഭതേ രതിം || 33 ||

312

നിശമ്യ കർമാണി ഗുണാനതുൽയാൻ

വീർയാണി ലീലാതനുഭിഃ കൃതാനി |

യദാതിഹർഷോത്പുലകാശ്രുഗദ്ഗദം

പ്രോത്കംഠ ഉദ്ഗായതി ഔതി നൃത്യതി || 34 ||

313

യദാ ഗ്രഹഗ്രസ്ത ഇവ ക്വചിദ്ധസ -

ത്യാക്രന്ദതേ ധ്യായതി വന്ദതേ ജനം |

മുഹൂഃ ശ്വസൻവക്ത്രീ ഹരേ ജഗത്പതേ

നാരായണേത്യാത്മമതിർഗതത്രപഃ || 35 ||

314

തദാ പുമാൻമുക്തസമസ്തബന്ധന -

സ്തദ്ഭാവഭാവാനുകൃതാശയാകൃതിഃ |

നിർദഗ്ധബീജാനുശയോ മഹീയസാ

ഭക്തിപ്രയോഗേണ സമേത്യധോക്ഷജം || 36 ||

315

അധോക്ഷജാലംഭമിഹാശുഭാത്മനഃ

ശരീരിണഃ സംസൃതിചക്രശാതനം |

തദ് ബ്രഹ്മനിർവാണസുഖം വിദുർബുധാ -

സ്തതോ ഭജധ്വം ഹൃദയേ ഹൃദീശ്വരം || 37 ||

316

കോഽതിപ്രയാസോഽസുരബാലകാ ഹരേ -

രൂപാസനേ സ്വേ ഹൃദി ചരിദ്രവത് സതഃ |

സ്വസ്യാത്മനഃ സഖ്യരശേഷദേഹിനാം

സാമാന്യതഃ കിം വിഷയോപപാദനൈഃ || 38 ||

317

രായഃ കലത്രം പശവഃ സുതാദയോ

ഗൃഹാ മഹീ കുഞ്ജരകോശഭൂതയഃ |

സർവ്വേർഥകാമാഃ ക്ഷണഭംഗുരായുഷഃ

കൂർവന്തി മർത്യസ്യ കിയത് പ്രിയം ചലാഃ || 39 ||

318

ഏവം ഹി ലോകാഃ ക്രതുഭിഃ കൃതാ അമീ

ക്ഷയിഷ്ണവഃ സാതിശയാ ന നിർമലാഃ |

തസ്മാദദ്യഷ്ടശ്രുതദൃഷണം പരം

ഭക്തൈകയേശം ഭജതാത്മലബ്ധയേ || 40 ||

319

യദധ്യർഥേഹ കർമാണി വിദ്വന്മാന്യസക്യന്നരഃ |

കരോത്യതോ വിപർയാസമമോഘം വിനതേ ഫലം || 41 ||

320

സുഖായ ദുഃഖമോക്ഷായ സങ്കൽപ ഇഹ കർമിണഃ |

സദാഽപ്നോതീഹയാ ദുഃഖമനീഹായാഃ സുഖാവൃതഃ || 42 ||

321

കാമാൻകാമയതേ കാമൈർ -

യദർഥമിഹ പുരുഷഃ |

സ വൈ ദേഹസ്തു പാരക്യോ

ഭംഗുരോ യാത്യുപൈതി ച || 43 ||

322

കിമു വ്യവഹിതാപത്യദാരാഗാരധനാദയഃ |

രാജ്യം കോശഗജാമാത്യഭൃത്യാപ്താ മമതാസ്പദാഃ || 44 ||

323

- കിമേതൈരാത്മനസ്തുച്ഛേഃ സഹ ദേഹേന നശ്വരൈഃ |
അനർഥൈരർഥസങ്കാശൈർനിത്യാനന്ദമഹോദധേഃ || 45 || 324
- നിരൂപ്യതാമിഹ സ്വാർഥഃ കിയാന്ദേഹഭൂതോഽസുരാഃ |
നിഷേകാദിഷ്ഠവസ്ഥാസു ക്ലിശ്യമാനസ്യ കർമ്മഭിഃ || 46 || 325
- കർമാൺയാരഭതേ ദേഹീ ദേഹേനാത്മാനുവർതിനാ |
കർമ്മഭിസ്തനുതേ ദേഹമുദയം ത്വവിവേകതഃ || 47 || 326
- തസ്മാദർഥാശ്ച കാമാശ്ച ധർമാശ്ച യദപാശ്രയാഃ |
ഭജതാനീഹയാഽത്മാനമനീഹം ഹരിമീശ്വരം || 48 || 327
- സർവേഷാമപി ഭൂതാനാം
ഹരിരാത്മേശ്വരഃ പ്രിയഃ |
ഭൂതൈർമഹദ്ഭിഃ സ്വകൃതൈഃ
കൃതാനാം ജീവസംജ്ഞിതഃ || 49 || 328
- ദേവോഽസുരോ മനുഷ്യോ വാ യക്ഷോ ഗന്ധർവ ഏവ ച |
ഭജൻ മുകുന്ദചരണം സ്വസ്തിമാൻ സ്വാദ് യഥാ വയം || 50 || 329
- നാലം ദ്വിജത്വം ദേവത്വമുഷിത്വം വാസുരാത്മജാഃ |
പ്രീണനായ മുകുന്ദസ്യ ന വൃത്തം ന ബഹുജ്ഞതാ || 51 || 330
- ന ദാനം ന തപോ നേജ്യം ന ശൗചം ന വ്രതാനി ച |
പ്രിയതേജമലയാ ഭക്ത്യാ ഹരിരൻയദ് വിധംബനം || 52 || 331
- തതോ ഹരൗ ഭഗവതി ഭക്തിം കുരുത ദാനവാഃ |
ആത്മൗപമേന സർവത്ര സർവഭൂതാത്മനീശ്വരേ || 53 || 332
- ദൈതേയാ യക്ഷരക്ഷാംസി സ്ത്രിയഃ ശൂദ്രാ വ്രജൗകസഃ |
ഖഗാ മൃഗാഃ പാപജീവാഃ സന്തി ഹൃച്ഛതതാം ഗതാഃ || 54 || 333

ഏതാവാനേവ ലോകേജ്ജിന്മിൻപുംസഃ സ്വാർഥഃ പരഃ സ്മൃതഃ |
ഏകാന്തഭക്തിർഗോവിന്ദേ യത് സർവത്ര തദീക്ഷണം || 55 ||

334

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഹ്ലാദാനുചരിതേ ദൈത്യപുത്രാനുശാസനം
നാമ സപ്തമോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ അഷ്ടമോഽധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

അഥ ദൈത്യസുതാഃ സർവേ ശ്രുത്വാ തദനുവർണിതം |
 ജഗൃഹൂർനിരവദ്യത്പ്രാണൈവ ഗുർവനുശിക്ഷിതം || 1 || 335

അഥാചാർയസുതസ്തേഷാം ബുദ്ധിമേകാന്തസംസ്ഥിതാം |
 ആലക്ഷ്യ ഭീതസ്ത്വരിതോ രാജ്ഞ ആവേദയദ് യഥാ || 2 || 336

ശ്രുത്വാ തദപ്രിയം ദൈത്യോ ദുഃസഹം തനയാനയം |
 കോപാവേശചലദ്ഗാത്രഃ പുത്രം ഹന്തും മനോ ദധേ || 3 || 337

ക്ഷിപ്ത്വാ പരുഷയാ വാചാ പ്രഹ്ലാദമതദർഹണം |
 ആഹേക്ഷമാണഃ പാപേന തിരശ്ചീനേന ചക്ഷുഷാ || 4 || 338

പ്രശ്രയാവനതം ദാന്തം ബദ്ധാഞ്ജലിമവസ്ഥിതം |
 സർപഃ പദാഹത ഇവ ശ്വസൻപ്രകൃതിദാരുണഃ || 5 || 339

ഹേ ദുർവിനീത മന്ദാത്മൻകുലഭേദകരാധമ |
 സ്തബ്ധം മച്ഛാസനോദ്ധൂതം നേഷ്യേ ത്വാദ്യ യമക്ഷയം || 6 || 340

ക്രൂദ്ധസ്യ യസ്യ കമ്പന്തേ ത്രയോ ലോകാഃ സഹേശ്വരാഃ |
 തസ്യ മേഢീതവൻമൂഢശാസനം കിം ബലോഽത്യഗാഃ || 7 || 341

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

ന കേവലം മേ ഭവതശ്ച രാജൻ

സ വൈ ബലം ബലിനാം ചാപരേഷാം |

പര്യവര്യേമീ സ്ഥിരജംഗമാ യേ

ബ്രഹ്മാദയോ യേന വശം പ്രണീതാഃ || 8 ||

342

സ ഈശ്വരഃ കാല ഉരുക്രമോഽസാ -

വോജഃസഹഃസത്തബലേന്ദ്രിയാത്മാ |

സ ഏവ വിശ്വം പരമഃ സ്വശക്തിഭിഃ

സൃജത്യവത്യത്തി ഗുണത്രയേശഃ || 9 ||

343

ജഹ്യാസുരം ഭാവമിമം ത്രമാത്മനഃ

സമം മനോ ധത്വ ന സന്തി വിദ്വിഷഃ |

ഋത്യേജിതാദാത്മന ഉത്പഥസ്ഥിതാത്

തദ്ധി ഹ്യനന്തസ്യ മഹത് സമർഹണം || 10 ||

344

ദസ്യുൻപുരാ ഷണ്ണ വിജിത്യ ലുബതോ

മന്യന്ത ഏകേ സ്വജിതാ ദിശോ ദശ |

ജിതാത്മനോ ജ്ഞസ്യ സമസ്യ ദേഹിനാം

സാധോഃ സ്വമോഹപ്രഭവാഃ കുതഃ പരേ || 11 ||

345

ഹിരണ്യകശിപുരുവാച

വ്യക്തം ത്വം മർതുകാമോഽസി യോഽന്തിമാത്രം വികത്മസേ |

മുമൂർഷുണാം ഹി മന്ദാത്മൻ നനു സ്യൂർവിപ്ലവാ ഗിരഃ || 12 ||

346

യസ്ത്വയാ മന്ദഭാഗ്യോക്തോ

മദന്യോ ജഗദീശ്വരഃ |

ക്വാസൗ യദി സ സർവത്ര

കസ്മാത് സ്തംഭേ ന ദൃശ്യതേ || 13 ||

347

സോഽഹം വികത്ഥമാനസ്യ ശിരഃ കായാദ്ധരാമി തേ |
 ഗോപായേത ഹരിസ്ത്വാദ്യ യസ്തേ ശരണമീപ്സിതം || 14 || 348

ഏവം ദുരുക്തൈർമുഹൂർദ്ധയൻരുഷാ
 സുതം മഹാഭാഗവതം മഹാസുരഃ |
 ഖഡ്ഗം പ്രഗൃഹ്യാത്പതിതോ വരാസനാത്
 സ്തംഭം തതാധാതിബലഃ സ്വമുഷ്ടിനാ || 15 || 349

തദൈവ തസ്മിൻ നിനദ്വാതിഭീഷണോ
 ബഭൂവ യേനാഗ്ധകടാഹമസ്ഫുടത് |
 യം വൈ സ്വധിഷ്ഠ്യാപഗതം ത്വജാദയഃ
 ശ്രുത്വാ സ്വധാമാപ്യയമംഗ മേനിരേ || 16 || 350

സ വിക്രമൻ പുത്രവധേപ്സുരോജസാ
 നിശമ്യ നിർഹാദമപൂർവമദ്ഭുതം |
 അന്തഃസഭായാം ന ദദർശ തത്പദം
 വിതത്രസുർയേന സുരാരിയുമപഃ || 17 || 351

സത്യം വിധാതും നിജഭൃത്യഭാഷിതം
 വ്യാപ്തിം ച ഭൂതേഷ്വഖിലേഷു ചാത്മനഃ |
 അദ്യശ്യതാത്യദ്ഭുതരൂപമുദ്വഹൻ
 സ്തംഭേ സഭായാം ന മൃഗം ന മാനുഷം || 18 || 352

സ സത്ത്വമേനം പരിതോഽപി പശ്യൻ
 സ്തംഭസ്യ മധ്യാദനു നിർജിഹാനം |
 നായം മൃഗോ നാപി നരോ വിചിത്ര -
 മഹോ കിമേതന്നുമൃഗേന്ദ്രരൂപം || 19 || 353

മീമാംസമാനസ്യ സമുത്ഥിതോഽഗ്രതോ
 നൃസിംഹരൂപസ്തദലം ഭയാനകം |

പ്രതപ്തചാമീകരചണ്ഡലോചനം

സ്ഫുരത്സടാകേസരജ്യംഭിതാനനം || 20 ||

354

കരാലദംഷ്ട്രം കരവാലചഞ്ചല -

ക്ഷുരാന്തജിഹ്വം ഭൂകുടീമുഖോൽബണം |

സ്തബ്ധോർധ്വകർണം ഗിരികന്ദരാദ്ഭുത -

വ്യാത്താസ്യനാസം ഹനുഭേദഭീഷണം || 21 ||

355

ദിവിസ്പൃശത്കായമദീർഘപീവര -

ഗ്രീവോരുവക്ഷഃസ്ഥലമൽപമധ്യമം |

ചന്ദ്രാംശുഗൗരൈശ്ചരുരിതം തനുരുഹൈ -

ർവിഷ്വഗ്ഭുജാനീകശതം നഖായുധം || 22 ||

356

ദുരാസദം സർവനിജേതരായുധ -

പ്രവേകവിദ്രാവിതദൈത്യദാനവം |

പ്രായേണ മേധ്യം ഹരിണോരുമായിനാ

വധഃ സ്ഥൂതോനേന സമുദ്യതേന കിം || 23 ||

357

ഏവം ബ്രുവംസ്ത്വഭുപതദ് ഗദായുധോ

നദൻ നൃസിംഹം പ്രതി ദൈത്യകുഞ്ജരഃ |

അലക്ഷിതോഗ്നു പതിതഃ പതംഗമോ

യഥാ നൃസിംഹൗജസി സോസുരസ്തദാ || 24 ||

358

ന തദ് വിചിത്രം ഖലു സത്ത്വധാമനി

സ്വതേജസാ യോ നു പുരാപിബത് തമഃ |

തതോഭിപദ്യാഭ്യഹനൻമഹാസുരോ

രുഷാ നൃസിംഹം ഗദയോരുവേഗയാ || 25 ||

359

തം വിക്രമന്തം സഗദം ഗദാധരോ

മഹോരഗം താർക്ഷ്യസുതോ യഥാഗ്രഹീത് |

സ തസ്യ ഹസ്തോത്കലിതസ്തദാസുരോ
വിക്രീഡതോ യദ്വദഹിർഗരുത്മതഃ || 26 || 360

അസാധ്യമന്യന്ത ഹൃതൗകസോഽമരാ
ഘനച്ഛദാ ഭാരത സർവധിഷ്ണുപാഃ |
തം മന്യമാനോ നിജവീര്യശങ്കിതം
യദ്ധസ്തമുക്തോ നൃഹരിം മഹാസുരഃ |
പുനസ്തമാസജ്ജത ഖഡ്ഗചർമണീ
പ്രഗൃഹ്യ വേഗേന ജിതശ്രമോ മൃധേ || 27 || 361

തം ശ്രേണവേഗം ശതചന്ദ്രവർമ്മഭി -
ശ്ചരന്തമച്ഛിദ്രമുപർയധോ ഹരിഃ |
കൃത്യാട്ടഹാസം ഖരമുത്സ്യനോൽബണം
നിമീലിതാക്ഷം ജഗൃഹേ മഹാജവഃ || 28 || 362

വിഷ്വക്സ്മുരന്തം ഗ്രഹണാതുരം ഹരി -
ർവ്യാലോ യമാഽഽഖും കുലിശാക്ഷതത്വചം |
ദ്വാർയൂര ആപാത്യ ദദാര ലീലയാ
നഖൈര്യമാഹിം ഗരുഡോ മഹാവിഷം || 29 || 363

സംരംഭദുഷ്പ്രേക്ഷ്യകരാലലോചനോ
വ്യാത്താനനാന്തം വിലിഹൻസ്വജിഹ്വയാ |
അസൃഗ്ദ്ധവാക്താരുണകേസരാനനോ
യമാന്ത്രമാലീ ദ്വിപഹത്യയാ ഹരിഃ || 30 || 364

നഖാങ്കുരോത്പാടിതഹൃത്സരോരുഹം
വിസൃജ്യ തസ്യാനുചരാനുദായുധാൻ |
അഹൻ സമന്താനഖശസ്ത്രപാർഷ്ണിഭി -
ർഭോർഭണ്ഡയുമോഽനുപമാൻ സഹസ്രശഃ || 31 || 365

സടാവധൂതാ ജലദാഃ പരാപതൻ

ഗ്രഹാശ്ച തദ്യുഷ്ടിവിമുഷ്ടരോചിഷഃ |

അംഭോധയഃ ശ്വാസഹതാ വിചുക്ഷുഭു -

ർനിർഹ്രാദഭീതാ ദിഗിഭാ വിചുക്രൂശുഃ || 32 ||

366

ദ്യൗസ്തത്സഭോത്ക്ഷിപ്തവിമാനസങ്കുലാ

പ്രോത്സർപത ക്ഷമാ ച പദാതിപീഡിതാ |

ശൈലാഃ സമുത്പേതുരമുഷ്യ രംഹസാ

തത്തേജസാ ഖം കകുഭോ ന രേജിരേ || 33 ||

367

തതഃ സഭായാമുപവിഷ്ടമുത്തമേ

ന്യുപാസനേ സംഭൃതതേജസം വിഭും |

അലക്ഷിതദ്വൈരഥമത്യമർഷണം

പ്രചണ്ഡവക്ത്രം ന ബഭാജ കശ്ചന || 34 ||

368

നിശാമ്യ ലോകത്രയമസ്തകജ്വരം

തമാദിദൈത്യം ഹരിണാ ഹതം മൃധേ |

പ്രഹർഷവേഗോത്കലിതാനനാ മുഹുഃ

പ്രസൂനവർഷൈർവവൃഷുഃ സുരസ്ത്രിയഃ || 35 ||

369

തദാ വിമാനാവലിഭിർനഭസ്തലം

ദിദൃക്ഷതാം സങ്കുലമാസ നാകിനാം |

സുരാനകാ ദുന്ദുഭയോഽഥ ജഘ്നിരേ

ഗന്ധർവമുഖ്യാ നന്യതുർജഗുഃ സ്ത്രിയഃ || 36 ||

370

തത്രോപവ്രജ്യ വിബുധാ ബ്രഹ്മേന്ദ്രഗിരിശാദയഃ |

ഋഷയഃ പിതരഃ സിദ്ധാ വിദ്യാധരമഹാരഗാഃ || 37 ||

371

മനവഃ പ്രജാനാം പതയോ ഗന്ധർവാപ്സരചാരണാഃ |

യക്ഷാഃ കിമ്പുരുഷാസ്താത വേതാലാഃ സിദ്ധകിന്നരാഃ || 38 ||

372

തേ വിഷ്ണുപാർഷദാഃ സർവേ സുനന്ദകുമുദാദയഃ |
 മുർധ്നി ബദ്ധാഞ്ജലിപുടാ ആസീനം തീവ്രതേജസം |
 ഈഡിരേ നരശാർദൂലം നാതിദൂരചരാഃ പൃഥക് || 39 ||

373

ബ്രഹ്മോവാച

നതോഽസ്ത്വനന്തായ ദുരന്തശക്തയേ
 വിചിത്രവീര്യായ പവിത്രകർമ്മണേ |
 വിശ്വസ്യ സർഗസ്ഥിതിസംയമാൻ ഗുണൈഃ
 സ്വലീലയാ സന്ധതേഽവ്യയാത്മനേ || 40 ||

374

ശ്രീരുദ്ര ഉവാച

കോപകാലോ യുഗാന്തസ്തേ ഹതോഽയമസുരോഽപകഃ |
 തത്സുതം പാഹ്വപസ്യതം ഭക്തം തേ ഭക്തവത്സല || 41 ||

375

ഇന്ദ്ര ഉവാച

പ്രത്യാനീതാഃ പരമ ഭവതാ ത്രായതാ നഃ സ്വഭാഗാ
 ദൈത്യാക്രാന്തം ഹൃദയകമലം ത്വദ്ഗൃഹം പ്രത്യബോധി |
 കാലഗ്രസ്തം കിയദിദമഹോ നാഥ ശുശ്രൂഷതാം തേ
 മുക്തിസ്തേഷാം ന ഹി ബഹുമതാ നാരസിംഹാപരൈഃ

കിം || 42 || 376

ഋഷയ ഊചുഃ

ത്വം നസ്തപഃ പരമമാത്മ യദാത്മതേജോ
 യേനേദമാദിപുരുഷാത്മഗതം സസർജ |
 തദ് വിപ്രലുപ്തമമുനാദ്യ ശരൺയപാല
 രക്ഷാഗൃഹീതവപുഷാ പുനരൻവമംസ്ഥാഃ || 43 ||

377

പിതര ഊചുഃ

ശ്രാദ്ധാനി നോഽധിബുഭുജേ പ്രസഭം തനുജൈ -

രദത്താനി തീർഥസമയേപ്യപിബത് തിലാംബു |
 തസ്യോദരാന്നഖവിദീർണ്ണവപാദ് യ ആർച്ചുത്
 തസ്മൈ നമോ നൃഹരയേഖിലധർമഗോപ്ത്രേ || 44 ||

378

സിദ്ധാ ഊചുഃ
 യോ നോ ഗതിം യോഗസിദ്ധാമസാധു -
 രഹാർഷീദ് യോഗതപോബലേന |
 നാനാദർപം തം നഖൈർനിർദദാ
 തസ്മൈ തുഭ്യം പ്രണതാഃ സ്തമോ നൃസിംഹ || 45 ||

379

വിദ്യാധരാ ഊചുഃ
 വിദ്യാം പുഥഗ്ധാരണയാനുരാദ്ധാം
 ന്വയഷേധദജേന്താ ബലവീര്യദൃപ്തഃ |
 സ യേന സംഖ്യേ പശുവദ്ധതസ്തം
 മായാനൃസിംഹം പ്രണതാഃ സ്തമ നിത്യം || 46 ||

380

നാഗാ ഊചുഃ
 യേന പാപേന രത്താനി സ്ത്രീരത്താനി ഹൃതാനി നഃ |
 തദ്വക്ഷഃപാടനേനാസാം ദത്താനന്ദ നമോഽസ്തു തേ || 47 ||

381

മനവ ഊചുഃ
 മനവോ വയം തവ നിദേശകാരിണോ
 ദിതിജേന ദേവ പരിഭൂതസേതവഃ |
 ഭവതാ ഖലഃ സ ഉപസംഹൃതഃ പ്രഭോ
 കരവാമ തേ കിമനുശാധി കിങ്കരാൻ || 48 ||

382

പ്രജാപതയ ഊചുഃ
 പ്രജേശാ വയം തേ പരേശാഭിസൃഷ്ടാ
 ന യേന പ്രജാ വൈ സൃജാമോ നിഷിദ്ധാഃ |

സ ഏഷ ത്വയാ ഭിന്നവക്ഷാ നു ശേതേ

ജഗൻമംഗലം സത്തുമൂർത്യേവതാരഃ || 49 ||

383

ഗന്ധർവാ ഊചുഃ

വയം വിഭോ തേ നടനാട്യഗായകാ

യേനാത്മസാദ് വീര്യബലൗജസാ കൃതാഃ |

സ ഏഷ നീതോ ഭവതാ ദശാമിമാം

കിമുത്പഥസ്ഥഃ കുശലായ കൽപതേ || 50 ||

384

ചാരണാ ഊചുഃ

ഹരേ തവാംഘ്രിപങ്കജം ഭവാപവർഗമാശ്രിതാഃ |

യദേഷ സാധുഹൃച്ഛയസ്ത്വയാസുരഃ സമാപിതഃ || 51 ||

385

യക്ഷാ ഊചുഃ

വയമനുചരമുഖ്യാഃ കർമ്മഭിസ്തേ മനോജ്ഞേ -

സ്ത ഇഹ ദിതിസുതേന പ്രാപിതാ വാഹകത്വം |

സ തു ജനപരിതാപം തത്കൃതം ജാനതാ തേ

നരഹര ഉപനീതഃ പഞ്ചതാം പഞ്ചവിംശ || 52 ||

386

കിമ്പുരുഷാ ഊചുഃ

വയം കിമ്പുരുഷാസ്ത്വം തു മഹാപുരുഷ ഹുശ്വരഃ |

അയം കുപുരുഷോ നഷ്ടോ ധിക്കൃതഃ സാധുഭിര്യദാ || 53 ||

387

വൈതാലികാ ഊചുഃ

സഭാസു സത്രേഷു തവമലം യശോ

ഗീത്വാ സപർയാം മഹതീം ലഭാമഹേ |

യസ്താം വ്യനൈഷീദ് ഭൃശമേഷ ദുർജനോ

ദിഷ്ട്വാ ഹതസ്തേ ഭഗവന്യഥാഽന്വയഃ || 54 ||

388

കിന്നരാ ഊചുഃ

വയമീശ കിന്നരഗണാസ്തവാനുഗാ

ദിതിജേന വിഷ്ടിമമുനാനു കാരിതാഃ |

ഭവതാ ഹരേ സ വൃജിനോഽവസാദിതോ

നരസിംഹ നാഥ വിഭവായ നോ ഭവ || 55 ||

389

വിഷ്ണുപാർഷദാ ഊചുഃ

അദ്വൈതധരിനരരുപമദ്ഭുതം തേ

ദ്യുഷ്ടം നഃ ശരണദ സർവലോകശർമ |

സോഽയം തേ വിധികര ഈശ വിപ്രശപ്ത -

സ്തസ്യേദം നീധനമനുഗ്രഹായ വിദ്മഃ || 56 ||

390

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രശ്ലാദാനുചരിതേ ദൈത്യരാജവധേ

നരസിംഹസ്തവോ നാഥ അഷ്ടമോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ നവമോഽധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

ഏവം സുരാദയഃ സർവേ ബ്രഹ്മരുദ്രപുരഃസരാഃ |
 നോപൈതുമശകൻമന്യുസംരംഭം സുദുരാസദം || 1 || 391

സാക്ഷാച്ഛ്രീഃ പ്രേഷിതാ ദേവൈർദ്യുഷ്ട്വാ തന്മഹദ്ഭൂതം |
 അദ്യുഷ്ടാശ്രുതപൂർവത്വാത് സാ നോപേയായ ശങ്കിതാ || 2 || 392

പ്രഹ്ലാദം പ്രേഷയാമാസ ബ്രഹ്മാവസ്ഥിതമന്തികേ |
 താത പ്രശമയോപേഹി സ്വപിത്രേ കുപിതം പ്രഭും || 3 || 393

തഥേതി ശനകൈ രാജൻമഹാഭാഗവതോഽർഭകഃ |
 ഉപേത്യ ഭുവി കായേന നന്നാമ വിധൃതാഞ്ജലിഃ || 4 || 394

സ്വപാദമൂലേ പതിതം തമർഭകം
 വിലോക്യ ദേവഃ കൃപയാ പരിപ്ലുതഃ |
 ഉത്ഥാപ്യ തച്ഛീർഷൺയദധാത് കരാംബുജം
 കാലാഹിവിത്രസ്തധിയാം കൃതാഭയം || 5 || 395

സ തത്കരസ്പർശധുതാഖിലാശുഭഃ
 സപദ്യഭിവൃക്തപരാത്മദർശനഃ |
 തത്പാദപദ്മം ഹൃദി നിർവൃതോ ദധൗ
 ഹൃഷ്യത്തനുഃ ക്ലിന്നഹൃദശ്രുലോചനഃ || 6 || 396

അസ്തുഷീദ്ധരിമേകാഗ്രമനസാ സുസമാഹിതഃ |
പ്രേമഗദ്ഗദയാ വാചാ തന്യസ്തഹൃദയേക്ഷണം || 7 ||

397

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച
ബ്രഹ്മാദയഃ സുരഗണാ മൂനയോഽഥ സിദ്ധാഃ
സന്തൈകതാനമതയോ വചസാം പ്രവാഹൈഃ |
നാരാധിതും പുരുഗുണൈരധുനാപി പിപ്രൂഃ
കിം തോഷ്ടുമർഹതി സ മേ ഹരിരുഗ്രജാതേഃ || 8 ||

398

മന്യേ ധനാഭിജനരൂപതപഃശ്രുതൗജ -
സ്തേജഃപ്രഭാവബലപൗരുഷബുദ്ധിയോഗാഃ |
നാരാധനായ ഹി ഭവന്തി പരസ്യ പുംസോ
ഭക്ത്യാ തുതോഷ ഭഗവാൻഗജയുമപായ || 9 ||

399

വിപ്രാദ് ദ്വിഷഡ്ഗുണയുതാദരവിനനാഭ -
പാദാരവിനവിമുഖാച്ഛപചം വരിഷ്ഠം |
മന്യേ തദർപിതമനോവചനേഹിതാർഥ -
പ്രാണം പുനാതി സ കുലം ന തു ഭൂരിമാനഃ || 10 ||

400

നൈവാത്മനഃ പ്രഭുരയം നിജലാഭപൂർണോ
മാനം ജനാദവിദുഷഃ കരുണോ വൃണീതേ |
യദ് യജ്ജനോ ഭഗവതേ വിദധീത മാനം
തച്ചാത്മനേ പ്രതിമുഖസ്യ യഥാ മുഖശ്രീഃ || 11 ||

401

തസ്മാദഹം വിഗതവിക്ലവ ഈശ്വരസ്യ
സർവാത്മനാ മഹി ഗൃണാമി യഥാമനീഷം |
നീചോഽജയാ ഗുണവിസർഗമനുപ്രവിഷ്ടഃ
പൂയേത യേന ഹി പുമാനനുവർണിതേന || 12 ||

402

സർവേ ഹൃമീ വിധികരാസ്തവ സത്തുധാമ്നോ
 ബ്രഹ്മാദയോ വയമിവേശ ന ചോദ്വിജന്തഃ |
 ക്ഷേമായ ഭൂതയ ഉതാത്മസുഖായ ചാസ്യ
 വിക്രീഡിതം ഭഗവതോ രൂപിരാവതാരൈഃ || 13 ||

403

തദ് യച്ഛ മന്യുമസുരശ്ച ഹതസ്ത്വയാദ്യ
 മോദേത സാധുരപി വൃശ്ചികസർപഹത്യാ |
 ലോകാശ്ച നിർവൃതിമിതാഃ പ്രതിയന്തി സർവേ
 രൂപം നൃസിംഹ വിഭയായ ജനാഃ സ്മരന്തി || 14 ||

404

നാഹം ബിഭേദ്യജിത ത്വേതിഭയാനകാസ്യ -
 ജിഹ്വാർകനേത്രഭ്രൂകുടീരഭസോഗ്രദംഷ്ട്രാത് |
 ആന്ത്രസ്രജഃക്ഷതജകേസരശങ്കുകർണാ -
 നിർഹ്വാദഭീതദിഗിഭാദരിഭിന്നഖാഗ്രാത് || 15 ||

405

ത്രസ്തോഽസ്ഥ്യഹം കൃപണവത്സല ദുഃസഹോഗ്ര -
 സംസാരചക്രകദനാദ് ഗ്രസതാം പ്രണീതഃ |
 ബദ്ധഃ സ്വകർമ്മഭിരുശത്തമ ത്വേഽഘ്രിമൂലം
 പ്രീതോപവർഗശരണം ഹ്യയസേ കദാ നു || 16 ||

406

യസ്മാത് പ്രിയാപ്രിയവിയോഗസയോഗജൻമ -
 ശോകാഗ്നിനാ സകലയോനിഷു ദഹ്യമാനഃ |
 ദുഃഖൗഷധം തദപി ദുഃഖമതദ്ധിയാഹം
 ഭൂമൻഭ്രമാമി വദ മേ തവ ദാസ്യയോഗം || 17 ||

407

സോഽഹം പ്രിയസ്യ സുഹൃദഃ പരദേവതായാ
 ലീലാകമാസ്തവ നൃസിംഹ വിരിഞ്ചഗീതാഃ |
 അഞ്ജസ്തിതർമ്യനുഗൃണൻഗുണവിപ്രമുക്തോ
 ദുർഗാണി തേ പദയുഗാലയഹംസസംഗഃ || 18 ||

408

ബാലസ്യ നേഹ ശരണം പിതരൗ നൃസിംഹ
 നാർത്ത്യ ചാഗദമുദൻവതി മജ്ജതോ നഃ |
 തപ്തസ്യ തത്പ്രതിവിധിർയ ഇഹാഞ്ജസേഷ്ട -
 സ്താവദ് വിഭോ തനുഭൃതാം ത്വദുപേക്ഷിതാനാം || 19 || 409

യസ്മിൻയതോ യർഹി യേന ച യസ്യ യസ്മാദ്
 യസ്മൈ യഥാ യദുത യസ്ത്വപരഃ പരോ വാ |
 ഭാവഃ കരോതി വികരോതി പൃഥക്സ്വഭാവഃ
 സഞ്ചാദിതസ്തദഖിലം ഭവതഃ സ്വരൂപം || 20 || 410

മായാ മനഃ സൃജതി കർമ്മയം ബലീയഃ
 കാലേന ചോദിതഗുണാനുമതേന പുംസഃ |
 ഛരണോമയം യദജയാർപിതഷോഡശാരം
 സംസാരചക്രമജ കോതിതരേത് ത്വദന്യഃ || 21 || 411

സ ത്വം ഹി നിത്യവിജിതാത്മഗുണഃ സ്വധാമ്നാ
 കാലോ വശീകൃതവിസൃജ്യവിസർഗശക്തിഃ |
 ചക്രേ വിസൃഷ്ടമജയേശ്വര ഷോഡശാരേ
 നിഷ്പീഡ്യമാനമുപകർഷ വിഭോ പ്രപന്നം || 22 || 412

ദൃഷ്ടാ മയാ ദിവി വിഭോഽഖിലധിഷ്ഠ്യപാനാ -
 മായുഃ ശ്രിയോ വിഭവ ഇച്ഛതി യാഞ്ജനോഽയം |
 യേസ്ഥത്പിതുഃ കുപിതഹാസവിജ്യംഭിതഭൂ -
 വിസ്ഫുർജിതേന ലുലിതാഃ സ തു തേ നിരസ്തഃ || 23 || 413

തസ്മാദമുസ്തനുഭൃതാമഹമാശിഷോ ജ്ഞേ
 ആയുഃ ശ്രിയം വിഭവമൈന്ദ്രിയമാവിരിഞ്ചാത് |
 നേച്ഛാമി തേ വിലുലിതാനുരുവിക്രമേണ
 കാലാത്മനോപനയ മാം നിജഭൃത്യപാർശ്വം || 24 || 414

കുത്രാശിഷഃ ശ്രുതിസുഖാ മൃഗതൃഷ്ണിരുപാഃ

കേദ്രം കലേവരമശേഷരുജാം വിരോഹഃ |

നിർവിദ്യതേ ന തു ജനോ യദപീതി വിദ്വാൻ

കാമാനലം മധുലവൈഃ ശമയന്ദുരാപൈഃ || 25 ||

415

ക്വാഹം രജഃപ്രഭവ ഇൗശ തമോഽധികേന്ദ്രിണി

ജാതഃ സുരേതരകുലേ ക്വ തവാനുകമ്പാ |

ന ബ്രഹ്മണോ ന തു ഭവന്ത്യ ന വൈ രമായാ

യൻമേദ്വിപിതഃ ശിരസി പദ്മകരഃ പ്രസാദഃ || 26 ||

416

നൈഷാ പരാവരമതിർഭവതോ നനു സാ -

ജ്ജ്ഞോർയഥാത്മസുഹൃദോ ജഗതസ്തഥാപി |

സംസേവയാ സുരതരോരിവ തേ പ്രസാദഃ

സേവാനുരൂപമുദയോ ന പരാവരത്വം || 27 ||

417

ഏവം ജനം നിപതിതം പ്രഭവാഹികുപേ

കാമാഭികാമമനു യഃ പ്രപതൻപ്രസംഗാത് |

കൃത്യാത്മസാത് സുരർഷിണാ ഭഗവൻ ഗൃഹീതഃ

സോഽഹം കഥം നു വിസൃജേ തവ ഭൃത്യസേവാം || 28 ||

418

മത്പ്രാണരക്ഷണമനന്ത പിതൂർവധശ്ച

മൻയേ സ്വഭൃത്യഋഷിവാക്യമൃതം വിധാതും |

ഖഡ്ഗം പ്രഗൃഹ്യ യദവോചദസദ്വിധിത്സു -

സ്ത്വാമീശ്വരോ മദപരോഽവതു കം ഹരാമി || 29 ||

419

ഏകസ്ത്വമേവ ജഗദേതദമുഷ്യ യത് ത്വ -

മാദ്യന്തയോഃ പൃഥഗവന്ധ്യസി മധ്യതശ്ച |

സൃഷ്ട്വാ ഗുണവൃതികരം നിജമായയേദം

നാനേവ തൈരവസിതസ്തദനുപ്രവിഷ്ടഃ || 30 ||

420

ത്വം വാ ഇദം സദസദീശ ഭവാംസ്തതോന്യോ
 മായാ യദാത്മപരബുദ്ധിരിയം ഹൃപാർഥാ |
 യദ് യസ്യ ജൻമ നിധനം സ്ഥിതിരീക്ഷണം ച
 തദ് വൈ തദേവ വസുകാലവദഷ്ടിതർവോഃ || 31 ||

421

ന്വയസ്യേദമാത്മനി ജഗദ് വിലയാംബുമധ്യേ
 ശേഷേത്ത്ഥനാ നിജസുഖാനുഭവോ നിരീഹഃ |
 യോഗേന മീലിതദ്യുഗാത്മനിപീതനിദ്ര -
 സ്തൂർയേ സ്ഥിതോ ന തു തമോ ന ഗുണാംശ്ച

യുക്ഷേ || 32 || 422

തസ്യേവ തേ വപുരിദം നിജകാലശക്ത്യാ
 സഞ്ചാദിതപ്രകൃതിധർമണ ആത്മഗുഢം |
 അംഭസ്യനന്തശയനാദ് വിരമത്സമാധേ -
 ര്നാഭേരഭൂത് സ്വകണികാവടവൻമഹാബ്ജം || 33 ||

423

തത്സംഭവഃ കവീരതോന്യദപശ്യമാന -
 സ്ത്വാം ബീജമാത്മനി തതം സ്വബഹിർവിചിന്ത്യ |
 നാവിന്ദബ്ദശതമപ്സു നിമജ്ജമാനോ
 ജാതേക്വരേ കഥമു ഹോപലഭേത ബീജം || 34 ||

424

സ ത്വാത്മയോനിരതിവിസ്ഥിത ആസ്ഥിതോബ്ജം
 കാലേന തീവ്രതപസാ പരിശുദ്ധഭാവഃ |
 ത്വാമാത്മനീശ ഭൂവി ഗന്ധമിവാതിസൂക്ഷ്മം
 ഭൂതേന്ദ്രിയാശയമയേ വിതതം ദദർശ || 35 ||

425

ഏവം സഹസ്രവദനാംഘ്രിശിരഃകരോരു -
 നാസാസ്യകർണനയനാഭരണായുധാഘൃം

മായാമയം സദുപലക്ഷിതസന്നിവേശം

ദൃഷ്ട്വാ മഹാപുരുഷമാപ മുദം വിരിഞ്ചഃ || 36 ||

426

തസ്മൈ ഭവാൻഹയശിരസ്തനുവം ച ബിഭ്രദ്

വേദദ്രുഹാവതിബലൗ മധുകൈടഭാഖ്യൗ |

ഹത്യാഽനയച്ഛൂതിഗണാംസ്തു രജസ്തമശ്ച

സത്യം തവ പ്രിയതമാം തനുമാമനന്തി || 37 ||

427

ഇത്ഥം നൃതിർയഗൃഷിദേവത്യാഷാവതാരൈ -

ർലോകാൻ വിഭാവയസി ഹംസി ജഗത്പ്രതീപാൻ |

ധർമം മഹാപുരുഷ പാസി യുഗാനുവൃത്തം

ഛന്നഃ കലൗ യദഭവസ്ത്രിയുഗോഽഥ സ ത്വം || 38 ||

428

നൈതൻമനസ്തവ കമാസു വികുംഠനാഥ

സമ്പ്രിയതേ ദുരിതദുഷ്ടമസാധു തീവ്രം |

കാമാതുരം ഹർഷശോകഭയൈഷണാർതം

തസ്മിൻകഥം തവ ഗതിം വിമൃശാമി ദീനഃ || 39 ||

429

ജിഹ്വൈകതോഽച്ഛുത വികർഷതി മാവിത്യുപ്താ

ശിശ്നോഽനയതസ്ത്വഗുദരം ശ്രവണം കുതശ്ചിത് |

പ്രാണോഽനയതശ്ചപലദ്യുക് ക്വ ച കർമശക്തി -

ർബഹ്വഃ സപത്യ ഇവ ഗേഹപതിം ലുനന്തി || 40 ||

430

ഏവം സ്വകർമപതിതം ഭവവൈതരൺയാ -

മന്യോന്യജൻമമരണാശനഭീതഭീതം |

പശ്യഞ്ജനം സ്വപരവിഗ്രഹവൈരമൈത്രം

ഹന്തേതി പാരചര പീപൃഹി മൂഢമദ്യ || 41 ||

431

കോ ന്വത്ര തേജ്വിലഗുരോ ഭഗവൻപ്രയാസ

ഉത്താരണീന്ത്യ ഭവസംഭവലോപഹേതോഃ |

മുഢേഷു വൈ മഹദനുഗ്രഹ ആർതബന്ധോ

കിം തേന തേ പ്രിയജനാനനുസേവതാം നഃ || 42 ||

432

നൈവോദ്വിജേ പര ദുരത്യയവൈതരൺയാ -

സ്ത്വദ്വീര്യഗായനമഹാമൃതമഗ്നചിത്തഃ |

ശോചേ തതോ വിമുഖചേതസ ഇന്ദ്രിയാർഥ -

മായാസുഖായ ഭരമുദ്വഹതോ വിമുഢാൻ || 43 ||

433

പ്രായേണ ദേവ മനയഃ സ്വവിമുക്തികാമാ

മൗനം ചരന്തി വിജനേ ന പരാർഥനിഷ്ഠാഃ |

നൈതാൻവിഹായ കൃപണാൻവിമുമുക്ഷ ഏകോ

നാൻയം ത്വദസ്യ ശരണം ഭ്രമതോഽനുപശ്യേ || 44 ||

434

യൻമൈമുനാദി ഗൃഹമേധിസുഖം ഹി തുച്ഛം

കണ്ഡൂയനേന കരയോരിവ ദുഃഖദുഃഖം |

തൃപ്യന്തി നേഹ കൃപണാ ബഹുദുഃഖഭാജഃ

കണ്ഡൂതിവൻമനസിജം വിഷഹേത ധീരഃ || 45 ||

435

മൗനവ്രതശ്രുതതപോഽധ്യയനസ്വധർമ്മ -

വ്യാഖ്യാരഹോജപസമാധയ ആപവർഗ്യാഃ |

പ്രായഃ പരം പുരുഷ തേ ത്വജിതേന്ദ്രിയാണാം

വാർതാ ഭവന്ത്യുത ന വാത്ര തു ദാംഭികാനാം || 46 ||

436

രൂപേ ഇമേ സദസതീ തവ വേദസ്യഷ്ടഭേ

ബീജാങ്കുരാവിവ ന ചാൻയദരൂപകസ്യ |

യുക്താഃ സമക്ഷമുഭയത്ര വിചിൻവതേ ത്വാം

യോഗേന വഹിമിവ ദാരുഷ്യ നാൻയതഃ സ്യാത് || 47 ||

437

ത്വം വായുരഗ്നിരവനിർവീര്യദംബുമാത്രാഃ

പ്രാണേന്ദ്രിയാണി ഹൃദയം ചിദനുഗ്രഹശ്ച |

- സർവം ത്വമേവ സഗുണോ വിഗുണശ്ച ഭൂമൻ
നാൻയത് ത്വദസ്ത്യപി മനോവചസാ നിരൂക്തം || 48 || 438
- നൈതേ ഗുണാ ന ഗുണിനോ മഹദാദയോ യേ
സർവേ മനഃപ്രഭൃതയഃ സഹദേവമർത്യാഃ |
ആദ്യന്തവന്ത ഉരുഗായ വിദന്തി ഹി ത്വാ -
മേവം വിമൃശ്യ സുധിയോ വിരമന്തി ശബ്ദാത് || 49 || 439
- തത് ത്വേർഹത്തമ നമഃ സ്തുതികർമപൂജാഃ
കർമ സ്മൃതിശ്ചരണയോഃ ശ്രവണം കഥയാം |
സംസേവയാ ത്വയി വിനേതി ഷഡംഗയാ കിം
ഭക്തിം ജനഃ പരമഹംസഗത്ൗ ലഭേത || 50 || 440
- നാരദ ഉവാച
ഏതാവദ്വർണിതഗുണോ ഭക്ത്യാ ഭക്തേന നിർഗുണഃ |
പ്രഹ്ലാദം പ്രണതം പ്രീതോ യതമന്യുരഭാഷത || 51 || 441
- ശ്രീഭഗവാനുവാച
പ്രഹ്ലാദ ഭദ്ര ഭദ്രം തേ പ്രീതോഽഹം ത്വേസുരോത്തമ |
വരം വൃണീഷ്വാഭിമതം കാമപൂരോഽസ്മ്യഹം നൃണാം || 52 || 442
- മാമപ്രീണത ആയുഷ്മന്ദർശനം ദുർലഭം ഹി മേ |
ദൃഷ്ട്വാ മാം ന പുനർജന്തുരാത്മാനം തപ്തുമർഹതി || 53 || 443
- പ്രീണന്തി ഹൃഥ മാം ധീരാഃ
സർവഭാവേന സാധവഃ |
ശ്രേയസ്കാമാ മഹാഭാഗാഃ
സർവാസാമാശിഷാം പതിം || 54 || 444

ഏവം പ്രലോഭ്യമാനോഽപി വരൈർലോകപ്രലോഭനൈഃ |

ഏകാന്തിത്വാദ് ഭഗവതി നൈച്ഛത് താനസുരോത്തമഃ || 55 ||

445

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഹ്ലാദചരിതേ ഭഗവത്സതവോ

നാമ നവമോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ദശമോഽധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

ഭക്തിയോഗസ്യ തത് സർവമന്തരായതയാർഭകഃ |
 മന്യമാനോ ഹൃഷീകേശം സ്ഥയമാന ഉവാച ഹ || 1 || 446

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

മാ മാം പ്രലോഭയോത്പത്താസ്സകൃതജാമേഷു തൈർവരൈഃ |
 തത്സംഗഭീതോ നിർവിണ്ണോ മുമുക്ഷുസ്ത്വാമുപാശ്രിതഃ || 2 || 447

ഭൃത്യലക്ഷണജിജ്ഞാസുർഭക്തം കാമേഷ്വചോദയത് |
 ഭവാൻ സംസാരബീജേഷു ഹൃദയഗ്രന്ഥിഷു പ്രഭോ || 3 || 448

നാൻയഥാ ത്യേഖിലഗുരോ ഘടേത കരുണാത്മനഃ |
 യസ്ത ആശിഷ ആശാസ്തേ ന സ ഭൃത്യഃ സ വൈ വണിക് || 4 || 449

ആശാസാനോ ന വൈ ഭൃത്യഃ സ്വാമിൻയാശിഷ ആത്മനഃ |
 ന സ്വാമീ ഭൃത്യതഃ സ്വാമ്യമിച്ഛൻ യോ രാതി ചാശിഷഃ || 5 || 450

അഹം ത്വകാമസ്ത്വദ്ഭക്തസ്ത്വം ച സ്വാമ്യനപാശ്രയഃ |
 നാൻയഥേഹാവയോരർഥോ രാജസേവകയോരിവ || 6 || 451

യദി രാസീശ മേ കാമാൻ വരാംസ്ത്വം വരദർഷഭ |
 കാമാനാം ഹൃദ്യസംരോഹം ഭവതസ്തു വൃണേ വരം || 7 || 452

- ഇന്ദ്രിയാണി മനഃ പ്രാണ ആത്മാ ധർമ്മോ ധൃതിർമതിഃ |
 ഹീഃ ശ്രീസ്തേജഃ സ്മൃതിഃ സത്യം യസ്യ നശ്യന്തി ജൻമനാ || 8 || 453
- വിമുഞ്ചതി യദാ കാമാൻമാനവോ മനസി സ്ഥിതാൻ |
 തർഹ്യേവ പുണ്യരീകാക്ഷ ഭഗവത്തായ കൽപതേ || 9 || 454
- നമോ ഭഗവതേ തുഭ്യം പുരുഷായ മഹാത്മനേ |
 ഹരയേദ്ഭുതസിംഹായ ബ്രഹ്മണേ പരമാത്മനേ || 10 || 455
- നൃസിംഹ ഉവാച
 നൈകാന്തിനോ മേ മയി ജാത്രിഹാശിഷ
 ആശാസത്യേമൂത്ര ച യേ ഭവദ്വിധാഃ |
 അഥാപി മൻവന്തരമേതദത്ര
 ദൈത്യേശ്വരാണാമനുഭുങ്ഷ്യ ഭോഗാൻ || 11 || 456
- കഥാ മദീയാ ജുഷമാണഃ പ്രിയാസ്ത്വ -
 മാവേശ്യ മാമാത്മനി സന്തമേകം |
 സർവേഷു ഭൂതേഷുധിയജ്ഞമീശം
 യജസ്വ യോഗേന ച കർമ ഹിൻവൻ || 12 || 457
- ഭോഗേന പുൺയം കുശലേന പാപം
 കലേവരം കാലജവേന ഹിത്വാ |
 കീർത്തിം വിശുദ്ധാം സുരലോകഗീതാം
 വിതായ മാമേഷ്യസി മുക്തബന്ധഃ || 13 || 458
- യ ഏതത് കീർതയേൻമഹ്യം
 ത്വയാ ഗീതമിദം നരഃ |
 ത്വാം ച മാം ച സ്മരൻകാലേ
 കർമബന്ധാത്പ്രമുച്യതേ || 14 || 459

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

വരം വരയ ഏതത് തേ വരദേശാൻമഹേശ്വര |

യദനിനത് പിതാ മേ ത്യാമവിദ്വാംസ്തേജ ഐശ്വരം || 15 ||

460

വിദ്ധാമർഷാശയഃ സാക്ഷാത് സർവലോകഗുരും പ്രഭും |

ഭ്രാതൃഹേതി മൃഷാദൃഷ്ടിസ്ത്വദ്ഭക്തേ മയി ചാഘവാൻ || 16 ||

461

തസ്മാത് പിതാ മേ പുയേത ദുരന്താദ് ദുസ്തരാദഘാത് |

പുതസ്തേപാംഗസന്ദൃഷ്ടസ്തദാ കൃപണവത്സല || 17 ||

462

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ത്രിഃസപ്തഭിഃ പിതാ പുതഃ

പിതൃഭിഃ സഹ ത്വേനഘ |

യത് സാധോഽസ്യ ഗൃഹേ ജാതോ

ഭവാൻവൈ കുലപാവനഃ || 18 ||

463

യത്ര യത്ര ച മദ്ഭക്താഃ പ്രശാന്താഃ സമദർശിനഃ |

സാധവഃ സമുദാചാരാസ്തേ പുയന്ത്യപി കീകടാഃ || 19 ||

464

സർവാത്മനാ ന ഹിംസന്തി ഭൂതഗ്രാമേഷു കിഞ്ചന |

ഉച്ചാവചേഷു ദൈത്യേന്ദ്ര മദ്ഭാവേന ഗതസ്സ്പൃഹാഃ || 20 ||

465

ഭവന്തി പുരുഷാ ലോകേ മദ്ഭക്താസ്ത്യാമനുവ്രതാഃ |

ഭവാൻമേ ഖലു ഭക്താനാം സർവേഷാം പ്രതിരൂപധൃക് || 21 ||

466

കുരു ത്വം പ്രേതകാർയാണി പിതൃഃ പുതസ്യ സർവശഃ |

മദംഗസ്പർശനേനാംഗ ലോകാൻയാസ്യതി സുപ്രജാഃ || 22 ||

467

പിത്ര്യം ച സ്ഥാനമാതിഷ്ഠ യഥോക്തം ബ്രഹ്മവാദിഭിഃ |

മയ്യാവേശ്യ മനസ്താത കുരു കർമാണി മത്പരഃ || 23 ||

468

നാരദ ഉവാച

പ്രഹ്ലാദോദ്യപി തഥാ ചക്രേ പിതൂർയത്സാമ്പരായികം |

യഥാദ്യഹ ഭഗവാൻ രാജന്നഭിഷിക്തോ ദ്വിജോത്തമൈഃ || 24 ||

469

പ്രസാദസുമുഖം ദൃഷ്ട്വാ ബ്രഹ്മാ നരഹരിം ഹരിം |

സ്തുത്വാ വാഗ്ഭിഃ പവിത്രാഭിഃ പ്രാഹ ദേവാദിഭിർവൃതഃ || 25 ||

470

ബ്രഹ്മോവാച

ദേവദേവാഖിലാധ്യക്ഷ ഭൂതഭാവന പൂർവജ |

ദിഷ്ട്വാ തേ നിഹതഃ പാപോ ലോകസന്താപനോദ്യസുരഃ || 26 ||

471

യോദ്യസൗ ലബ്ധവരോ മത്തോ ന വധ്യോ മമ സൃഷ്ടിഭിഃ |

തപോയോഗബലോന്നദ്ധഃ സമസ്തനിഗമാനഹൻ || 27 ||

472

ദിഷ്ട്വാസ്യ തനയഃ സാധുർ -

മഹാഭാഗവതോദ്യർഭക്ഃ |

ത്വയാ വിമോചിതോ മൃത്യോർ -

ദിഷ്ട്വാ ത്വാം സമിതോദ്യുനാ || 28 ||

473

ഏതദ് വപുസ്തേ ഭഗവന്ധ്വ -

യായതഃ പ്രയതാത്മനഃ |

സർവതോ ഗോപ്തൃ സന്ത്രാസാൻ -

മൃത്യോരപി ജീഘാംസതഃ || 29 ||

474

നൃസിംഹ ഉവാച

മൈവം വരോദ്യസുരാണാം തേ പ്രദേയഃ പദ്മസംഭവ |

വരഃ ക്രൂരനിസർഗാണാമഹീനാമമൃതം യഥാ || 30 ||

475

നാരദ ഉവാച

ഇത്യുക്ത്വാ ഭഗവാൻരാജംസ്തത്രൈത്രവാനന്തർദധേ ഹരിഃ |

അദ്യശ്യഃ സർവഭൂതാനാം പൂജിതഃ പരമേഷ്ഠിനാ || 31 ||

476

തതഃ സമ്പൂജ്യ ശിരസാ വവന്ദേ പരമേഷ്ഠിനം |

ഭവം പ്രജാപതീന്ദ്രവാൻപ്രഹ്ലാദോ ഭഗവത്കലാഃ || 32 ||

477

തതഃ കാവ്യാദിഭിഃ സാർധം മുനിഭിഃ കമലാസനഃ |

ദൈത്യാനാം ദാനവാനാം ച പ്രഹ്ലാദമകരോത് പതിം || 33 ||

478

പ്രതിനന്ദ്യ തതോ ദേവാഃ പ്രയുജ്യ പരമാശിഷഃ |

സ്വധാമാനി യയു രാജൻബ്രഹ്മാദ്യാഃ പ്രതിപൂജിതാഃ || 34 ||

479

ഏവം തൗ പാർഷദൗ വിഷ്ണോഃ പുത്രത്വം പ്രാപിതൗ ദിതേഃ |

ഹൃദി സ്ഥിതേന ഹരിണാ വൈരഭാവേന തൗ ഹതൗ || 35 ||

480

പുനശ്ച വിപ്രശാപേന രാക്ഷസൗ തൗ ബഭൂവതും |

കുംഭകർണദശഗ്രീവൗ ഹതൗ തൗ രാമവിക്രമൈഃ || 36 ||

481

ശയാനൗ യുധി നിർഭിന്നഹൃദയൗ രാമസായകൈഃ |

തച്ചിത്തൗ ജഹതൂർദേഹം യഥാ പ്രാകൃതനജൻമനി || 37 ||

482

താവിഹാഥ പുനർജാതൗ ശിശുപാലകരുഷജൗ |

ഹതൗ വൈരാഗ്യബന്ധേന പശ്യതസ്തേ സമീയതും || 38 ||

483

ഏനഃ പൂർവകൃതം യത് തദ് രാജാനഃ കൃഷ്ണവൈരിണഃ |

ജഹുസ്ത്വന്തേ തദാത്മാനഃ കീടഃ പേശസ്കൃതോ യഥാ || 39 ||

484

യഥാ യഥാ ഭഗവതോ ഭക്ത്യാ പരമയാദിദാ |

നൃപാശ്ചൈദ്യാദയഃ സാത്മ്യം ഹരേസ്തച്ചിന്തയാ യയുഃ || 40 ||

485

ആഖ്യാതം സർവമേതത് തേ യന്മാം ത്വം പരിപൃഷ്ടവാൻ |
ദമഘോഷസുതാദീനാം ഹരേഃ സാത്മ്യമപി ദ്വിഷാം || 41 || 486

ഏഷാ ബ്രഹ്മൺയദേവസ്യ കൃഷ്ണസ്യ ച മഹാത്മനഃ |
അവതാരകഥാ പുൺയാ വധോ യത്രാദിദൈത്യയോഃ || 42 || 487

പ്രഹ്ലാദസ്യാനുചരിതം
മഹാഭാഗവതസ്യ ച |
ഭക്തിർജ്ഞാനം വിരക്തിശ്ച
യാമാത്മ്യം ചാസ്യ വൈ ഹരേഃ || 43 || 488

സർഗസ്ഥിത്യപ്യയേശസ്യ ഗുണകർമാനുവർണനം |
പരാവരേഷാം സ്ഥാനാനാം കാലേന വ്യത്യയോ മഹാൻ || 44 || 489

ധർമോ ഭാഗവതാനാം ച ഭഗവാൻയേന ഗമ്യതേ |
ആഖ്യാന്യേസ്ഥിൻസമാമ്നാതമാധ്യാത്മികമശേഷതഃ || 45 || 490

യ ഏതത് പുൺയമാഖ്യാനം
വിഷ്ണോർവീര്യോപബ്ധംഹിതം |
കീർതയേച്ഛദ്ധയാ ശ്രുത്വാ
കർമപാശൈർവിമുച്യതേ || 46 || 491

ഏതദ് യ ആദിപുരുഷസ്യ മൃഗേന്ദ്രലീലാം
ദൈത്യേന്ദ്രയൂഥപവധം പ്രയതഃ പഠേത |
ദൈത്യാത്മജസ്യ ച സതാം പ്രവരസ്യ പുൺയം
ശ്രുത്വാനുഭാവമകുതോഭയമേതി ലോകം || 47 || 492

യുയം നൃലോകേ ബത ഭൂരിഭാഗാ
ലോകം പുനാനാ മൂനയോഭിധന്തി |

- യേഷാം ഗൃഹാനാവസതീതി സാക്ഷാദ്
 ഗുഡം പരം ബ്രഹ്മ മനുഷ്യലിംഗം || 48 || 493
- സ വാ അയം ബ്രഹ്മ മഹദ്വിമൃഗ്യ -
 കൈവൽയനിർവാണസുഖാനുഭൂതിഃ |
 പ്രിയഃ സുഹൃദ് വഃ ഖലു മാതുലേയ
 ആത്മാർഹണീയോ വിധികൃദ് ഗുരുശ്ച || 49 || 494
- ന യസ്യ സാക്ഷാദ് ഭവപദ്മജാദിഭീ
 രൂപം ധിയാ വസ്തുതയോപവർണിതം |
 മൗനേന ഭക്ത്യോപശമേന പുജിതഃ
 പ്രസീദതാമേഷ സ സാത്വതാം പതിഃ || 50 || 495
- സ ഏഷ ഭഗവാൻ രാജൻവൃതനോദ് വിഹതം യശഃ |
 പുരാ രുദ്രസ്യ ദേവസ്യ മയേനാനന്തമായിനാ || 51 || 496
- രാജോവാച
 കസ്മിൻ കർമ്മണി ദേവസ്യ മയോഹഞ്ജഗദീശിതഃ |
 യഥാ ചോപചിതാ കീർതിഃ കൃഷ്ണേനാനേന കഥ്യതാം || 52 || 497
- നാരദ ഉവാച
 നിർജിതാ അസുരാ ദേവൈർയുധ്യനേനോപബൃംഹിതൈഃ |
 മായിനാം പരമാചാര്യം മയം ശരണമായയുഃ || 53 || 498
- സ നിർമായ പുരസ്തിഭ്രസാ ഹൈമീരൗപ്യായസീർവിഭുഃ |
 ദുർലക്ഷ്യാപായസംയോഗാ ദുർവിതർക്യപരിച്ഛദാഃ || 54 || 499
- താദിസ്തേസുരസേനാൻയോ
 ലോകാംസ്ത്രീൻ സേശ്വരാൻ നൃപ |

സ്ഥരന്തോ നാശയാഞ്ചക്രൂഃ

പൂർവവൈരമലക്ഷിതാഃ || 55 ||

500

തതസ്തേ സേശ്വരാ ലോകാ ഉപാസാദ്യേശ്വരം വിഭോ |

ത്രാഹി നസ്താവകാദേവ വിനഷ്ടാംസ്ത്രിപുരാലയൈഃ || 56 ||

501

അമാനുഗൃഹ്യ ഭഗവാൻമാ ഭൈഷ്ടേതി സുരാൻവിഭുഃ |

ശരം ധനുഷി സന്ധായ പുരേഷ്യസ്ത്രം വ്യമുഞ്ചത || 57 ||

502

തതോഗ്നിവർണാ ഇഷവ ഉത്പേതുഃ സൂര്യമണ്ഡലാത് |

യഥാ മയുഖസന്ദോഹാ നാദ്യശൃന്ത പുരോ യതഃ || 58 ||

503

തൈഃ സ്പൃഷ്ടാ വ്യസവഃ സർവേ

നിപേതുഃ സ്ഥ പുരുകസഃ |

താനാനീയ മഹായോഗീ

മയഃ കുപരന്യേഷിപത് || 59 ||

504

സിദ്ധാമൃതരസസ്പൃഷ്ടാ വജ്രസാരാ മഹൗജസഃ |

ഉത്തസ്ഥൂർമേഘഭലനാ വൈദ്യുതാ ഇവ വഹയഃ || 60 ||

505

വിലോക്യ ഭഗസങ്കൽപം വിമനസ്കം വൃഷധ്വജം |

തദായം ഭഗവാൻവിഷ്ണുസ്തത്രോപായമകൽപയത് || 61 ||

506

വത്സ ആസീത്തദാ ബ്രഹ്മാ സ്വയം വിഷ്ണുരയം ഹി ഗൗഃ |

പ്രവിശ്യ ത്രിപുരം കാലേ രസകുപാമൃതം പപൗ || 62 ||

507

തേ്യസുരാ ഹൃപി പശ്യന്തോ ന ന്യഷേധൻവിമോഹിതാഃ |

തദ് വിജ്ഞായ മഹായോഗീ രസപാലാനിദം ജഗൗ || 63 ||

508

സ്വയം വിശോകഃ ശോകാർതാൻസ് -

മരണൈവഗതിം ച താം |

- ദേവോഽസുരോ നരോഽന്യോ വാ
നേശ്വരോഽസ്തീഹ കശ്ചന || 64 || 509
- ആത്മനോഽന്യസ്യ വാ ദിഷ്ടം
ദൈവേനാപോഹിതും ദ്യയോഃ |
അമാസൗ ശക്തിഭിഃ സ്വാഭിഃ
ശംഭോഃ പ്രാധനികം വ്യധാത് || 65 || 510
- ധർമ്മജ്ഞാനവിരക്ത്യഭിതപോവിദ്യാക്രിയാദിഭിഃ |
രഥം സുതം ധ്വജം വാഹാന്ധനുർവർമ്മ ശരാദി യത് || 66 || 511
- സന്നദ്ധോ രഥമാസ്ഥായ ശരം ധനുരുപാദദേ |
ശരം ധനുഷി സന്ധായ മുഹൂർത്തേഭിജിതീശ്വരഃ || 67 || 512
- ദദാഹ തേന ദുർഭേദ്യോ ഹരോഽഥ ത്രിപുരോ നൃപ |
ദിവി ദുന്ദുഭയോ നേദുർവിമാനശതസങ്കുലാഃ || 68 || 513
- ദേവർഷിപിതൃസിദ്ധേശാ ജയേതി കുസുമോത്കരൈഃ |
അവാകിരഞ്ജഗുർഹൃഷ്ടാ നന്യതുശ്ചാപ്സരോഗണാഃ || 69 || 514
- ഏവം ദഗ്ദ്ധാ പുരസ്തിസ്രോ ഭഗവാൻപുരഹാ നൃപ |
ബ്രഹ്മാദിഭിഃ സ്തൂയമാനഃ സ്വധാമ പ്രത്യുപദ്യത || 70 || 515
- ഏവംവിധാൻയസ്യ ഹരേഃ സ്വമായയാ
വിഡംബമാനസ്യ നൃലോകമാത്മനഃ |
വീർയാണി ഗീതാൻയുഷിഭിർജഗദ്ഗുരോ -
ർലോകാൻ പുനാനാൻയപരം വദാമി കിം || 71 || 516
- || ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം
സപ്തമസ്കന്ധേ യുധിഷ്ഠിരനാരദസംവാദേ ത്രിപുരവിജയോ
നാമ ദശമോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ഏകാദശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
 ശ്രുത്യേഹിതം സാധുസഭാസഭാജിതം
 മഹത്തമാഗ്രൺയ ഉരുക്രമാത്മനഃ |
 യുധിഷ്ഠിരോ ദൈത്യപതേർമുദാ യുതഃ
 പപ്രച്ഛ ഭൂയസ്തനയം സ്വയംഭൂവഃ || 1 || 517

യുധിഷ്ഠിര ഉവാച
 ഭഗവഃപ്രഭാതുമിച്ഛാമി നൃണാം ധർമം സനാതനം |
 വർണാശ്രമാചാരയുതം യത് പുമാൻവിനതേ പരം || 2 || 518

ഭവാൻപ്രജാപതേഃ സാക്ഷാദാത്മജഃ പരമേഷ്ഠിനഃ |
 സുതാനാം സമ്മതോ ബ്രഹ്മംസ്തപോയോഗസമാധിഭിഃ || 3 || 519

നാരായണപരാ വിപ്രാ ധർമം ഗുഹ്യം പരം വിദുഃ |
 കരുണാഃ സാധവഃ ശാന്താസ്ത്വദ്വിധാ ന തഥാപരേ || 4 || 520

നാരദ ഉവാച
 നത്യാ ഭഗവത്യേജായ ലോകാനാം ധർമഹേതവേ |
 വക്ഷ്യ സനാതനം ധർമം നാരായണമുഖാച്ഛൃതം || 5 || 521

യോവതീർയാത്മനോഽശേന ദാക്ഷായൺയാം തു ധർമതഃ |
 ലോകാനാം സ്വസ്തയേധ്യാസ്തേ തപോ ബദരികാശ്രമേ || 6 || 522

- ധർമ്മമൂലം ഹി ഭഗവാൻസർവവേദമയോ ഹരിഃ |
 സ്മൃതം ച തദ്വിദാം രാജന്യേന ചാത്മാ പ്രസീദതി || 7 || 523
- സത്യം ദയാ തപഃ ശൗചം തിതിക്ഷേക്ഷാ ശമോ ദമഃ |
 അഹിംസാ ബ്രഹ്മചര്യം ച ത്യാഗഃ സ്വാധ്യായ ആർജവം || 8 || 524
- സന്തോഷഃ സമദ്യക് സേവാ ഗ്രാമ്യേഹോപരമഃ ശന്നൈഃ |
 നൃണാം വിപര്യയേഹേക്ഷാ മൗനമാത്മവിമർശനം || 9 || 525
- അന്നാദ്യാദേഃ സംവിഭാഗോ ഭൂതേഭ്യശ്ച യഥാർഹതഃ |
 തേഷ്ചാത്മദേവതാബുദ്ധിഃ സുതരാം നൃഷു പാണ്ഡവ || 10 || 526
- ശ്രവണം കീർതനം ചാസ്യ സ്മരണം മഹതാം ഗതേഃ |
 സേവേജ്യാവനതിർദാസ്യം സഖ്യമാത്മസമർപണം || 11 || 527
- നൃണാമയം പരോ ധർമഃ
 സർവേഷാം സമുദാഹൃതഃ |
 ത്രിംശൽലക്ഷണവാൻരാജൻ -
 സർവാത്മാ യേന തുഷ്യതി || 12 || 528
- സംസ്കാരാ യദവിച്ഛിന്നാഃ സ ദ്വിജോഽജോ ജഗാദ യം |
 ഇജ്യാധ്യയനദാനാനി വിഹിതാനി ദ്വിജൻമനാം |
 ജൻമകർമാവദാതാനാം ക്രിയാശ്ചാശ്രമചോദിതാഃ || 13 || 529
- വിപ്രസ്യാധ്യയനാദീനി
 ഷഡന്യസ്യാപ്രതിഗ്രഹഃ |
 രാജേണാ വൃത്തിഃ പ്രജാഗോപ്തു -
 രവിപ്രാദ് വാ കരാദിഭിഃ || 14 || 530
- വൈശ്യസ്തു വാർതാവൃത്തിശ്ച നിത്യം ബ്രഹ്മകുലാനുഗഃ |
 ശൂദ്രസ്യ ദ്വിജശുശ്രൂഷാ വൃത്തിശ്ച സ്വാമിനോ ഭവേത് || 15 || 531

വാർതാ വിചിത്രാ ശാലീന -

യായാവരശിലോഛരണം |

വിപ്രവൃത്തിശ്ചതുർധേയം

ശ്രേയസീ ചോത്തരോത്തരാ || 16 ||

532

ജഘൻയോ നോത്തമാം വൃത്തിമനാപദി ഭജേന്നരഃ |

ഋതേ രാജൻയമാപത്സു സർവേഷാമപി സർവശഃ || 17 ||

533

ഋതാമൃതാഭ്യാം ജീവേത മൃതേന പ്രമൃതേന വാ |

സത്യാനൃതാഭ്യാം ജീവേത ന ശ്വവൃത്തയാ കഥഞ്ചന || 18 ||

534

ഋതമുഛരശിലം പ്രോക്ത -

മമൃതം യദയാചിതം |

മൃതം തു നിത്യയാച്ഛ്യാ സ്യാത്

പ്രമൃതം കർഷണം സ്മൃതം || 19 ||

535

സത്യാനൃതം തു വാണിജ്യം ശ്വവൃത്തിർനീചസേവനം |

വർജയേത് താം സദാ വിപ്രോ രാജൻയശ്ച ജുഗുപ്സിതാം |

സർവവേദമയോ വിപ്രഃ സർവദേവമയോ നൃപഃ || 20 ||

536

ശമോ ദമസ്തപഃ ശൗചം സന്തോഷഃ ക്ഷാന്തിരാർജവം |

ജ്ഞാനം ദയാചുതാത്മത്വം സത്യം ച ബ്രഹ്മലക്ഷണം || 21 ||

537

ശൗര്യം വീര്യം ധൃതിസ്തേജസ്ത്യാഗ ആത്മജയഃ ക്ഷമാ |

ബ്രഹ്മൺയതാ പ്രസാദശ്ച രക്ഷാ ച ക്ഷത്രലക്ഷണം || 22 ||

538

ദേവഗുർവച്യുതേ ഭക്തിസ്ത് -

രിവർഗപരിപോഷണം |

ആസ്തിക്യമുദ്യമോ നിത്യം

നൈപുൺയം വൈശ്യലക്ഷണം || 23 ||

539

ശൂദ്രസ്യ സന്നതിഃ ശൗചം

സേവാ സ്വാമിൻയമായയാ |

അമന്ത്രയജ്ഞോ ഹ്യസ്തേയം

സത്യം ഗോവിപ്രരക്ഷണം || 24 ||

540

സ്ത്രീണാം ച പതിഭേവാനാം തച്ഛൂശ്രൂഷാനുകൂലതാ |

തദ്ബന്ധുഷ്ചനുവൃത്തിശ്ച നിത്യം തദ്വൃതധാരണം || 25 ||

541

സമ്മാർജ്ജനോപലേപാഭ്യം ഗൃഹമണ്ഡലവർതനൈഃ |

സ്വയം ച മണ്ഡിതാ നിത്യം പരിമൃഷ്ടപരിച്ഛദാ || 26 ||

542

കാമൈരുച്ചാവചൈഃ സാധ്യീ

പ്രശ്രയേണ ദമേന ച |

വാക്യൈഃ സന്തൈഃ പ്രിയൈഃ പ്രേമ്ണാ

കാലേ കാലേ ഭജേത് പതിം || 27 ||

543

സന്തുഷ്ടാലോലുപാ ദക്ഷാ ധർമജ്ഞാ പ്രിയസത്യവാക് |

അപ്രമത്താ ശുചിഃ സ്നിഗ്ധാ പതിം ത്വപതിതം ഭജേത് || 28 ||

544

യാ പതിം ഹരിഭാവേന ഭജേച്ഛീരിവ തത്പരാ |

ഹർയാത്മനാ ഹരേർലോകേ പത്യാ ശ്രീരിവ മോദതേ || 29 ||

545

വൃത്തിഃ സങ്കരജാതീനാം തത്തത്കുലകൃതാ ഭവേത് |

അചൗരാണാമപാപാനാമന്ത്യജാന്ത്യേവസായിനാം || 30 ||

546

പ്രായഃ സ്വഭാവവിഹിതോ നൃണാം ധർമോ യുഗേ യുഗേ |

വേദദ്യുഗ്ഭിഃ സ്മൃതോ രാജൻപ്രേത്യ ചേഹ ച ശർമകൃത് || 31 ||

547

വൃത്തയാ സ്വഭാവകൃതയാ വർതമാനഃ സ്വകർമകൃത് |

ഹിത്യാ സ്വഭാവജം കർമ ശന്നൈർനിർഗുണതാമിയാത് || 32 ||

548

ഉപ്യമാനം മുഹൂഃ ക്ഷേത്രം സ്വയം നിർവീര്യതാമിയാത് |
ന കൽപതേ പുനഃ സൂര്യേ ഉപ്തം ബീജം ച നശ്യതി || 33 || 549

ഏവം കാമാശയം ചിത്തം ക്രമാനാമതിസേവയാ |
വിരജ്യേത യഥാ രാജന്നാഗ്നിവത് ക്രമാബിന്ദുഭിഃ || 34 || 550

യസ്യ യൽലക്ഷണം പ്രോക്തം
പുണ്യോ വർണാഭിവൃഞ്ജകം |
യദന്യത്രാപി ദൃശ്യേത
തത്തേനൈവ വിനിർദ്ദിശേത് || 35 || 551

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
സപ്തമസ്കന്ധേ യുധിഷ്ഠിരനാരദസംവാദേ സദാചാരനിർണയോ
നാമ ഏകാദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ദ്വാദശോധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

ബ്രഹ്മചാരി ഗുരുക്കുലേ വസന്താന്തോ ഗുരോർഹിതം |
 ആചരന്താസവന്നീചോ ഗുരൗ സുദ്യവ്യാസൗഹൃദഃ || 1 || 552

സായം പ്രാതരുപാസീത ഗുർവഗ്ന്യർകസുരോത്തമാൻ |
 ഉഭേ സന്ധ്യ ച യതവാഗ് ജപൻബ്രഹ്മ സമാഹിതഃ || 2 || 553

ചരന്താംസ്യധീയിത ഗുരോരാഹുതശ്ചേത് സുയന്ത്രിതഃ |
 ഉപക്രമേവസാനേ ച ചരന്തൗ ശിരസാ നമേത് || 3 || 554

മേഖലാജിനവാസാംസി ജടാദണ്ഡകമണ്ഡലുൻ |
 ബിഭൃയാദുപവീതം ച ദർഭപാണിർയഥോദിതം || 4 || 555

സായം പ്രാതശ്ചരേദ്ദൈക്ഷം ഗുരവേ തന്നിവേദയേത് |
 ഭുഞ്ജീത യദ്യനുജ്ഞാന്തോ നോ ചേദുപവസേത് ക്വചിത് || 5 || 556

സുശീലോ മിതഭുഗ് ദക്ഷഃ ശ്രദ്ധയാനോ ജിതേന്ദ്രിയഃ |
 യാവദർഥം വ്യവഹരേത് സ്ത്രീഷു സ്ത്രീനിർജിതേഷു ച || 6 || 557

വർജയേത് പ്രമദാഗാഥാമഗൃഹസ്ഥോ ബൃഹദ്വ്രതഃ |
 ഇന്ദ്രിയാണി പ്രമാഥീനി ഹരന്ത്യപി യതേർമനഃ || 7 || 558

- കേശപ്രസാധനോൻമർദസ്നപനാഭ്യഞ്ജനാദികം ।
ഗുരുസ്ത്രീഭിര്യുവതിഭിഃ കാരയെന്നാത്മനോ യുവാ ॥ 8 ॥ 559
- നൻവഗ്നിഃ പ്രമദാ നാമ ഘൃതകുംഭസമഃ പുമാൻ ।
സുതാമപി രഹോ ജഹ്യാദന്യദാ യാവദർഥക്യത് ॥ 9 ॥ 560
- കൽപയിത്വാത്മനാ യാവദാഭാസമിദമീശ്വരഃ ।
ദ്വൈതം താവന്ന വിരമേത് തതോ ഹ്യസ്യ വിപര്യയഃ ॥ 10 ॥ 561
- ഏതത് സർവം ഗൃഹസ്ഥസ്യ സമാമ്നാതം യതേരപി ।
ഗുരുവൃത്തിർവികൽപേന ഗൃഹസ്ഥസ്യർതുഗാമിനഃ ॥ 11 ॥ 562
- അഞ്ജനാഭ്യഞ്ജനോൻമർദസ്തർയവലേഖാമിഷം മധു ।
സ്രഗ്ഗന്ധലേപാലങ്കാരാംസ്ത്യജേയുർയേ ധൃതവ്രതാഃ ॥ 12 ॥ 563
- ഉഷിതൈവം ഗുരുകുലേ ദ്വിജോഽധീത്യാവബുധ്യ ച ।
ത്രയീം സാംഗോപനിഷദം യാവദർഥം യമാബലം ॥ 13 ॥ 564
- ദത്ത്വാ വരമനുജ്ഞാതോ
ഗുരോഃ കാമം യദീശ്വരഃ ।
ഗൃഹം വനം വാ പ്രവിശേത്
പ്രവ്രജേത് തത്ര വാ വസേത് ॥ 14 ॥ 565
- അഗ്നൗ ഗുരാവാത്മനി ച സർവഭൂതേഷുധോക്ഷജം ।
ഭൂതൈഃ സ്വധാമഭിഃ പശ്യേദപ്രവിഷ്ടം പ്രവിഷ്ടവത് ॥ 15 ॥ 566
- ഏവംവിധോ ബ്രഹ്മചാരി വാനപ്രസ്ഥോ യതിർഗൃഹീ ।
ചരൻവിദിതവിജ്ഞാനഃ പരം ബ്രഹ്മാധിഗച്ഛതി ॥ 16 ॥ 567
- വാനപ്രസ്ഥസ്യ വക്ഷ്യാമി നിയമാൻമുനിസമ്മതാൻ ।
യാനാതിഷ്ഠൻ മുനിർഗച്ഛേദ്യുഷിലോകമിഹാഞ്ജസാ ॥ 17 ॥ 568

- ന കൃഷ്ടപച്യമശ്നീയാദകൃഷ്ടം ചാപ്യകാലതഃ |
അഗ്നിപക്വമഥാമം വാ അർകപക്വമുതാഹരേത് || 18 || 569
- വന്യൈശ്ചരുപുരോധാശാൻ
നിർവപേത് കാലചോദിതാൻ |
ലബ്ധേ നവേ നവേന്നാഭ്യേ
പുരാണം തു പരിത്യജേത് || 19 || 570
- അഗ്ന്യർഥമേവ ശരണമുടജം വാദ്രികന്ദരാം |
ശ്രയേത ഹിമവായുഗ്നിവർഷാർകാതപഷാട് സ്വയം || 20 || 571
- കേശരോമനഖശ്മശ്രുമലാനി ജടിലോ ദധത് |
കമണ്ഡൽവജിനേ ദണ്ഡവൽകലാഗ്നിപരിച്ഛദാൻ || 21 || 572
- ചരേദ് വനേ ദ്വാദശാബ്ദാനഷ്ടൗ വാ ചതുരോ മുനിഃ |
ദ്വാവേകം വാ യഥാ ബുദ്ധിർന വിപദ്യേത കൃച്ഛതഃ || 22 || 573
- യദാകൽപഃ സ്വക്രിയായാം വ്യാധിഭിർജരയാഥവാ |
ആൻവീക്ഷിക്യാം വാ വിദ്യായാം കുർയാദനശന്നാദികം || 23 || 574
- ആത്മന്യഗ്നീൻ സമാരോപ്യ
സന്ന്യസ്യാഹമ്മമാത്മതാം |
കാരണേഷു ന്യസേത് സമ്യക്
സംഘാതം തു യഥാർഹതഃ || 24 || 575
- ഖേ ഖാനി വായൗ നിഃശ്വാസാംസ് -
തേജസ്യുഷ്മാണമാത്മവാൻ |
അപ്സ്വസ്യുക്ലേശ്ശേഷ്മപൂയാനി
ക്ഷിതൗ ശേഷം യഥോദ്ഭവം || 25 || 576

വാചമസൗ സവക്തവ്യാമിന്ദ്രേ ശീൽപം കരാവപി |
പദാനി ഗത്യാ വയസി രത്യാപസ്ഥം പ്രജാപതൗ || 26 || 577

മൃത്യൗ പായും വിസർഗം ച യമാസ്ഥാനം വിനിർദിശേത് |
ദിക്ഷു ശ്രോത്രം സനാദേന സ്പർശമധ്യാത്മനി ത്വചം || 27 || 578

രൂപാണി ചക്ഷുഷാ രാജൻ
ജ്യോതിഷ്യഭിനിവേശയേത് |
അപ്സു പ്രചേതസാ ജിഹ്വാം
ഘ്രേഹയൈർഘ്രാണം ക്ഷിതൗ ന്വയസേത് || 28 || 579

മനോ മനോരമൈശ്വരേ
ബുദ്ധിം ബോധൈഃ കവൗ പരേ |
കർമാൺയധ്യാത്മനാ രുദ്രേ
യദഹമ്മമതാക്രിയാ |
സത്തേന ചിത്തം ക്ഷേത്രജേണ
ഗുണൈർവൈകാരികം പരേ || 29 || 580

അപ്സു ക്ഷിതിമപോ ജ്യോതിഷ്യദോ വായൗ നഭസ്യമും |
കുടസ്ഥേ തച്ച മഹതി തദവ്യക്തേക്ഷരേ ച തത് || 30 || 581

ഇത്യക്ഷരതയാത്മനാം ചിൻമാത്രമവശേഷിതം |
ജ്ഞാത്യാദ്യയാത്മ വിരമേദ് ദഗ്ധയോനിരിവാനലഃ || 31 || 582

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
സപ്തമസ്കന്ധേ യുധിഷ്ഠിരനാരദസംവാദേ സദാചാരനിർണയോ നാമ
ദ്വാദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ത്രയോദശോധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

കൽപസ്ത്യേവം പരിവ്രജ്യ ദേഹമാത്രാവശേഷിതഃ |
 ഗ്രാമൈകരാത്രവിധിനാ നിരപേക്ഷശ്ചരേൻമഹീം || 1 || 583

ബിഭൃയാദ് യദ്യസൗ വാസഃ കൗപീനാച്ഛാദനം പരം |
 തൃക്തം ന ദണ്ഡലിംഗാദേരന്യത് കിഞ്ചിദനാപദി || 2 || 584

ഏക ഏവ ചരേദ് ഭിക്ഷുരാത്മാരാമോന്മുഖപാശ്രയഃ |
 സർവഭൂതസുഹൃച്ഛാന്തോ നാരായണപരായണഃ || 3 || 585

പശ്യേദാത്മന്യദോ വിശ്വം പരേ സദസതോവ്യയേ |
 ആത്മാനം ച പരം ബ്രഹ്മ സർവത്ര സദസന്മയേ || 4 || 586

സുപ്തപ്രബോധയോഃ സന്ധാവാത്മനോ ഗതിമാത്മദൃക് |
 പശ്യൻബന്ധം ച മോക്ഷം ച മായാമാത്രം ന വസ്തുതഃ || 5 || 587

നാഭിനന്ദേദ് ധ്രുവം മൃത്യുമധ്രുവം വാസ്യ ജീവിതം |
 കാലം പരം പ്രതീക്ഷേത ഭൂതാനാം പ്രഭവാപ്യയം || 6 || 588

നാസച്ഛാസ്ത്രേഷു സജ്ജത
 നോപജീവേത ജീവികാം |

വാദവാദാംസ്ത്യജേത് തർകാൻ -

പക്ഷം കം ച ന സംശ്രയേത് || 7 ||

589

ന ശിഷ്യാനനുബധ്നീത ഗ്രന്ഥാന്നൈവാഭ്യസേദ് ബഹുൻ |

ന വ്യാഖ്യാമുപയുഞ്ജീത നാരംഭാനാരഭേത് ക്വചിത് || 8 ||

590

ന യതേരാശ്രമഃ പ്രായോ ധർമഹേതുർമഹാത്മനഃ |

ശാന്തസ്യ സമചിത്തസ്യ ബിഭൃയാദുത വാ ത്യജേത് || 9 ||

591

അവ്യക്തലിംഗോ വ്യക്താർഥോ മനീഷ്യൻമത്തബാലവത് |

കവിർമുകവദാത്മാനം സ ദൃഷ്ട്വാ ദർശയേന്നുണാം || 10 ||

592

അത്രാപ്യദാഹരന്തീമമിതിഹാസം പുരാതനം |

പ്രഹ്ലാദസ്യ ച സംവാദം മൂനേരാജഗരസ്യ ച || 11 ||

593

തം ശയാനം ധരോപസ്ഥേ കാവേർയാം സഹ്യസാനുനി |

രജസ്വലൈസ്തനൂദേശൈർനിഗൂഢാമലതേജസം || 12 ||

594

ദദർശ ലോകാൻവിചരൻ ലോകതത്ത്വവിവിത്സയാ |

വൃതോഽമാത്യൈഃ കതിപയൈഃ പ്രഹ്ലാദോ ഭഗവത്പ്രിയഃ || 13 ||

595

കർമണാഽക്യതിഭിർവാചാ ലിംഗൈർവർണാശ്രമാദിഭിഃ |

ന വിദന്തി ജനാ യം വൈ സോഽസാവിതി ന വേതി ച || 14 ||

596

തം നത്യാഭ്യർച്യ വിധിവത് പാദയോഃ ശിരസാ സ്പൃശൻ |

വിവിത്സുരിദമപ്രാക്ഷീൻമഹാഭാഗവതോഽസുരഃ || 15 ||

597

ബിഭർഷി കായം പീവാനം സോദ്യമോ ഭോഗവാൻയഥാ |

വിത്തം ചൈവോദ്യമവതാം ഭോഗോ വിത്തവതാമിഹ |

ഭോഗിനാം ഖലു ദേഹോഽയം പീവാ ഭവതി നാൻയഥാ || 16 ||

598

ന തേ ശയാനസ്യ നിരുദ്യമസ്യ

ബ്രഹ്മൻ നു ഹാർഥോ യത ഏവ ഭോഗഃ |

അഭോഗിനോഽയം തവ വിപ്ര ഭേദഃ

പീവാ യതസ്തദ്വദ നഃ ക്ഷമം ചേത് || 17 ||

599

കവിഃ കൽപോ നിപുണദൃക് ചിത്രപ്രിയകഥഃ സമഃ |

ലോകസ്യ കുർവതഃ കർമ്മ ശേഷേ തദ്വീക്ഷിതാപി വാ || 18 ||

600

നാരദ ഉവാച

സ ഇത്ഥം ദൈത്യപതിനാ പരിപൃഷ്ടോ മഹാമുനിഃ |

സ്ഥയമാനസ്തമദ്യാഹ തദ്വാഗമ്യതയന്ത്രിതഃ || 19 ||

601

ബ്രാഹ്മണ ഉവാച

വേദേദമസുരശ്രേഷ്ഠ ഭവാൻ നന്വാർയസമ്മതഃ |

ഈഹോപരമയോർന്യുണാം പദാന്യധ്യാത്മചക്ഷുഷാ || 20 ||

602

യസ്യ നാരായണോ ദേവോ ഭഗവാൻഹൃദ്ഗതഃ സദാ |

ഭക്ത്യാ കേവലയാജ്ഞാനം ധൂനോതി ധ്യാന്തമർകവത് || 21 ||

603

അഥാപി ബ്രൂമഹേ പ്രശ്ന്നാംസ്തവ രാജന്യമാശ്രുതം |

സംഭാവനീയോ ഹി ഭവാനാത്മനഃ ശുദ്ധിമിച്ഛതാം || 22 ||

604

തൃഷ്ണയാ ഭവവാഹിൻയാ

യോഗൈഃ കാമൈരപൂരയാ |

കർമാണി കാർയമാണോഽഹം

നാനായോനിഷു യോജിതഃ || 23 ||

605

യദ്യുച്ഛയാ ലോകമിമം പ്രാപിതഃ കർമ്മഭിർഭ്രമൻ |

സ്വർഗാപവർഗയോർദ്വാരം തിരശ്ചാം പുനരസ്യ ച || 24 ||

606

അത്രാപി ദമ്പതീനാം ച

സുഖായാൻയാപനുത്തയേ |

കർമാണി കുർവതാം ദൃഷ്ട്വാ

നിവൃത്തോഽസ്മി വിപര്യയം || 25 ||

607

സുഖമസ്യാത്മനോ രൂപം

സർവേഹോപരതിസ്തനൂഃ |

മനഃസംസ്पर्ശജാൻ ദൃഷ്ട്വാ

ഭോഗാൻസ്വപ്സ്യാമി സംവിശൻ || 26 ||

608

ഇത്യേതദാത്മനഃ സ്വാർഥം സന്തം വിസ്മൃത്യ വൈ പുമാൻ |

വിചിത്രാമസതി ദ്വൈതേ ഘോരാമാപ്നോതി സംസൃതിം || 27 ||

609

ജലം തദുദ്ഭവൈശ്ചരണം ഹിത്വാജേന്താ ജലകാമ്യയാ |

മൃഗത്യുഷ്ണാമുപാധാവേദ് യഥാൻയത്രാർഥദൃക് സ്വതഃ || 28 ||

610

ദേഹാദിഭിർദൈവതന്ത്രരാത്മനഃ സുഖമീഹതഃ |

ദുഃഖാത്യയം ചാനീശസ്യ ക്രിയാ മോഘാഃ കൃതാഃ കൃതാഃ || 29 ||

611

ആധ്യാത്മികാദിഭിർദുഃഖൈ -

രവിമുക്തസ്യ കർഹിച്ചിത് |

മർത്യസ്യ കൃഷ്ണോപനതൈ -

രർഥൈഃ കാമൈഃ ക്രിയേത കിം || 30 ||

612

പശ്യാമി ധനിനാം ക്ലേശം ലുബ്ധാനാമജിതാത്മനാം |

ഭയാദലബ്ധനിദ്രാണാം സർവതോഽഭിവിശങ്കിനാം || 31 ||

613

രാജതശ്ചൗരതഃ ശരത്രോഃ സ്വജനാത്പശുപക്ഷിതഃ |

അർഥിഭ്യഃ കാലതഃ സ്വസ്ഥാനിത്യം പ്രാണാർഥവദ്ഭയം || 32 ||

614

ശോകമോഹഭയക്രാധ -

രാഗക്ലേശ്യശ്രമാദയഃ |

യൻമൂലാഃ സ്വുർനൃണാം ജഹ്യാത്

സ്പൃഹാം പ്രാണാർഥയോർബുധഃ || 33 ||

615

മധുകാരമഹാസർപൗ ലോക്യേസ്ഥിന്നോ ഗുരുത്തമൗ |

വൈരാഗ്യം പരിതോഷം ച പ്രാപ്താ യച്ഛിക്ഷയാ വയം || 34 ||

616

വിരാഗഃ സർവകാമേഭ്യഃ

ശിക്ഷിതോ മേ മധുവ്രതാത് |

കൃച്ഛാപ്തം മധുവദ് വിത്തം

ഹത്യാപ്യന്യോ ഹരേത്പതിം || 35 ||

617

അനീഹഃ പരിതുഷ്ടാത്മാ യദ്യച്ഛോപനതാദഹം |

നോ ചേഷ്ഠയേ ബഹുഹാനി മഹാഹിരിവ സത്തുവാൻ || 36 ||

618

കുചിദൽപം കുചിദ് ഭൂരി ഭൂണേജ്ഞം സ്വാദ്യസ്വാദു വാ |

കുചിദ് ഭൂരിഗുണോപേതം ഗുണഹീനമുത കുചിത് || 37 ||

619

ശ്രദ്ധയോപഹൃതം ക്വാപി

കദാചിൻമാനവർജിതം |

ഭൂണേജ ഭുക്ത്വാഥ കസ്ഥിംശ്ചിദ്

ദിവാ നക്തം യദ്യച്ഛയാ || 38 ||

620

ക്ഷൗമം ദുകൂലമജിനം ചീരം വൽകലമേവ വാ |

വന്ധ്യേന്യദപി സമ്പ്രാപ്തം ദിഷ്ടഭുക് തുഷ്ടധീരഹം || 39 ||

621

കുചിച്ചയേ ധരോപസ്ഥേ തൃണപർണാശ്മഭസ്മസു |

കുചിത് പ്രാസാദപര്യങ്കേ കശിപൗ വാ പരേഷ്ഠയാ || 40 ||

622

കുചിത് സ്നാനോന്മുഖീപ്താംഗഃ സുവാസാഃ സ്രഗ്വലങ്കൃതഃ |
രഥേഭാശൈശ്വരേ കുചപി ദിഗ്യാസാ ഗ്രഹവദ് വിഭോ || 41 ||

623

നാഹം നിന്ദേ ന ച സ്തൗമി
സ്വഭാവവിഷമം ജനം |
ഏതേഷാം ശ്രേയ ആശാസേ

ഉതൈകാത്മ്യം മഹാത്മനി || 42 ||

624

വികൽപം ജുഹുയാച്ചിത്തൗ
താം മനസ്വർഥവിഭ്രമേ |
മനോ വൈകാരികേ ഹുത്വാ

തൻമായായാം ജുഹോത്യനു || 43 ||

625

ആത്മാനുഭൂതൗ താം മായാം
ജുഹുയാത് സത്യഭൂമുനിഃ |
തതോ നിരീഹോ വിരമേത്

സ്യാനുഭൂത്യാത്മനി സ്ഥിതഃ || 44 ||

626

സ്വാത്മവൃത്തം മയേത്ഥം തേ സുഗുപ്തമപി വർണിതം |
വ്യപേതം ലോകശാസ്ത്രാഭ്യാം ഭവാൻ ഹി ഭഗവത്പരഃ || 45 ||

627

നാരദ ഉവാച

ധർമം പാരമഹംസ്യം വൈ മൂനേഃ ശ്രുത്വാസുരേശ്വരഃ |

പൂജയിത്വാ തതഃ പ്രീത ആമന്തർയ പ്രയയൗ ഗൃഹം || 46 ||

628

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം
സപ്തമസ്കന്ധേ യുധിഷ്ഠിരനാരദസംവാദേ യതിധർമേ
ത്രയോദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ചതുർദശോധ്യായഃ ॥

യുധിഷ്ഠിര ഉവാച

ഗൃഹസ്ഥ ഏതാം പദവീം വിധിനാ യേന ചാഞ്ജസാ |
 യാതി ദേവഋഷേ ബ്രൂഹി മാദ്യശോ ഗൃഹമുഡധീഃ || 1 ||

629

നാരദ ഉവാച

ഗൃഹേഷ്വവസ്ഥിതോ രാജൻക്രിയാഃ കുർവൻഗൃഹോചിതാഃ |
 വാസുദേവാർപണം സാക്ഷാദുപാസീത മഹാമുനീൻ || 2 ||

630

ശൃൺവൻഭഗവതോദ്ഭീക്ഷ്ണമവതാരകഥാമൃതം |
 ശ്രദ്ധാനോ യഥാകാലമുപശാന്തജനാവൃതഃ || 3 ||

631

സത്സംഗാച്ഛനകൈഃ സംഗമാത്മജായാത്മജാദിഷു |
 വിമുച്യേൻമുച്യമാനേഷു സ്വയം സ്വപ്നവദുത്ഥിതഃ || 4 ||

632

യാവദർഥമുപാസീനോ

ദേഹേ ഗേഹേ ച പണ്ഡിതഃ |

വിരക്തോ രക്തവത് തത്ര

നൃലോകേ നരതാം ന്യസേത് || 5 ||

633

ജ്ഞാതയഃ പിതരൗ പുത്രോ ഭ്രാതരഃ സുഹൃദോഽപരേ |

യദ് വദന്തി യദിച്ഛന്തി ചാനുമോദേത നിർമ്മമഃ || 6 ||

634

ദിവ്യം ഭൗമം ചാന്തരീക്ഷം

വിത്തമച്യുതനിർമിതം ।

തത് സർവമുപഭുഞ്ജാന

ഏതത് കുർയാത് സ്വതോ ബുധഃ ॥ 7 ॥

635

യാവദ് ഭൂധേത ജന്മം താവത് സ്വത്വം ഹി ദേഹിനാം ।

അധികം യോഭിമന്യേത സ സ്തേനോ ദണ്ഡമർഹതി ॥ 8 ॥

636

മൃഗോഷ്ട്രഖരമർകാഖുസരീസ്യപ്ഖഗമക്ഷികാഃ ।

ആത്മനഃ പുത്രവത് പശ്യേന്തൈരേഷാമന്തരം കിയത് ॥ 9 ॥

637

ത്രിവർഗം നാതികൃച്ഛണ ഭജേത ഗൃഹമേധ്യപി ।

യഥാദേശം യഥാകാലം യാവദ്ദൈവോപപാദിതം ॥ 10 ॥

638

ആശ്വാഘാന്തേവസായിഭ്യഃ കാമാൻസംവിഭജേദ് യഥാ ।

അപ്യേകാമാത്മനോ ദാരാം നൃണാം സ്വത്വഗ്രഹോ യതഃ ॥ 11 ॥

639

ജഹ്യാദ് യദർഥേ സ്വപ്രാണാൻ -

ഹന്യാദ് വാ പിതരം ഗുരും ।

തസ്യാം സ്വത്വം സ്ത്രിയാം ജഹ്യാദ്

യസ്തേന ഹൃജിതോ ജിതഃ ॥ 12 ॥

640

കൃമിവിഡ്ഭസ്മനിഷ്ഠാന്തം ക്വേദം തുച്ഛം കലേവരം ।

ക്വ തദീയരതിർഭാർയാ ക്വായമാത്മാ നഭശ്ചരദിഃ ॥ 13 ॥

641

സിദ്ധൈരയജ്ഞാവശിഷ്ടാർഥൈഃ

കൽപയേദ് വൃത്തിമാത്മനഃ ।

ശേഷേ സ്വത്വം തൃജൻപ്രാജ്ഞഃ

പദവീം മഹതാമിയാത് ॥ 14 ॥

642

- ദേവാനുഷീൻ നൃഭൂതാനി പിതൃനാത്മാനമൻവഹം |
സ്വവൃത്തയാഗതവിത്തേന യജേത പുരുഷം പൃഥക് || 15 || 643
- യർഹ്യാത്മനോഽധികാരാദ്യാഃ സർവാഃ സ്വൂർയജ്ഞസമ്പദഃ |
വൈതാനികേന വിധിനാ അഗ്നിഹോത്രാദിനാ യജേത് || 16 || 644
- ന ഹൃഗ്നിമുഖതോഽയം വൈ ഭഗവാൻസർവയജ്ഞഭുക് |
ഇജ്യേത ഹവിഷാ രാജൻയഥാ വിപ്രമുഖേ ഹുതൈഃ || 17 || 645
- തസ്മാദ് ബ്രാഹ്മണദേവേഷു
മർത്യാദിഷു യഥാർഹതഃ |
തൈസ്തൈഃ കാമൈര്യജസ്വൈനം
ക്ഷേത്രജ്ഞം ബ്രാഹ്മണാനനു || 18 || 646
- കുർയാദാപരപക്ഷീയം
മാസി പ്രൗഷ്ഠപദേ ദ്വിജഃ |
ശ്രാദ്ധം പിത്രോർയഥാവിത്തം
തദ്ബന്ധുനാം ച വിത്തവാൻ || 19 || 647
- അയനേ വിഷുവേ കുർയാദ് വൃതീപാതേ ദിനക്ഷയേ |
ചന്ദ്രാദിത്യോപരാഗേ ച ദ്വാദശീശ്രവണേഷു ച || 20 || 648
- തൃതീയായാം ശുക്ലപക്ഷേ നവമ്യാമഥ കാർതികേ |
ചതസൃഷ്വപൃഷ്ടകാസു ഹേമന്തേ ശിശിരേ തഥാ || 21 || 649
- മാഘേ ച സിതസപ്തമ്യാം മഘാരാകാസമാഗമേ |
രാകയാ ചാനുമത്യാ വാ മാസർക്ഷാണി യുതാൻയപി || 22 || 650
- ദ്വാദശ്യാമനുരാധാ സ്ട്രാഷ്ട് -
രവണസ്തിസ്ര ഉത്തരാഃ |

തിസൃഷ്ടേഷുകാദശീ വാങ്സു

ജൻമർക്ഷശ്രോണയോഗയുക് ॥ 23 ॥

651

ത ഏതേ ശ്രേയസഃ കാലാ

നൃണാം ശ്രേയോവിവർധനാഃ |

കുർവാത് സർവാത്മനൈതേഷു

ശ്രേയോഽമോഘം തദായുഷഃ ॥ 24 ॥

652

ഏഷു സ്നാനം ജപോ ഹോമോ വ്രതം ദേവദ്വിജാർചനം |

പിതൃദേവന്യഭൂതേഭ്യോ യദ് ദത്തം തദ്ധ്യനശ്ചരം ॥ 25 ॥

653

സംസ്കാരകാലോ ജായായാ അപത്യസ്യാത്മനസ്തഥാ |

പ്രേതസംസ്ഥാ മൃതാഹശ്ച കർമൺയഭ്യുദയേ നൃപ ॥ 26 ॥

654

അഥ ദേശാൻപ്രവക്ഷ്യാമി ധർമാദിശ്രേയ ആവഹൻ |

സ വൈ പുൺയതമോ ദേശഃ സത്പാത്രം യത്ര ലഭ്യതേ ॥ 27 ॥

655

ബിംബം ഭഗവതോ യത്ര സർവമേതച്ചരാചരം |

യത്ര ഹ ബ്രാഹ്മണകുലം തപോവിദ്യാദയാൻവിതം ॥ 28 ॥

656

യത്ര യത്ര ഹരേരർചാ സ ദേശഃ ശ്രേയസാം പദം |

യത്ര ഗംഗാദയോ നദ്യഃ പുരാണേഷു ച വിശ്രുതാഃ ॥ 29 ॥

657

സരാംസി പുഷ്കരാദീനി ക്ഷേത്രാൺയർഹാശ്രിതാൻയുത |

കുരുക്ഷേത്രം ഗയശിരഃ പ്രയാഗഃ പുലഹാശ്രമഃ ॥ 30 ॥

658

നൈമിഷം ഫാൽഗുനം സേതുഃ പ്രഭാസോഽഥ കുശസ്ഥലീ |

വാരാണസീ മധുപുരീ പമ്പാ ബിന്ദുസരസ്തഥാ ॥ 31 ॥

659

നാരായണാശ്രമോ നന്ദാ സീതാരാമാശ്രമാദയഃ |

സർവേ കുലാചലാ രാജൻമഹേന്ദ്രമലയാദയഃ ॥ 32 ॥

660

- ഏതേ പുൺയതമാ ദേശാ ഹരേരർചാശ്രിതാശ്ച യേ |
ഏതാനേശാൻ നിഷേവേത ശ്രേയസ്കാമോ ഹൃദീക്ഷ്ണശഃ |
ധർമോ ഹൃത്രേഹിതഃ പുംസാം സഹസ്രാധിഫലോദയഃ || 33 || 661
- പാത്രം ത്വത്ര നിരൂക്തം വൈ കവിഭിഃ പാത്രവിത്തമൈഃ |
ഹരിരേവൈക ഉർവീശ യൻമയം വൈ ചരാചരം || 34 || 662
- ദേവർഷ്യർഹത്സു വൈ സത്സു തത്ര ബ്രഹ്മാത്മജാദിഷു |
രാജൻയദഗ്രപൂജായാം മതഃ പാത്രതയാച്യുതഃ || 35 || 663
- ജീവരാശിഭിരാകീർണ ആണ്ഡകോശാംഘ്രിപോ മഹാൻ |
തൻമൂലത്യാദച്യുതേജ്യാ സർവജീവാത്മതർപണം || 36 || 664
- പുരാൺയനേന സൃഷ്ടാനി നൃതിർയഗൃഷിദേവതാഃ |
ശേതേ ജീവേന രൂപേണ പുരേഷു പുരുഷോ ഹ്യസൗ || 37 || 665
- തേഷ്യേഷു ഭഗവാൻ രാജംസ് -
താരതമ്യേന വർതതേ |
തസ്മാത് പാത്രം ഹി പുരുഷോ
യാവാനാത്മാ യഥേയതേ || 38 || 666
- ദൃഷ്ട്വാ തേഷാം മിഥോ നൃണാമവജ്ഞാനാത്മതാം നൃപ |
ത്രേതാദിഷു ഹരേരർചാ ക്രിയായൈ കവിഭിഃ കൃതാ || 39 || 667
- തതോദ്ഭവായാം ഹരിം കേചിത് സംശ്രദ്ധായ സപർയയാ |
ഉപാസത ഉപാസ്താപി നാർഥദാ പുരുഷദ്വിഷാം || 40 || 668
- പുരുഷേഷ്വപി രാജേന്ദ്ര സുപാത്രം ബ്രാഹ്മണം വിദുഃ |
തപസാ വിദ്യയാ തുഷ്ട്വാ ധത്തേ വേദം ഹരേസ്തനും || 41 || 669

നന്വസ്യ ബ്രാഹ്മണാ രാജൻകൃഷ്ണസ്യ ജഗദാത്മനഃ |

പുനന്തഃ പാദരജസാ ത്രിലോകീം ദൈവതം മഹത് || 42 ||

670

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം
സപ്തമസ്കന്ധേ സദാചാരനിർണയോ നാമ ചതുർദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
 || സപ്തമസ്കന്ധേ പഞ്ചദശോധ്യായഃ ||

നാരദ ഉവാച

കർമ്മനിഷ്ഠാ ദ്വിജാഃ കേചിത്
 തപോനിഷ്ഠാ നൃപാപരേ |
 സ്വാധ്യായേന്ദ്രിയേ പ്രവചനേ
 യേ കേചിജ്ഞാനയോഗയോഃ || 1 ||

671

ജ്ഞാനനിഷ്ഠായ ദേയാനി കവ്യാന്യായനന്ത്യമിച്ഛതാ |
 ദൈവേ ച തദഭാവേ സ്യാദിതരേഭ്യോ യഥാർഹതഃ || 2 ||

672

ദ്വൗ ദൈവേ പിതൃകാർയേ ത്രീണൈകൈകമുഭയത്ര വാ |
 ഭോജയേത് സുസമൃദ്ധോഽപി ശ്രാദ്ധേ കുർയാന്ന വിസ്തരം || 3 ||

673

ദേശകാലോചിതശ്രദ്ധാഭവ്യപാത്രാർഹണാനി ച |
 സമ്യഗ് ഭവന്തി നൈതാനി വിസ്തരാത് സ്വജനാർപണാത് || 4 ||

674

ദേശേ കാലേ ച സമ്പ്രാപ്തേ മുന്യന്നം ഹരിദൈവതം |
 ശ്രദ്ധയാ വിധിവത് പാത്രേ ന്യസ്തം കാമധുഗക്ഷയം || 5 ||

675

ദേവർഷിപിതൃഭൂതേഭ്യ ആത്മനേ സ്വജനായ ച |
 അന്നം സംവിഭജൻപശ്യേത് സർവം തത് പുരുഷാത്മകം || 6 ||

676

ന ദദ്യാദാമിഷം ശ്രാദ്ധേ ന ചാദ്യാദ് ധർമ്മതത്ത്വവിത് |
മുൻയന്നൈഃ സ്യാത്പരാ പ്രീതിർയഥാ ന പശുഹിംസയാ || 7 || 677

നൈതാദ്യശഃ പരോ ധർമ്മോ നൃണാം സദ്ധർമ്മമിച്ഛതാം |
ന്യായാസോ ദണ്ഡസ്യ ഭൂതേഷു മനോവാക്കായജസ്യ യഃ || 8 || 678

ഏകേ കർമ്മയാൻയജ്ഞാൻ
ജ്ഞാനിനോ യജ്ഞവിത്തമാഃ |
ആത്മസംയമന്യേനീഹാ
ജുഹ്വതി ജ്ഞാനദീപിതേ || 9 || 679

ദ്രവ്യയജ്ഞൈർയക്ഷ്യമാണം
ദൃഷ്ട്വാ ഭൂതാനി ബിഭൃതി |
ഏഷ മാനുഷോ ഹന്യാ -
ദതജ്ജ്ഞോ ഹ്യസുതൃബ്ധ്വം || 10 || 680

തസ്മാദ് ദൈവോപപന്നേന
മുൻയന്നേനാപി ധർമ്മവിത് |
സന്തുഷ്ടോഹരഹഃ കുർയാൻ -
നിത്യന്നൈമിത്തികീഃ ക്രിയാഃ || 11 || 681

വിധർമഃ പരധർമശ്ച
ആഭാസ ഉപമാ ഛലഃ |
അധർമശാഖാഃ പഞ്ചമാ
ധർമജ്ഞോധർമവത് ത്യജേത് || 12 || 682

ധർമബാധോ വിധർമഃ സ്യാത് പരധർമോന്യചോദിതഃ |
ഉപധർമസ്തു പാഖണ്ഡോ ദംഭോ വാ ശബ്ദഭിച്ഛലഃ || 13 || 683

യസ്ത്വിച്ഛയാ കൃതഃ പുംഭിരാഭാസോ ഹ്യാശ്രമാത്പൃഥക് |
സ്വഭാവവിഹിതോ ധർമഃ കസ്യ നേഷ്ടഃ പ്രശാന്തയേ || 14 || 684

ധർമാർഥമപി നേഹേത യാത്രാർഥം വാധനോ ധനം |
അനീഹാനീഹമാനസ്യ മഹാഹേരിവ വൃത്തിദാ || 15 || 685

സന്തുഷ്ടസ്യ നിരീഹസ്യ സ്വാത്മാരാമസ്യ യത് സുഖം |
കുതസ്തത് കാമലോഭേന ധാവതോർഥേഹയാ ദിശഃ || 16 || 686

സദാ സന്തുഷ്ടമനസഃ സർവാഃ സുഖമയാ ദിശഃ |
ശർകരാകണ്ടകാദിഭ്യോ യഥോപാനത്പദഃ ശിവം || 17 || 687

സന്തുഷ്ടഃ കേന വാ രാജന്ന വർത്തേതാപി വാരിണാ |
ഔപസ്ഥ്യജ്ഞൈഹ്യുകാർപൺയാദ് ഗൃഹപാലായതേ ജനഃ || 18 || 688

അസന്തുഷ്ടസ്യ വിപ്രസ്യ
തേജോ വിദ്യാ തപോ യശഃ |
സ്രവന്തീന്ദ്രിയലൗൽയേന
ജ്ഞാനം ചൈവാവകീര്യതേ || 19 || 689

കാമസ്യാന്തം ച ക്ഷുത്തുര്യഭ്യോ
ക്രോധസ്യേതത്ഫലോദയാത് |
ജനോ യാതി ന ലോഭസ്യ
ജിത്വാ ഭുക്ത്വാ ദിശോ ഭുവഃ || 20 || 690

പണ്ഡിതാ ബഹവോ രാജൻബഹുജ്ഞാഃ സംശയച്ഛിദഃ |
സദസസ്പതയോഽപ്യേകേ അസന്തോഷാത് പതന്ത്യധഃ || 21 || 691

അസങ്കൽപാജ്ജയേത് കാമം
ക്രോധം കാമവിവർജനാത് |

അർമാനർഥേക്ഷയാ ലോഭം

ഭയം തത്ത്വാവമർശനാത് || 22 ||

692

ആൻവീക്ഷിക്യാ ശോകമോഹൗ ദംഭം മഹദുപാസയാ |

യോഗാന്തരായാൻ മൗനേന ഹിംസാം കായാദ്യനീഹയാ || 23 ||

693

കൃപയാ ഭൂതജം ദുഃഖം ദൈവം ജഹ്യാത് സമാധിനാ |

ആത്മജം യോഗവീര്യേണ നിദ്രാം സത്ത്വനിഷേവയാ || 24 ||

694

രജസ്തമശ്ച സത്തേന

സത്തും ചോപശമേന ച |

ഏതത് സർവം ഗുരൗ ഭക്ത്യാ

പുരുഷോ ഹൃഞ്ജസാ ജയേത് || 25 ||

695

യസ്യ സാക്ഷാദ് ഭഗവതി ജ്ഞാനദീപപ്രഭേ ഗുരൗ |

മർത്യാസദ്ധീഃ ശ്രുതം തസ്യ സർവം കുഞ്ജരശൗചവത് || 26 ||

696

ഏഷ വൈ ഭഗവാൻസാക്ഷാത്

പ്രധാനപുരുഷേശ്വരഃ |

യോഗേശ്വരൈർവിമുഗ്ധാംഘ്രിർ -

ലോകോ യം മന്യതേ നരം || 27 ||

697

ഷഡ്ഗുണസംയമൈകാന്താഃ സർവാ നിയമചോദനാഃ |

തദന്താ യദി നോ യോഗാനാവഹേയുഃ ശ്രമാവഹാഃ || 28 ||

698

യഥാ വാർതാദയോ ഹൃർഥാ യോഗസ്യാർഥം ന ബിഭ്രതി |

അനർഥായ ഭവേയുസ്തേ പൂർതമിഷ്ടം തമാസതഃ || 29 ||

699

യശ്ചിത്തവിജയേ യത്തഃ സ്യാന്നിഃസംഗോഽപരിഗ്രഹഃ |

ഏകോ വിവിക്തശരണോ ഭിക്ഷുർഭിക്ഷാമിതാശനഃ || 30 ||

700

- ദേശേ ശുചൗ സമേ രാജൻസംസ്ഥാപ്യാസനമാത്മനഃ |
സ്ഥിരം സമം സുഖം തസ്മിന്നാസീതർജ്ജുംഗ ഓമിതി || 31 || 701
- പ്രാണാപാനൗ സന്നിരുധ്യാത്
പുരകുംഭകരേചകൈഃ |
യാവൻമനസ്ത്യജേത് കാമാൻ
സ്വനാസാഗ്രനിരീക്ഷണഃ || 32 || 702
- യതോ യതോ നിഃസരതി മനഃ കാമഹതം ഭ്രമത് |
തതസ്തത ഉപാഹൃത്യ ഹൃദി രുന്ധ്യാച്ഛന്നൈർബുധഃ || 33 || 703
- ഏവമഭ്യസ്യതശ്ചിത്തം കാലേനാൽപീയസാ യതേഃ |
അനിശം തസ്യ നിർവാണം യാത്യനിന്ധനവഹ്നിവത് || 34 || 704
- കാമാദിഭിരനാവിദ്ധം
പ്രശാന്താഖിലവൃത്തി യത് |
ചിത്തം ബ്രഹ്മസുഖസ്പൃഷ്ടം
നൈവോത്തിഷ്ഠേത കർഹിച്ചിത് || 35 || 705
- യഃ പ്രവ്രജ്യ ഗൃഹാത് പൂർവം ത്രിവർഗാവപനാത് പുനഃ |
യദി സേവേത താൻഭിക്ഷുഃ സ വൈ വാന്താശൃപത്രപഃ || 36 || 706
- യൈഃ സ്വദേഹഃ സ്മൃതോ നാത്മാ
മർത്ത്യാ വിട്കൃമിഭസ്മസാത് |
ത ഏനമാത്മസാത്കൃത്വാ
ശ്ലാഘയന്തി ഹ്യസത്തമാഃ || 37 || 707
- ഗൃഹസ്ഥസ്യ ക്രിയാത്യാഗോ വ്രതത്യാഗോ വടോരപി |
തപസ്വിനോ ഗ്രാമസേവാ ഭിക്ഷോരിന്ദ്രിയലോലതാ || 38 || 708

ആശ്രമാപസദാ ഹ്യേതേ ഖൽവാശ്രമവിധംബകാഃ |

ദേവമായാവിമുഢാംസ്താനുപേക്ഷേതാനുകമ്പയാ || 39 ||

709

ആത്മാനം ചേദ് വിജാനീയാത് പരം ജ്ഞാനധുതാശയഃ |

കിമിച്ഛൻകസ്യ വാ ഹേതോർദേഹം പുഷ്ണാതി ലബധഃ || 40 ||

710

ആഹുഃ ശരീരം രഥമിന്ദ്രിയാണി

ഹയാനഭീഷുൻ മന ഇന്ദ്രിയേശം |

വർത്മാനി മാത്രാ ധിഷണാം ച സൂതം

സത്തും ബൃഹദ് ബന്ധുരമീശസൃഷ്ടം || 41 ||

711

അക്ഷം ദശപ്രാണമധർമധർമൗ

ചക്രേഭിമാനം രമിനം ച ജീവം |

ധനുർഹി തസ്യ പ്രണവം പഠന്തി

ശരം തു ജീവം പരമേവ ലക്ഷ്യം || 42 ||

712

രാഗോ ദ്വേഷശ്ച ലോഭശ്ച ശോകമോഹൗ ഭയം മദഃ |

മാനോവമാനോസുയാ ച മായാ ഹിംസാ ച മത്സരഃ || 43 ||

713

രജഃ പ്രമാദഃ ക്ഷുന്നിദ്രാ ശത്രുവസ്ത്വേവമാദയഃ |

രജസ്തമഃപ്രകൃതയഃ സത്തുപ്രകൃതയഃ ക്വചിത് || 44 ||

714

യാവന്നുകായരഥമാത്മവശോപകൽപം

ധത്തേ ഗരിഷ്ഠചരണാർചനയാ നിശാതം |

ജ്ഞാനാസിമച്ഛുതബലോ ദധദസ്തശത്രുഃ

സ്വാരാജ്യതുഷ്ട ഉപശാന്ത ഇദം വിജഹ്യാത് || 45 ||

715

നോ ചേത് പ്രമത്തമസദിന്ദ്രിയവാജിസൂതാ

നീത്യാത്പഥം വിഷയദസ്യുഷു നിക്ഷിപന്തി |

തേ ദസ്യവഃ സഹയസുതമമും തമോഽന്യേ

സംസാരകുപ ഉരുമൃത്യുഭയേ ക്ഷിപന്തി || 46 ||

716

പ്രവൃത്തം ച നിവൃത്തം ച ദ്വിവിധം കർമ്മ വൈദികം |

ആവർത്തേത പ്രവൃത്തേതന നിവൃത്തേതനാശ്നുതേഽമൃതം || 47 ||

717

ഹിംസ്രം ദ്രവ്യമയം കാമ്യമഗ്നിഹോത്രാദൃശാന്തിദം |

ദർശശ്ച പൂർണ്ണമാസശ്ച ചാതുർമാസ്യം പശുഃ സുതഃ || 48 ||

718

ഏതദിഷ്ടം പ്രവൃത്താഖ്യം ഹുതം പ്രഹുതമേവ ച |

പൂർതം സുരാലയാരാമകുപാജീവ്യാദിലക്ഷണം || 49 ||

719

ദ്രവ്യസുക്ഷ്മവിപാകശ്ച ധുമോ രാത്രിരപക്ഷയഃ |

അയനം ദക്ഷിണം സോമോ ദർശ ഓഷധിവീര്യഃ || 50 ||

720

അന്നം രേത ഇതി ക്ഷമേശ പിതൃയാനം പുനർഭവഃ |

ഏകൈകശ്വേനാനുപൂർവം ഭൂത്വാ ഭൂത്യേഹ ജായതേ || 51 ||

721

നിഷേകാദിശ്മശാനാനന്തഃ

സംസ്കാരൈഃ സംസ്കൃതോ ദ്വിജഃ |

ഇന്ദ്രിയേഷു ക്രിയായജ്ഞാൻ

ജ്ഞാനദീപേഷു ജുഹ്വതി || 52 ||

722

ഇന്ദ്രിയാണി മനസ്യൂർമൗ വാചി വൈകാരികം മനഃ |

വാചം വർണ്ണസമാമ്നായേ തമോങ്കാരേ സ്വരേ ന്യസേത് |

ഓങ്കാരം ബിന്ദൗ നാദേ തം തം തു പ്രാണേ മഹത്യമും || 53 ||

723

അഗ്നിഃ സൂര്യോ ദിവാ പ്രാഹ്ണഃ

ശുക്ലോ രാകോത്തരം സ്വരാദ് |

വിശ്വശ്ച തൈജസഃ പ്രാജ്ഞസ് -

തുര്യ ആത്മാ സമൻവയാത് || 54 ||

724

- ദേവയാനമിദം പ്രാഹുർഭൂത്വാ ഭൂത്യാനുപൂർവശഃ |
ആത്മയാജ്യുപശാന്താത്മാ ഹ്യാത്മസ്ഥോ ന നിവർത്തതേ || 55 || 725
- യ ഏതേ പിതൃദേവാനാമയനേ വേദനിർമിതേ |
ശാസ്ത്രേണ ചക്ഷുഷാ വേദ ജനസ്ഥോഽപി ന മുഹ്യതി || 56 || 726
- ആദാവന്തേ ജനാനാം സദ്
ബഹിരന്തഃ പരാവരം |
ജ്ഞാനം ജ്ഞേയം വചോ വാച്യം
തഥോ ജ്യോതിസ്ത്വയം സ്വയം || 57 || 727
- ആബാധിതോഽപി ഹ്യാഭാസോ യഥാ വസ്തുതയാ സ്മൃതഃ |
ദുർഘടത്വാദൈന്ദ്രിയകം തദ്വദർശവികൽപിതം || 58 || 728
- ക്ഷിത്യാദീനാമിഹാർത്ഥാനാം
ഛായാ ന കതമാപി ഹി |
ന സംഘാതോ വികാരോഽപി
ന പൃഥങ്നാൻവിതോ മൃഷാ || 59 || 729
- ധാതവോഽവയവിത്വാച്ച തൻമാത്രാവയവൈർവിനാ |
ന സ്യുർഹ്യസത്യവയവിൻയസന്നവയവോഽന്തതഃ || 60 || 730
- സ്യാത് സാദൃശ്യഭ്രമസ്താവദ് വികൽപേ സതി വസ്തുനഃ |
ജാഗ്രത്ത്വാപൗ യഥാ സ്വപ്നേ തഥാ വിധിനിഷേധതാ || 61 || 731
- ഭാവാദ്യൈതം ക്രിയാദ്യൈതം ദ്രവ്യാദ്യൈതം തഥാഽന്തമനഃ |
വർത്തയൻസ്യാനുഭൂത്യേഹ ത്രീൻസ്വപ്നാനുനൃതേ മുനിഃ || 62 || 732
- കാർയകാരണവസ്തൈക്യമർശനം പടതന്തുവത് |
അവസ്തുത്വാദ് വികൽപസ്യ ഭാവാദ്യൈതം തദുച്യതേ || 63 || 733

- യദ് ബ്രഹ്മണി പരേ സാക്ഷാത് സർവകർമസമർപണം |
മനോവാക്തനുഭിഃ പാർഥ ക്രിയാദ്വൈതം തദുച്യതേ || 64 || 734
- ആത്മജായാസുതാദീനാമന്യേഷാം സർവദേഹിനാം |
യത് സ്വാർഥകാമയോരൈക്യം ദ്രവ്യാദ്വൈതം തദുച്യതേ || 65 || 735
- യദ് യസ്യ വാനിഷിദ്ധം സ്വാദ് യേന യത്ര യതോ നൃപ |
സ തേനേഹേത കാർയാണി നരോ നാൻയൈരനാപദി || 66 || 736
- ഏതൈരന്യൈശ്ച വേദോക്തൈർവർതമാനഃ സ്വകർമഭിഃ |
ഗൃഹേപ്യസ്യ ഗതിം യായാദ് രാജംസ്തദ്ഭക്തിഭാങ്നരഃ || 67 || 737
- യഥാ ഹി യുധം നൃപദേവ ദുസ്ത്യജാ -
ദാപദ്ഗണാദുത്തരതാത്മനഃ പ്രഭോഃ |
യത്പാദപങ്കേരുഹസേവയാ ഭവാ -
നഹാർഷീന്നിർജിതദിഗ്ഗജഃ ക്രതുൻ || 68 || 738
- അഹം പുരാഭവം കശ്ചിദ് ഗന്ധർവ ഉപബർഹണം |
നാമ്നാതീതേ മഹാകൽപേ ഗന്ധർവാണാം സുസമ്മതഃ || 69 || 739
- രൂപപേശലമാധുർയസൗഗന്ധ്യപ്രിയദർശനഃ |
സ്ത്രീണാം പ്രിയതമോ നിത്യം മത്തസ്തു പുരുലബ്ധഃ || 70 || 740
- ഏകദാ ദേവസത്രേ തു ഗന്ധർവാപ്സരസാം ഗണാഃ |
ഉപഹൂതാ വിശ്വസൃഗ്ഭിർഹരിഗാമോപഗായനേ || 71 || 741
- അഹം ച ഗായംസ്തദ്വിദ്വാൻ സ്ത്രീഭിഃ പരിവൃതോ ഗതഃ |
ജ്ഞാത്വാ വിശ്വസൃജസ്തൻമേ ഹേലനം ശേപുരോജസാ |
യാഹി ത്വം ശൂദ്രതാമാശു നഷ്ടശ്രീഃ കൃതഹേലനഃ || 72 || 742

താവദ്രാസ്യാമഹം ജജ്ഞേ തത്രാപി ബ്രഹ്മവാദിനാം |
ശുശ്രൂഷയാനുഷംഗേണ പ്രാപ്തോഽഹം ബ്രഹ്മപുത്രതാം || 73 || 743

ധർമസ്തേ ഗൃഹമേധീയോ വർണിതഃ പാപനാശനഃ |
ഗൃഹസ്ഥോ യേന പദവീമഞ്ജസാ ന്യാസിനാമിയാത് || 74 || 744

യുയം നൃലോകേ ബത ഭൂരിഭാഗാ
ലോകം പുനാനാ മൂനയോഭിയിന്തി |
യേഷാം ഗൃഹാനാവസതീതി സാക്ഷാ -
ദ്ഗുഡം പരം ബ്രഹ്മ മനുഷ്യലിംഗം || 75 || 745

സ വാ അയം ബ്രഹ്മ മഹദ്വിമൃഗ്യം
കൈവൽയനിർവാണസുഖാനുഭൂതിഃ |
പ്രിയഃ സുഹൃദ് വഃ ഖലു മാതുലേയ
ആത്മാർഹണീയോ വിധികൃദ് ഗുരുശ്ച || 76 || 746

ന യസ്യ സാക്ഷാദ്ഭവപദ്മജാദിഭീ
രൂപം ധിയാ വസ്തുതയോപവർണിതം |
മൗനേന ഭക്ത്യോപശമേന പുജിതഃ
പ്രസീദതാമേഷ സ സാത്വതാം പതിഃ || 77 || 747

ശ്രീശുക ഉവാച
ഇതി ദേവർഷിണാ പ്രോക്തം നിശമ്യ ഭരതർഷഭഃ |
പൂജയാമാസ സുപ്രീതഃ കൃഷ്ണം ച പ്രേമവിഹ്വലഃ || 78 || 748

കൃഷ്ണപാർഥാവുപാമന്തരയ
പൂജിതഃ പ്രയയൗ മുനിഃ |
ശ്രുത്വാ കൃഷ്ണം പരം ബ്രഹ്മ
പാർഥഃ പരമവിസ്ഥിതഃ || 79 || 749

ഇതി ദാക്ഷായണീനാം തേ പൃഥഗ്വംശാഃ പ്രകീർത്തിതാഃ |

ദേവാസുരമനുഷ്യാദൃ ലോകാ യത്ര ചരാചരാഃ || 80 ||

750

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ

വൈയാസികൃതമഷ്ടാദശസാഹസ്ര്യാം

പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം സപ്തമസ്കന്ധേ പ്രഹ്ലാദാനുചരിതേ

യുധിഷ്ഠിരനാരദസംവാദേ സദാചാരനിർണ്ണയോ നാമ പഞ്ചദശോധ്യായഃ ||